

MEGJELENIK: JANUÁR, ÁPRILIS, JULIUS ÉS OKTÓBER HOBAN

ÁRJEGYZEK

MAGYARORSZAG LEGNAGYOBB
ÉS LEGÜZEMKÉPESEBB SZŐLŐISKOLÁJA MÉHESZETTEL
ÉS GAZDASÁGGAL

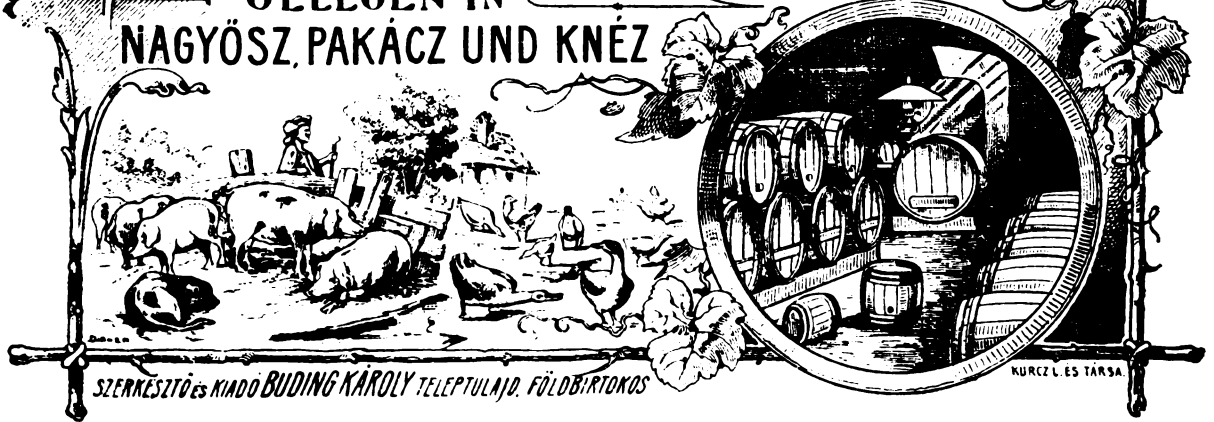
"Millenniumtelep" Nagyösz fő-
VALAMINT
PAKÁ CZ ÉSKNÉZ
FIÓKTELEPEKRŐL.

DES
"Millenniumtelep"

DER GRÖSSTEN
UND LEISTUNGSFÄHIGSTEN
REBENSCHULE UNGARNS
VERBUNDEN MIT
OEKONOMIE UND BIENZUCHT.

GELEGEN IN
NAGYÖSZ, PAKÁ CZ UND KNÉZ

PERLSTEIN F. könyvnyomdájából ZSOMBOLYA.

Figyelem!

Jelen árjegyzékem szerb és román nyelven is megjelent, s kívánatra ingyen küldetik be!

Kérem!

Kérem a tisztelt Czímet, amennyiben jelen árjegyzékre szüksége nem volna, azt egy érdeklődő szőlőbirtokosnak átadni sziveskedjék! Ujabb címeket hálás köszönettel fogadjak, — hová árjegyzékemet sikerrel beküldhetem! Ilyen címek közlését legegyszerűbben és legolcsóbban egy 5 filléres levelezőlapon kérem

Achtung!

Gegenwärtiger Catalog ist auch in serbischer und rumänischer Sprache erschienen, und wird auf Wunsch gratis zugesandt!

Bitte!

Es wird gebeten, im Falle dieser Catalog für Em. Wohlgeboren ohne Interesse sein sollte, denselben einem Weingutsbesitzer gest. überreichen zu wollen! Frische Adressen, wohin meinen Catalog mit Erfolg zusenden kann, nehme stets mit verbindlichem Danke entgegen! Das Einsenden frischer Adressen geschieht am zweckmäßigsten und am allerbilligsten mit einer 5 Heller Corr.-Karte!

ОПОМЕНА!

Овај ценовник штампан је и на српском и на романском језику, те се на захтевање бесплатно шаље!

МОЛБА!

Ако вам овај ценовник нетреба, молим да га предате виноградару који се за исти интересује! Новије адресе са захвалношћу примам, куда би могао свој ценовник са успехом послати! Молим да ми се овакове адресе на карти дописници од 5 филера шаљу!

Atentiu!

Această listă de preturi a apărut și în limba sârbească și românească, și la cerere se trimite gratuit.

Rugare!

Cetitorii sunt cu stimă rugați să binevoiască, la caz dacă nu au lipsă de aceasta listă de preturi, a o preda vreunui proprietar de vii. Adrese noi, unde se poate trimite cu succes aceasta listă, le primesc cu mulțumită recunoscătoare. Împărtășirea acestor adrese se face mai corespunzător și mai ieftin prin cartă postală cu 5 fileri.

Nagyősz, a postabélyeg kelte.

T. cz.

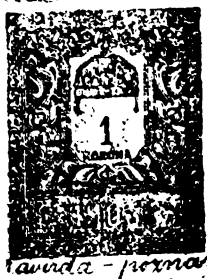
1904. év ősz és 1905. év tavaszra szóló árjegyzékemet van szerencsém beküldeni azon tiszteletteljes kéréssel, miszerint azt átoltatásra méltatni, belőle tapasztalatokat meríteni és esetleges szükségletét nálam fedezni méltóztassék.

1901. év óta újabb árjegyzéket nem bocsátottam ki. Mindenki tudja, hogy az árjegyzéki költségek, különösen, ha azokat nagy mennyiségben készítetjük, óriási nagyok. Ezen költségeket rendszerint a rendelő viseli, olyan értelemben, hogy az árjegyzékben feltüntetett árak egységárához egy bizonyos összeg a nyomtatvány költségeiből hozzászámítatik; ennek elejét veendő, tartózkodtam eddig is újabb árjegyzék kibocsátásától. Hogy mégis rendelőim száma a sok ezret már is meghaladja, nem annyira az árjegyzék szétküldésének, mint inkább annak tulajdonítom, hogy rendelőimmel szemben elkövetek mindent, ami egy szolid és lelkiismeretes termelőtől és szállítótól megkívántatik.

Hogy jelen árjegyzékeim költségeitől nem riadtam vissza — a melyeket a hátul feljegyzett alacsony árak tanúsága szerint korántsem szándékom a t. rendelőkön beszélni — ne a feltűnési váagnak méltóztassék betudni, hanem igenis igen sok t. rendelőm határozott kívánságának és óhajának, kik telepeimet ismerve, oda nyilatkoztak, hogy a szőlőtelepítő közönség érdekében teszem, ha telepemet — amely az alábbi közjegyzői okiratok szerint ma a legnagyobb és legüzemképesebb — mérsékelt áraimmal az érdeklődőkkel megismertetem.

T. rendelőim az árjegyzék kibocsátására legfőképpen azon érvel győztek meg, miért ne adjak ki árjegyzéket én — ki telepem nagyságáról és üzemképességéről bárkit, bármikor személyesen is meggyőzhetek, aki tehát nagytermelő vagyok — olyan lelkiismeretlen ojtványkereskedők, ojtvány-üzérek és ojtvány-kupeczekkel szemben, kik egy talpalattnyi anyaiskolával, ojtványiskolával vagy dugványiskolával sem rendelkezve, hét országra szóló lármával és reclámmal a könnyenbivő telepítő közönséget félrevezetik. Magas árakkal, jó nagy haszonnal a nyakára sóznak olyan portékát, amit a paraszt kistermelőtől százával, ötszázával olcsó pénzen szednek össze.

1°

Bizonyítvány.

Alulírottak igazoljuk, hogy a pakácsi és kénesi Buding-féle határon. 1904 évi évi követhető, szőlő- és termény állományról, van tudomásunk: ismétlése 3-as részint: pörnyendő 4 és kőtesé, üm-
 uhuu részint: pörnyendő 108 kat hold Riparia Portulisi: Sylo-
 re de Montpellier: Vitis Solonis, Rupestris Monticola: Rupestris
 det: Hamay Coccidre: Solombeau x Rupestris: Solonis-Robus-
 ta, Riparia x Solonis; Stramon Rupestris Gansin 2 számú alany
 fajtakkal, körültelül 295000 tőkével, 1 1/2 kat hold párosítás-
 sal készült szőlőültetvényiskola, körültelül 130000 db szőlő és
 2 éves gyökerező szőlőültetvény, 23 kat hold ojtvány- és dug-
 ványiskola, körültelül 3,200,000 db iskolaxall fásajtvány-
 nyal és 1,500,000 db amerikai és európai gyökerezített-
 dugványnyal.

1° Pakácsi 1904 évi augusztus hó 9. én.

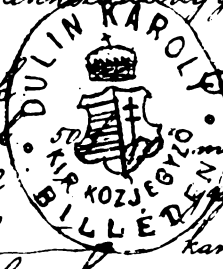

Budingfalva
 telepvezető és ornitologus
 Gera Ferenc.
 okl. művelő telephelyelő-
 Iszlavits Mikály
 művelő.

az alulírott helyen és napon 62/1904 úgykör-
 alatt készült közzétételre jegyzéknyel alapján tanúsított, hogy Bu-
 dingfalva telepvezető és ornitologus, úgy Gera Ferenc, okleve-
 les szőlő telepvezető és Iszlavits Mikály, művelő, kénesi lakosok-
 kikat mindhármát személyesen ismertem - a fenti egy korona bé-
 lyeggel ellátott bizonyítványt elöltem raját kezűleg írták alá.
 Billetem, ezerkilenczvennegyedik évi augusztus hó kilenczedik
 napján.

Dijjegyzék

- 1) Szőlő felv. 1
 - 2) Helyelvezető 2
 - 3) Növény 2
- Összesen 4 k 50f

J. J. J. J. J.

mint Dutilm János, bírói hivatali köz-
 lésnek a temesvári királyi közjegyzői
 kamara 139/90. számú rendelkezésével ki-
 rendelt helyettese.

50 1/2

k. hold ojtványiskola
 fat Fach Schulungs-Schule
 k. jyrapa shkole za kajame
 de jugere catastrale școală de oiței

dugványnyal és szőlőültetvénynyal
 Stupfer und Grüneblungen
 Положица
 de sade si oitoi verzi

Cca 2.500,000

fasajtványnyal
 Solzgebungen
 Дрва-кајама
 de oitoi lemnoși,

Cca 7.200,000

Bizonysítvány.

Először is kijelentem, hogy Buding
 Milleimtelepi tulajdonosnak a nagy-
 székelyországi határban elfekvő telepein
 1904 évben követendő szőlővetési tervnyilatkozatáról van
 tudomásunk. Ripária Portalis, Gloire de Montpellier,
 Vitis Solonis, és Rupestris Monticola (Rupestris du
 Lot) 4-es kultúrájú pörnaprendezés 13 1/2 kataort hold vesszé-
 nevelő anyaiskola 37, 125 tőkével; 3 1/2 kataort hold rötd.
 ojtványiskola körülbélül 300,000 drb. ez évben párosítás-
 sal kevertett, részint sima, részint gyökerező leveles dugvány-
 rötdajtványokkal; 2 1/2 kataort. hold ojtvány és dugvány-
 iskola körülbélül 4,000,000 drb. elszőlőzött fásajtvány-
 nyal és körülbélül 100,000 drb. amerikai és európai
 gyökereztetett dugványokkal.

Magyarországon, 1904 évi június hó 30-án

Lábor János

Grünkerlaj
 honypető szőlőművelő

Vinsze György

Buding Antal
 telepvessző és omlólagos

okmányok, telepvesszők

Az alóírt napon és helyen
 1904. évi 179. sz. ügyintézési
 alkalmam felosztás hírdeléséből
 a bizonyság, hogy Grünkerlaj

honypető szőlőművelő és omlólagos
 és Vinsze György, telepvesszők, köztük némelyasonosságok a közt.
 bankban lévő munkái igazolásával igazolják, mindnyo-
 jan magyarországi lakosok, a fentebb bizonyságban előttem
 sajátkezűleg írták alá.
 Kell Magyarországi miniszter, és elnök, és a miniszter
 és június hó (30) hatvanmasodik napján.
 A bizonyság 64. sz. alatt.

[Handwritten signature]
 közt. közigazgató

vadveszővel
 Unterlagsteiber
 .1038-ANB.LAKA
 de loze seibatice

10.000,000

kat. hold anyaiskola
 Rat. Soch Mutterstulen
 kar. jytapa mko. eapaca
 de jugere cu scoala

121 1/2

Hogy aztán az ilyen kufárok miképen pályáznak a könnyen hívó telepítők jóhiszeműségére, mindenki elképzelheti, kinek a szőlészetről csak egy kis fogalma is van! Ugyan hogyan tud szállítani egy ilyen ojtvány-kupecz fajtiszta árút, ki nem maga termeszti ojtványait, hanem az időközben nála meg^tett rendelések elfogadása előtt a kistermelőktől szedett-vett ojtványokkal fogja rendelőt kielégíteni?!

Ne csodálkozzunk tehát azon, ha ilyen termelőktől (?) Muskat Lunelt rendelve Oportót, Kadarka helyett Chasselast, Portalis helyett Jaquezt kapunk!

Nem szándékom az ilyen telepekkel nem rendelkező, vagy csak igen kis terjedelemben foglalkozó szőlőajtványtermeiőket (?) és ojtványkereskedőket árjegyzékemben névszerint is leleplezni, majd végez velők a közvélemény, miután biztos vagyok benne, hogy ugyanolyan módon fognak a láthatárról letűnni, mint a milyen módon nagyhangzú reklámmal, tarka plakátokkal, sokatmondó hirdetésekkel igyekeztek a telepítők figyelmét magukra vonni. Azt hiszem, nem követek el méltatlanságot akkor, midőn a következő történetkéket írom le.

Időt, fáradságot és költséget nem kimélve, részint személyesen, részint tisztjeim az ilyen nagy reklámmal hirdető telepeseket (?) álnév alatt, mint a szőlészet iránt érdeklődők, felkerestük.

Az ojtványiskolákat, anyatelepeket, dugványiskolákat megszemlélni akartuk azon ürügy alatt, mintha esetleges szükségletünket azon illetőnél beszerezni akarnók; sajnálatra méltó volt a situáció akkor, midőn az illető telepes (?) nem eléggé ügyes és elhihető módon igyekezett bennünket arról meggyőzni, hogy a telepek nem itt, hanem 10—50—100 km-nyi távolságra x, y községekben vannak elhelyezve és így legnagyobb sajnálatára azokat nekünk be nem mutathatja. Azon kijelentésünkre, ha már a nagy utat megtettük, hajlandók vagyunk még néhány km-nyi utat megtenni, csak hogy valamit lássunk, az illető telepes betegséget színelve, kijelentette: hogy ő velünk nem tarthat és kérdés, ha egyedül megyünk, láthatunk-e valamit, mert a vinczellér nincsen odahaza, és a telep le van zárva. (!?)

Igen érdekes történetke a következő is: Egyik tisztemet álnév alatt elküldtem egy nagyhangú telepeshez, ki szőlőajtványokat, Delaware-vesszőket 100,000 számra hirdet, tegyen valami ürügy alatt egy 20000 darabos szokványminőségű gyökeres fás ojtványrendelést személyes átvételre és azonnali szállításra. A telepesben volt annyi ügyesség, hogy előbb a szükségű fajok neveit kerdezte. Megbizottamban pedig volt annyi elővigyázat, hogy előbb a készletek nagyságáról és a faj kimutatásról kért tájékozást. Ezután az állítólagos üzlet megkötött. Midőn pedig az anyagot akarta megnézni és átvenni, legnagyobb szerencsétlenségére és a telepes szerencsésére a pinczekulcs el volt veszve (!) Így az ojtványok átvételét másnapra halasztotta, amíg a pinczekulcs megkerül, vagy az ajtot feltöreti. Ezután szállására ment. Nagy volt megütközése, midőn vacsoránál ülve, a dobos a következő hirdetést adta az ojtványtermelők tudtára: „N. N. úrnak megint nagy mennyiségű ojtványra van szüksége; aki még készlet felett rendelkezik, vigye azonnal hozzá!” Megbizottam reggel átvételhez ment. A pinczekulcs megvolt! A pinczében 15—20 helyen kisebb-nagyobb ojtványkötetek,

számmal jelezve (alkalmasint a behordók hákszámára). Mivel megbizottam az ojtványok hajtásainak színéről, a rügyek alakjáról és pikkelyeiről arról győződött meg, hogy volt ott mindenféle ojtvány, csak az nem, ami neki kellett, ámbár vételi szándéka úgy sem volt, sarkon fordult és a telepes urat a faképnél hagyta.

Vagy pedig, midőn egy másik nagy telepesnek (?) x, y községekben mondott telepeit akartam alkalmilag meg szemlélni. Tényleg láttam, hogy ott vannak kis ojtványiskolák. Azon kérdéseimre, melyek az M. M. úr iskolái, azt a feleletet kaptam, hogy itt és a környéken M. M. úrnak saját ojtványiskolája, vagy anyatelepe nincsen, hanem van Gyorygyanak, Nikolajának, Makszának, Petrunak. Ismerik ugyan M. M. urat, aki ősszel, télen, vagy tavasszal kisebb-nagyobb mennyiségű ojtványvásárlás czéljából időközönként leszokott rándulni s ha úgy tetszik nekem is eladnak. Ezek M. M. úrnak x, y községekben hirdetett telepeit

Érdekes nagy ojtványtermelő X Y úr is, ki daczára évi 10—15000 készített ojtvány-mennyiségének három milliót hirdet eladásra. Az esetleg szükségelhető ojtványmennyiséget a kistermelőtől ezrenkénti 5 korona előleggel lefoglalozza. Ha történnek nála rendelések, a lefoglalozott ojtványokat átveszi. Ha az üzlet pang, és ojtványokat eladni nem tud, az átvételnél hajsza-hasogatással és pápaszemen általi vizsgálással az ojtványokat kifogásolja és az átvételt megtagadja. A kistermelőnek nyakára szárad az ojtványa és pénz helyett kap egy kis kártérítési pert.

Hasonló sors vár azon kistermelőre, ki ojtványait azért, mert X Y úr a többszöri felszólítás daczara az átvételre nem jelentkezett, az előrehaladt tavaszi időre való tekintettel — tovább eladta.

Hogy t. cz. rendelőim tájékozást nyerjenek a pontos, lelkiismeretes és szolid kiszolgálásról, ideiktatom a túlololdali kir. közjegyzői okiratot. Az elismerő és hála nyilatkozatok száma időközben kétezernél többre szaporodott fel.

Hogy ezen nyilatkozatok mit jelentenek, világos.

Az elismerő és hála nyilatkozatok valódiságáról és mennyiségéről bárki bármikor központi irodámban meggyőződést szerezhet.

Elismerem, hogy ezer és ezer rendelőm között akad olykor olyan is, aki a kiszolgálás körüli egyes pontokat kifogásolja. De hálával tartozom azok iránt is, mivel csak így van módomban ezen mulasztásokat pótolni, ami egy ily nagyarányú vállalatnál néha a legnagyobb elővigyázat mellett sincsen kizárva, jóllehet nem mindig az ojtvány minősége szülte a zavart, vagy szolgáltatott okot a felszólamlásra, a miről már személyesen is meggyőződtem, hanem többnyire a helytelen ültetés és kezelési mód.

Midőn eddigi tisztelt rendelőimnek szives támogatásukért köszönetemet fejezem ki, biztosítom úgy régiebb, mint újabb vevőimet szolid és lelkiismeretes kiszolgálásról. Ezen árjegyzékem megjelenése által az előbbi években kiadottakat hatályon kívül helyezem.

Tisztelettel

Buding Károly,

földbirt., a „Millenniumtelep“ tulajdonosa.

Bizonyítvány

Értesítlek ezzel igazoljuk, hogy Fuding Öt-
 köti magyarországi lakos, feladatokos a "Mellennemutalep"
 tulajdonosa 1927. d. b. Flasmeria és hálanyilat-
 közut-ot mutatott fel előtünk, nemcsak Magyaror-
 szágn minden vidékéről, hanem sokat a külföldről
 is. Az előmerő nyilatkozatok tartalmából arról győ-
 ződünk meg, hogy Fuding Chanchy telephely, doros
 vevő kére sorsolja nemcsak a legelőkelőbb minőségű
 kávé, hanem gazdasági eszközökkel, hegykőművet,
 szövetkezeléket, utókezi tituletokat, kocsiságokat s
 igen nagy számban magánorálbirtokosokat is,
 kik közül - mint arról más is semelyesen meggyőző-
 hatik - orámsan 50,000, 100,000, 200,000, 230,000 debis
 titulekben szerették megvásárolni a felmutatott nyilat-
 kozatok alapján legnagyobb megelégedésükre, me-
 lőzötti terményeikhez jutni. Szünderék való di-
 gáról kézz örömet tessünk tanúbizonyítást.

Temesvár, 1928. évi augusztus hó 19. én

Stadtmayor
 Stadtschreiber

Am általam a felirott helyen és napon ⁸⁷³ 1928
 igazságnál alatt felvett jegyzőkönyv alapján ezennel tanu-
 som, hogy az általam személyesen ismert Schadek helyi
 lakosok, pénzári igazgató szabadfalusi lakos és kocsikés, Bru-
 noir jogszigorú temesvári lakos, fennelti bizonyítványt
 előttem saját kezűleg írták alá. - Kelt Temesváron / 1928 /
 évi október havi negyedik nap augusztus hó 19. évi október havi

Díjjegyzék
 1. péld. 500,-
 2. péld. 1.50
 3. péld. 1.50
 C. 2000. 36. 27.

Susich Mihály

mint Dr. Telbisz Imre temesvári kir.
 közjegyzőnek a temesvári közjegyzői ka-
 mara 29/1928. számú rendvényével
 kirendelt helyettese

изјава признања и благодарности
 de bucati de recunoștință și mulțumire.

1027

darab 'elismerő és hálanyilatkozat
 Stück Anerkennungs- und Dankschreiben

1027

Szives tudomásul.

Telepem állami felügyelet és segélylyel lett létesítve és így arról csakis a 60,900/1896 számú miniszteri szokványoknak megfelelő gyökeres fásojtványokat, sima és gyökeres zöld ojtványokat (a gyök. zöld ojtványra vonatkozólag lásd 14 oldalon), gyökeres és sima amerikai vesszőket, valamint európai gyökeres és sima vesszőket bocsájtok eladásra.

Kötelezem magam csakis kifogástalan, egészséges, jó minőségű anyag szállítására és amennyiben tisztelt rendelőr az áruval elfogadható indokolással megelégedve nem volnának, készek nyilatkozom szőlészeti terményeimet saját költségemen, a már megfizetett vasuti vitelíjnek megtérítése ellenében visszahozatni; de csakis akkor, ha azok azou módon, mint csomagoltattak, nedves, de ép állapotban előbb visszaküldetnek. Így módjában áll mindenkinek ojtványaim jó minőségéről meggyőződést szerezve, a legnagyobb bizalommal szükségletét nálam fedezni. Egyébként ajánlom különösen nagyobb rendelvényeknél a személyes átvételt, a mi az olcsó vasuti jegyár mellett könnyen kivihető és a rendelő kárpótlásul telepemen oly tapasztalatokra tehet szert, a melyek a lefizetett útiköltségek jízszeresével felernek.

Szállítási feltételek.

Ojtványrendeléseket az összérték 10%-ának előleges beküldése mellett „Millennium-telep“ Nagyösz címre kérek. A hátralevő összeg utánvétellel egyenlített ki. Csakis az általam elfogadott rendelvényekre vállalom el a szállítási kötelezettséget. Célszerűnek tartom a rendelések feladásánál egy-két fajjal többet megkevezeni, hogy azután az esetleg már elfogyott fajokat ezekkel pótolhassam, ami egyébként sok irkának veszi elejét. Arra nem vállalkozom, hogy a már nálam elfogyott fajokat másutt szerezzem be, mert én a más terményeiért felelősséget viselni nem akarok. Összes gyökeres vesszőknél ezrenként 2 korona, összes sima vesszőknél ezrenként 1 korona csomagolási költséget számítok fel. Csomagolás elég gondosan és rendszerint ládáknban történik. Útközből ért károkért, hiányokért és késedelmekért nem felelek. Ezen eshetőségekből eredő károkért a vasút vonható felelősségre, a miért is ajánlatos az árut megérkezés után hivatalosan utánmérlegeltetni és a tapasztalt esetleges hiányokat tényállási jegyzőkönyvbe felvételni. Összes szőlészeti terményeimet mint gyorsárút adom fel, a mi nem kerül többbe, mint a teheráruval való feladás, miután ezen termények kivételes kedvezményes díjtételek mellett továbbittatnak.

3000 drb ojtvány nyom csomagolással együtt körül-belül 100 kilót.

100 kg. ojtvány vasuti fuvardíja Nagyösz vasuti állomástól Szegedig 86 fillér, Budapestig 201 fillér, Nagyváradig 201 fillér, Kaposvárig 270 fillér, Nagyenyedig 229 fillér, Balassa-Gyarmatig 277 fillér, Pozsonyig 296 fillér, S.-A.-Ujhelyig 299 fillér, Zilahig 596 fillér. Orsováig 169 fillér.

Távirati czim: „Millennium”, Nagysz.

Sokszor megtörténik, hogy rendelések érkeznek, ahol vagy az aláírás, a lakóhely és posta, vagy a leadó vasuti állomás hiányzik; ily rendelések természetesen nem foganatosíthatók. A rendelők ezen körülményről nem is értesíthetők, a miért is kérem a rendeléseknél a *pontos és olvasható czimnek*, foglalkozás, lakóhely, posta, megye és különösen a *leadó vasut-, vagy hajóállomás megnevezését*.

Elöttem ismeretes, hitelképes személyek, testületek, egyletek, társulatok, városok, községek szállításait kivánság szerint utánvét nélkül is eszközölöm. *Ugyancsak 2—3 évre terjedhető hitelt is nyújtok mérsékelt kamatvisszatérítés mellett.*

Ezen rendelési módozatot többek között olyan községeknek is ajánlhatom, a hol a nép a phylloxera pusztítása előtt nagyban az időmüveléssel foglalkozott, de részint úttörő kezdeményezés, részint anyagi áldozat hiányában a telepítéstől idegenkedik. Ilyen községekben öt-tíz személy együttesen, a fizetésért kölcsönös kezességet vállalva fentérintett fizetési módozatot választva szüleiket betelepíthetik, minek utána bizton számíthatnak arra, hogy községükbeli volt szőlőbirtokosainak háláját ki fogják érdemelni ezen kezdeményezésből kiölyólag. A mennyiben nagyobb terület betelepítéséről lenne szó, szívesen szolgálok ingyenes útmutatással tervezettel és a telepítés körül napibéres szakavatott munkással.

Általános tudnivalók.

Ojtványaim a tuloldali kép tanusága szerint Richter-féle módszerrel iskoláztatnak és így szép hajtásokkal és gyökerekkel bírnak.

A miniszteri szokvány csak 4 világos szemet ír elő. Ojtványaim legtöbbjei 40—60 világos, egészséges és jól beérett szemmel bírnak; a peronospora ellen hetenkénti permetezéssel védekezem. Ojtványiskoláim sovány, könnyű talajon fekszenek és így azok tulbuja hajtást nem hoznak, hanem annál edzettebbek tömött sejtekkel, ami ojtványaimnál egy megbecsülhetetlen föelöny. A 12. old. látható illusztráció egy május 10-én eszközölt fényképfelvételt ábrázol 5 hetes iskolázott ojtvánnyal. A háttérben balról Rip. Portális, jobbról Vitis-Solonis anyatáblákkal.

A rügyek különösen a hajtás kiinduló pontjánál anyagira sűrűek, hogy a telepemről kikerült és egy cm.-nyi csonkra bekürtített ojtványok igen sok esetben 6—8 hajtással indulnak meg.

Ojtványiskoláim sovány talajban való létesítése czélom még azért is, mert a buja talajban felhízalt ojtványokon a rügyek távol állanak egymástól, rendszerint be nem érnek, rövid metsz snél az ojtvány vak marad s ki nem hajt, hosszú metszsnél pedig csúnya idomtalan tókefej képzést nyer. Ezen hátrányok ojtványaimnál nem fordulhatnak elő, mert iskoláimat sovány talajban — bár a hosszú hajtás rovására — létesítem s így nálam a korai őszi fagyok ojtványaimban pusztítást nem okozhatnak, mert azok hajtása és rügye már augusztusban és szeptemberben beéredvék, miről bárki meggyóződhetik. Mi hasznom a mé-

Richter- féle iskolázás
 1ste Versuchung mit 250 ültetővel.
 Рихтерова школа са раденика
 Scolărit ian cu de săditori.

teres hosszú hajtásból, amely a tömötség rovására fejlődött, ami ugyis levágódik; legyen az ojtványnak ép rügye, szokványhajtása, tökéletes forradása és egészséges gyökérzete!

Amit ojtványiskolám talajáról elmondottam, ugyanazt mondhatom anyaiskoláim talajáról is. A hüvelykujnyi vastagságú alanyvesszőknek nem vagyok barátja. Ilyenek csak mély fekvésű, buja, vizenyős talajban nőhetnek, a melyeknek sejtjei annyira felhizlалvák és nagyok, hogy azoknak ellenálló képessége fagy és egyéb sérülések, eröművi behatások iránt nem olyan nagy, mint azon vesszőké, melyek sovány talajban természetek és így edzett és életképes tőkék fejlesztéséhez szükséges feltétellel, t. i. sűrű sejtszövettel bírnak. Tömött sejtszövetű alanyok a készült ojtványok minden talajban jól érzik magukat, soványban, bujában egyaránt; ellenben a felhizlalt, vastag fájú alany más talajra kerülve: csak teng és idővel kipusztul. Anyatelepeim 3-as kötésű távirórendszer és négyes kötésű póznarendszer szerint műveltetnek; rendszeresen válogattatnak, kötöztetnek és hónaljzattatnak; hónaljzattatok tehát nálam forgalomba nem hozatnak. Így anyagom nem tévesztendő össze oly telepések anyagával, kik sem nem rigoloznak, sem nem póznáznak és drótoznak, sem nem kapálnak. Ezek vesszei a tők, vagy dinnye indái módjára a földön szabadon futnak, nem kezeltetnek, nem hónaljzattatnak és rendszerint be sem érhetnek, mivel a napsugár

Május 10-ki felvétel 5 heti növekedés
 Aufnahme 5 Wochen Vegetation
 Снимање недељно растење

Poza din 10. mai cu vegetatiunea de 5 săptămâni.

közéjük nem férhet s így félannyi értékkel sem bírnak, mint azon vesszők, melyek a modern művelés alapján kezeltetnek. Nekem posványos, mély fekvésű, trágyás talajban nevelt, vagy tök módjára, futó állapotban nyert vessző ingyért sem kellene, mert előbbieik túlbujá sejtűek s így a fagy iránt érzékenyek, utóbbiak féloldalú fejlődéssel bírnak olyan értelemben, hogy a vesszőnek a föld felé eső része nem egy minőségű a felső, a levegő felé eső levélzettel, inkább beárnyékolt és befutott részével. Minden élő lénynek és így a szőlőnövény tökéletes fejlődéséhez, sejtök egyöntetű képzéséhez és kiérleléséhez levegő, világosság és meleg szükséges. Ezen feltétel csakis póznás, vagy karós rendszer mellett érvényesülhet.

Telepem látogatására, mely ma már a legnagyobb az országban, minden t. érdeklődőt ezennel meghívok. Vasútállomás Nagyösz. Lakóhelyemtől távolabbra eső helyekre hajlandó vagyok tölem vett szőlő-ajtványok elültetéséhez gyakorlott munkásokat is adni, ami olyanoknak, kiknek az ojtvány elültetése körül kevés tapasztalatuk van, mindenestre megszívlelendő körülmény. Személyesen jelentkező érdeklődőknek az ojtványültetést gyakorlatilag is bemutatom; elvállalom egész szőlőknek betelepítését is; egyéb felvilágosítással és útmutatással megkeresésre ingyen szolgállok, ha a válaszra szükséges bélyeg csatolódik.

Hogyan ültessem ojtványaimat?

Ezen kérdéssel fordulnak hozzám igen sokan. Mi sem természetesebb, hogy a helyes ültetéstől függ az ojtvány megeredése és későbbi fejlődése. Helytelenül ültetett ojtvány ki sem hajt s ha ki is hajt, csak hamar tönkre megy.

Háromféle ojtványt szállítok: 1) gyökeres fás-, 2) síma zöld- és 3) gyökeres zöld (u. n. dugványojtvány) ojtványt.

A szőlőojtványokat, vagy ősszel rendelem, és mindjárt el is ültetem, vagy pedig elvermelem, hogy azok a tavaszi ültetésnél mindjárt kéznél legyenek. Tavaszi szállításra szintén rendelnek. Ha ősszel rendelem az ojtványokat és magam vermelem, a következőképen járok el. Szabadban, vagy lehetőleg fedett szellős helyiségben (pl. színben, prés-házban, szellős pinczében) nyirkos homok, vagy porhanyós föld közé rétegezem kissé dült helyzetben. Az ojtványok gyökerei a fagy ellen 15—20 cm. vastag föld, vagy homokréteggel legyenek megóva, a hajtásokat is oly magasan földelem be, hogy azoknak csak hegyeit láthassam. Ilyen vermelés mellett az egyes ojtványok, vagy ojtványkötegek közt üres tér nem marad, azok nem is fognak elromlani. A szabadban vermelt ojtványokat locsolni nem kell; a fedett helyiségben vermelteket, ha arról győződtem meg, hogy a vermelő anyag száraz, 2—3 heti időközben meglocsolom. Ezen állapotban maradnak ojtványaim a kiültetésig.

Tavaszszal mindig csak akkor ültessünk, mikor a talaj már kellőkép felszikkadt és átmelegedett. Csakis rigolozás által kellőkép elkészített talajba ültessünk. Aki itt takarít, összes pénzét veszíti, mert rigolozatlan talajban ojtott szőlő nem tenyészik. Ültetés előtt az ojtványokat a téli helyükről előveszem és előkészítem. A talpgyökerüket egy kicsé visszakürtítem azért, hogy friss metszfelületet nyerjek és nem mint sokan ajánlják, 1—2 cm.-nyire. A mennyire lehetséges, hagyjuk meg a talpgyökeret 10—15 cm., az oldalgyökereket pedig 1—2 cm.-nyi hosszban. A gyökereknek lehetőleg teljes hosszban való meghagyása által azt érem el, hogy az elültetett ojtvány nagy felszívó szervvel bírván, a megeredés biztosabb, gyorsabb, a hajtás erőteljesebb lesz. A további előírás az, hogy a hajtást az első világos szem felett levágjuk. Én ettől elállok. Az én ojtványaimnál a telepemen bevezetett iskolázási módszer folytán az első 2—3 világos szem a hajtás kiindulási pontjánál van s így a hajtást előírás szerint egészen töben kellene eltávolítanunk, a mi egy kissé helytelen előkészítés. Ezen metszés szeszélyes időjárás mellett beszáradás következtében ojtványom életébe kerülne. Ojtványaim hajtásait egy cm.-nyi hosszra metszem meg (Ezen egy cm. hajtáson 5—6 világos szem is van.)

Kivánságra az összes ojtványokat ezrenként 2 kor. ráfizetéssel ültetéshez előkészíttetem.

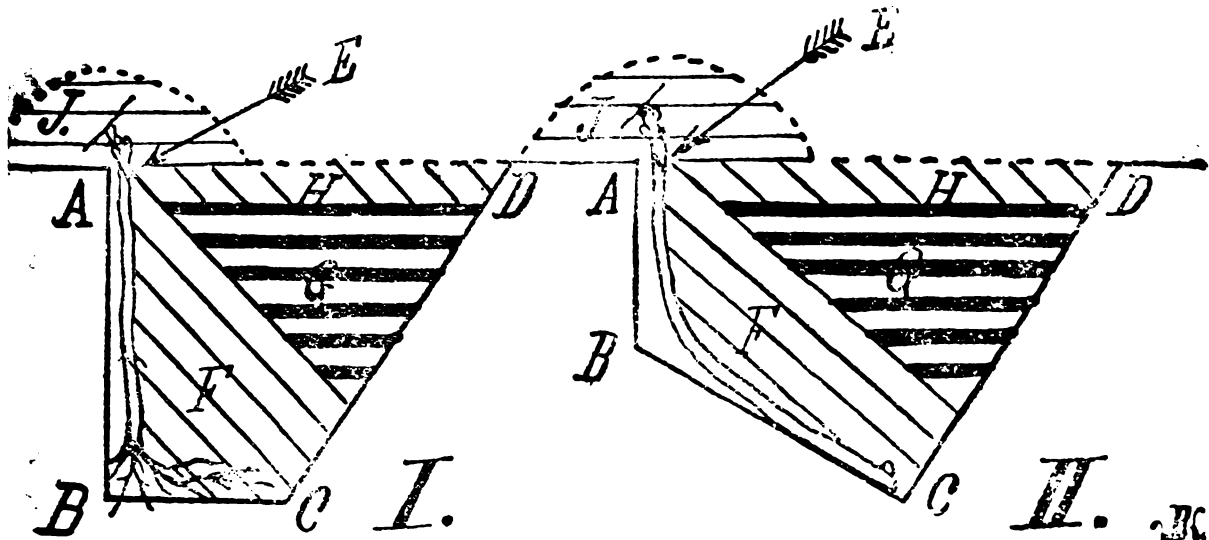
Kivánságra minden ojtványszállítmányhoz 5 darabot mintának ültetéshez elkészítve megmetszetek.

Az ültető árkokat ásóval előre megcsináltatom.

Millenniumi ojtvány-ültető ásót kivánság szerint darabonként

2 koronáért az ojtványokhoz osomagolok. Az ültetés ezen ásóval 50% munkamegtakarítással jár és jobb megeredési százalékot biztosít.

1. A gyökeres fás ojtványok ültetése. Az ültető árkot A B C D alakban megásom, (l. I.) a megmetszett ojtványt úgy állítom az A B

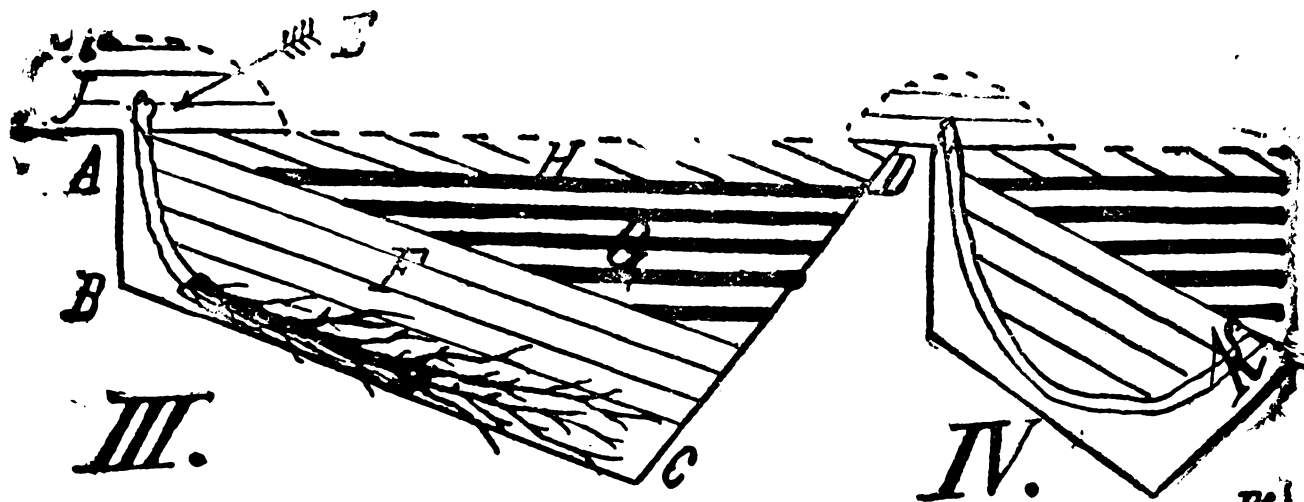

árok függőleges falához, hogy az ojtási hely „E” a föld színével egy irányba essék; erre az ojtvány gyökerét széjjel teregetem s jó erőben levő „F” kerti földet az ojtvány elé ferde irányban neki tömöm, ezután a „G” helyre 3—4 jó marékkal érett istálló-trágyát (melynek már erjedni nem szabad, hanem olyan legyen, mint a föld) alkalmazok olyformán, hogy a trágya az ojtványt ne érje; a még mutatkozó 5—10 cm.-nyi „H” gödröt ismét földdel töltöm meg, erre aztán porhanyó földdel az ojtvány tetejét „J” alakban befedem.

2. Sima zöldojtvány ültetését hasonlóképp ásóval ajánlok fogantósítani (l. II.) azon különbséggel, hogy a mint a rajz is mutatja, az ojtvány szántalpához hasonlóan meghajlítandó. Az ojtvány talpán ültetés előtt közvetlen az alsó rügy alatt friss metszés ejtendő. A föld itt különösen erősen neki tömendő, hogy hézagok ne maradjanak; a trágyázás, gödörbecsinálás és hantolás ugyanúgy történik, mint az elsőnél. Ezen ojtványültetésnél szigorúan kell ügyelni arra, hogy a zöldojtvány talpa „K” (alsó vége) az árokban a legmélyebben fekdjék, mert ha magasabban fekszik, mint az elhajlás (szántalp), a megeredést kockáztatja és az alany alsó rügyeit kihajtásra készíti. A IV. ábra egy helytelenül ültetett sima zöldojtványt tüntet fel.

3. Gyökeres zöld dugványojtványok (u. n. stupferojtványok) ültetése hasonlóképp történik, mint a simaké, azzal a különbséggel, hogy itt néha az ojtvány hosszának megfelelőleg hosszabb gödör készítenő, a mint az a III. sz. ábrából szépen kiviláglik.

Ezen zöld dugványojtványok 2 éves gyökeresek, de éves ojtások és csak 2—3 év óta készítettetem, de olyan általánosan kedvelt és felkapott ojtványok, hogy nekik nagy jövőt jósolok. A szokványtörvény kiadásánál ezek még nem voltak ismeretesek, s így abban körül nem irattak és belé nem vétettek. Főelőnyük a biztos megeredés s így pót-

lásra is kitűnően ajánlhatók dús és erőteljes gyökérzetűknél fogva. Termőképességük már a második évben áll be, sokszor már az első évben is kecsegtet gyümölcscsel, de már a harmadik évben búsán téríti vissza nagy termésével a reá költött áldozatokat.

Dugványzöldajtvány június 20 án. | Калам у зелено 20. јуна
 Stupfergrünelungen am 20. Juni | Sade cu oltoi verzi in 20. iunie.

Ezen ojtványok nem tévesztendőek össze olyan gyökeres zöldajtványokkal, a melyek tulajdonképen a tőkének felhantolása által nyert olyan gyökeresek, ahol a nyár folyamán a hant alatt néhány szál bajuszszörhöz hasonló gyökerke van; vagy pedig porbujtás által nyert gyökerekkel, de szintén csak egy éves, gyöngye gyökérezettel. Ezen utóbbi 2

minőség sem árban, sem minőségben nem vetélkedhetik az én módszerem szerint készített 2 éves gyökéren álló zöld ojtványaimmal.

Úgy sima, mint gyökeres zöldajtványaim rövid metszfelületű egyszerű párosítással készítvék, egészen rövid nyakkal, ami a tőke további fejlődésénél is tekintetbe veendő föelöny, mert szép tőkefejet, s így szép és erőteljes ojtványt csakis ilyen módszer szerint készített ojtvány után remélhetünk, ellentétben az olyanokkal, melyek hosszúnyakúak, ékojtással, vagy hasítékojtással készültek. Ezeknél az összeforradás sohasem tökéletes, a tőkefejek pedig hosszúnyakúságuknál fogva sohasem bírnak tetszetős külsővel. Ilyen ojtványokat én nem készíttetek.

Vegyük szemügyre az ültetés körüli további teendőket. A szabály az, mint már előzőleg is érintettem, hogy a kiültetett ojtványok fölé egy kis hantot (u. n. sirkét) készíttetek porhanyós földdel. Ezen kis hant az ideai nagy szárazságban elégségesnek nem bizonyult, sok helyütt, különösen sima vesszőkkel való telepítésnél. Hasonló károktól csak úgy óvhatom magamat, ha jövőben kalapnagyságú hanttal fedem tőkéjemet. Ha azt tapasztalnám, hogy a tavaszi időjárás elég nedves, a sirkéket kisebbíthetem. A hant minden eső után, amennyiben megcserepesednék, kézzel megporhanyítandó. A hant a nyári munkák közben (eső-lemosás által is) mindig kisebb és kisebb lesz, míg végre ojtványom augusztusban már szabadon áll. A fiatal hajtások — néha 3—5 is — tehát a hanton keresztül törnek elő, melyekből, mihelyt 5—10 cm. hosszúságot elértek, a legszebbet meghagyva a többit újjal tőben eltávolítom. Karózni rendszerint az első évben nem kell. Ha mégis karóztam volna, a megmaradt egyik hajtást időről-időre a karóhoz kell kötni, hogy a szél ki ne törje. Ha nem karóztam volna, ne sajnáljam a fáradságot és tűzzek minden tőke mellé egy kis védőt, (lehet az nád, pálcza, vagy kis karó) a mihez a megmaradt hajtást hozzá lehessen kötni. Az első évben a hajtásokat visszakurtítani nem kell, ellenben peronospora ellen egy %-os rézgálicz oldattal (100 liter vízre 1 kiló rézgálicz, 1 kiló oldatlan, esetleg 2 kiló oltott mész), vagy pedig unicum szőlőpermetező anyaggal (prospektust ingyen küld a gyáros Majoros Antal Budapest, Csengeri-utca 68. szám. I. em.) háromszor védekezni.

A fiatal ültetvény a rendes kapálásban reszesítendő nagy vigyázzal arra, hogy az ojtványban kár ne essék. Egy ügyetlen kapás egy gyenge vágással ojtványom nyakát szegheti. Gyakran előfordul, hogy ojtványaim hajtásait a hant alatt a féreg rágja. Ez igen veszedelmes jelenség. A hantokat ilyenkor kézzel szorgosan felnyitom, az ott talált férgeket megölöm, azután ismét behantolom. Julius közepén, augusztus elején, amennyiben az eső és nyári munkálatok a hantot még el nem távolították volna, minden hantot felnyitok és a netalán a nemes részen előtört európai gyökereket (u. n. harmatgyökereket) éles késsel tőben eltávolítom. Ezen műtét után elégséges, ha ojtványomat úgy takarom be, hogy csak az ojtási hely legyen a nap hevétől megóva. Ez fontos körülmény a jövő évi hajtás, esetleg termés biztosítására.

Igy már most elmondottam mindazt, amit az elültetett szőlőajtványok elültetése körül ez évre tudnunk szükséges. Ősszel levélhullás után a megeredt ojtványokat befedjük. A fedés körül mindig fontos

szerepet játszik az, hogy a talajt jól megmunkáljuk, mivel egy alapos fedéssel a föld annyira megdolgozódik, a mi hatásban felér fél trágyázással. A meg nem fogamzott tőkék helyeit fedni nem kell. A pótlást vagy ősszel teljesítjük, vagy következő tavasszal. A következő pótlási eljárást ajánlom leginkább, mely nálam kipróbálva, ajánlatomra többhelyt szintén keresztülvive, kitűnően bevált. Mindenki nagyon jól tudja, ki valaha szőlészettel foglalkozott, mily nagy gondot okoz a szőlőbirtokosnak a hiányzó tőkék pótlása.

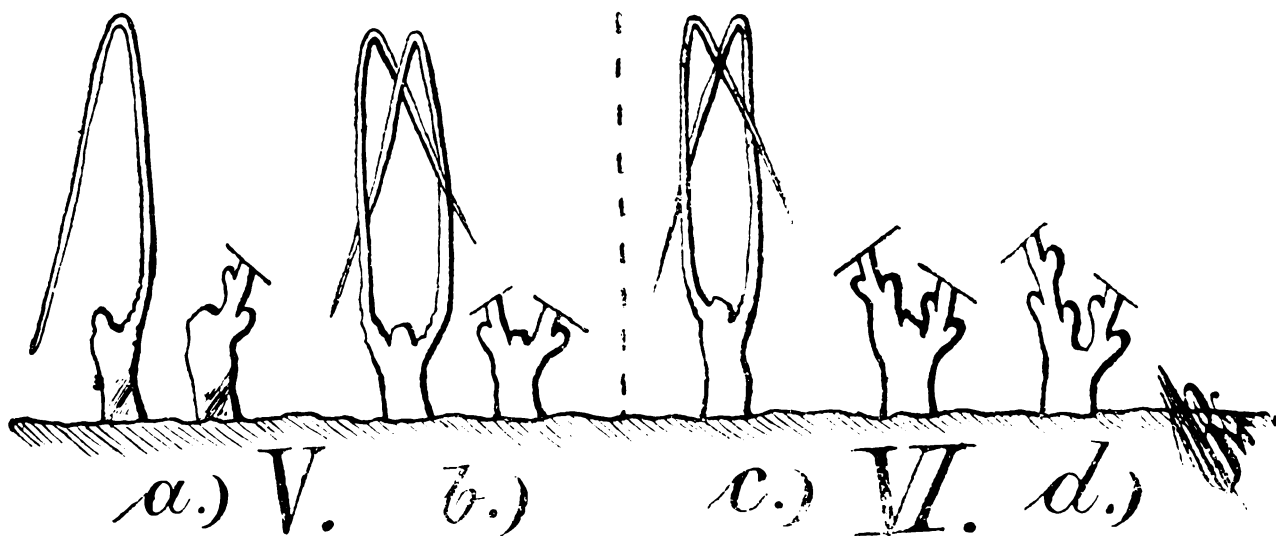
A régi európai szőlők pótlása egyszerűen bujtás által történt s az eredmény megfelelő volt. Ojtványokat bujtani nem lehet, mivel a nemes rész föld alá kerülve és saját gyökerén táplálkozva, a phylloxera pusztításainak esik áldozatul, célunkat tehát ezen eljárással el nem érhetjük. Ojtványszőlőt csak ojtvánnyal lehet pótolni. Eljárásom a következő:

A hiányzó tőke helyén a lehetőséghez képest 60—80 cm.-nyi átmérővel 60—80 cm.-nyi mélységű gödröt ások. Egy-egy gödörből kihányt földet egy kis kosár érett trágyával jól átkapálva a pótlandó ojtvány elültetésénél fogom felhasználni. Az ojtványt a gödör közepére állítva, a föld porhanyóságának megfelelőleg 8—10 cm.-nyire magasabbra ültetem, mint rendszeren szokás. Ezen magasabb ültetésnek csak az a célja, hogy ojtványom az első hathatós eső beállta után ne kerüljön a föld felszínénél mélyebbre. Tudvalevő ugyanis, hogy az egész gödör kiemelése által a föld annyira meglazult, hogy az első nagy eső a földet ojtványostól 8—10 cm.-nyire lesüllyeszti. Az ilyen rendszer mellett pótoljt ojtványok biztos megeredésűek és csak valamire való gondos ápolás mellett az év őszéig a 1½—2 méteres magasságot fogják elérni. Ezen pótoljt ojtványokat egy hajtásra kell válogatni már csak azért is, hogy ezen egy hajtás annál inkább megerősödhessen. Az ilyen pótoljt ojtvány, ha egy—negy évvel fiatalabb is mint a szőlőskert, a pótlás utáni harmadik évben olyan erőteljes tőkévé fejlődik, hogy az előbbeni ültetvényből alig lehet megkülönböztetni.

Pótláshoz mindig csak gyökeres — akár zöld akár fás — ojtványt használjunk. Az ilyen elmaradt tőkék pótlásához különösen tudom ajánlani 2 éves gyökérrel bíró zöld dugvanyojtványaimat (stupferojtványaimat).

A második evi munkálat a nyitással veszi kezdetét. Ha valahol, úgy az ojtványok nyitása körül a szorgos elővigyázat ajánlható. A kapavali sérülés ojtványom vesztét okozza. Igen sok esetben indokolt a kézzel való segédkezés is. Ha ojtványomat szépen kitakartam, következik a karózás, amennyiben azt az első évben még el nem végeztem volna. A karó mindig az ojtvány északi oldalára a tőkéből 10—15 cm. nyi távolságra lesz beverve. Cél szerű szőlőfűróval a lyukakat előre megcsinálni, a miáltal azt érem el, hogy a munka gyorsan halad és a túlságos veregetéssel karóim nem rongálódnak. A karózás ilyenkor keresztülvitele sokkal könnyebb és olcsóbb. Cél szerű az első két évben a karót kissé ferdén beállítani olyan értelemben, hogy a karónak a teteje kissé délre dűjön. Ezzel azt érem el, hogy a fiatal ojtványaim hajtásait minden elhúzás nélkül könnyű szerrel a föléje hajló karóhoz köthetem. Az ilyen ferde karózásnak esetleges korai fagy, vagy jegesőnél is fontos szerep jut, mivel a ferdén levert karó, fiatal ültetvényemet a kártól részben megvédi.

Az első évi kezelésnél elmondottam, hogy az esetleg 3—5 hajtással előtört ojtványnál csak egyet, legfeljebb kettőt hagyjunk meg. Ezek megmaradt hajtás, illetve hajtások metszését a második évben a következőképen eszközölöm. A hol egy hajtás volt, 2 világos szemre, (l. V. ábra a.) a hol két hajtás volt (l. V. ábra b.) egy-egy világos szemre

metszek, a mely szemek $\frac{1}{2}$ —1 cm. hosszú csonkon okvetlenül feltalálhatók. A tőke ilyen metszési módjával két erőteljes hajtásra akarok szert tenni. Nagyon sokszor fordul elő, hogy — dacára az ilyen metszési módnak — kettőnél több, néha 5—6 hajtás fog még alvó rügyekből előtörni, a melyeket kiindulási pontjuknál körömmel eltávolítok. A további kezelés a hajtásoknak a karóhoz kötözéséből, kapálásból, permetezésből áll. Czélszerű annyiszor kapálni, a hányszor gaz mutatkozik. Száraz időben szőlőm nem igen gazosodik, mely körülmény azonban ne tartson vissza a kapálástól. A kapálás czélja nem egyedül a gazirtás, hanem a talaj porhanyítása is, hogy ezáltal azt a levegő és nap sugarainak tegyék ki, mi által a talajban foglalt sók és egyéb tápanyagok az ültetmény javára értékesíttetnek. Kapálás által védem meg a talaj túlságos kiszáradását is, mivel a hajcsövességet megbontva, a talaj nedvesség elpárolgását megakadályozom. Ha durván és darabosan fekszik a felkapált talaj, az mindig helyesen és jól keresztülvitt kapálásra vall. Láttam sok műkedvelő szőlőbirtokost, ki az ilyen talajt elgereblyézi, mely feltétlenül elvetendő eljárás. Egy tavaszi és egy nyári mély kapálásról meg ne feledkezzünk. A permetezés a második évben két %-os rézgálicz oldattal történik (100 liter vízhez 2 kiló rézgálicz, 2 kiló oltatlan, vagy 4 kiló oltott mészt). A második évi munkálat megint a szőlő befedésével nyeri befejezését.

A harmadik évi metszést következőképen eszközölöm: a második évben nevelt két vesszőt egyenként két szemre vágom vissza, (l. VI. ábra c.) s így elérem azt, hogy ojtványom a harmadik évben négy szép erőteljes hajtással indul meg; a netalán előtörő többletet a már leírt módon eltávolítom.

Előadhatja magát azon eset, hogy buja fejlődésű ojtványok hajtásai a második év őszével már újjnyi vastagságra fejlődtek; az ilyen buja ojtványok hajtásai közül czélszerű a harmadik évben egyet 2

szemre, egyet 3 szemre megmetszeni. (l. VI. tábra d.) Az ily tőkék után a harmadik évben 5—6 hajtást is nevelhetünk. A harmadik évi munkálatokhoz sorakozik még a hónaljzás, a mi abból áll, hogy a főhajtásból előtörő mellékhajtásokat (hónaljhajtásokat) annyira visszakürtítjük, hogy a csonkon 1—2 levél maradjon. A harmadik évben a munkálat a fedéssel véget ér.

Mikor ültessem ojtványaimat?

Feltéve, hogy a nyár utólján rigolázott és már kellőképp leülepedett talaj felett rendelkezem és ojtványlopástól tartanom nem kell, az őszi ültetés előnyösebb. Ilyen esetben az ojtványokat nem metszem meg, csak jövő tavasszal, midőn is azokat ugyanolyan módon hantolom, mintha tavasszal ültettem volna. Ha ojtványtolvajoktól félnem kellene, a kik újabb időben a telepítők rémét képezik, vagy pedig talajom az ősszel, vagy télen lett felrigolázva: akkor tavasszal ültetek. Tavasszal mindig akkor ültetek, ha talajom már kellőképp felmelegedett. Meleg talajba ültetett ojtvány azonnal megindul.

Czél szerű azonban a megrendelt ojtványmennyiséget már ősszel elhozatni és a 13. oldalon leírt módokat mellett télire elrakni. Ez csak a telepítőre lehet előnnyel, mert tavasszal az ojtványok kéznél vannak és aznap és akkor ülteti, mikor ő az időt arra legalkalmasabbnak találja. Egyébként a rendelő sokkal könnyebben tud elvermelni 1—5000 db ojtványt, mint a termelő, ki milliókat vermel.

Melyik a jobb ojtvány?

Úgy a levélbeli, mint a személyes rendeléseknél sokszor fordulnak hozzám tisztelt rendelőim, adnék felvilágosítást a felől, melyik a jobb ojtvány, a fás-e, vagy a zöld?

Ezen kérdést egy szóval eldönteni nem lehet, miután annak elbírálásához igen sok körülményt kell tekintetbe és szemügyre venni. A legrövidebb válasz az volna: „A fás ojtás is jó, a zöld ojtás is jó, ... hogy ha — jó!”

Vizsgáljuk közelebbről a közvéleményben annyira elterjedt különböző nézeteket. Az egyiknek is, a másiknak is vannak előnyei és hátrányai. A gyökeres fásajtványval való telepítés elvitázhatlan előnye az, — feltéve, hogy 1—5% megeredési hiánnyal egy teljesen beállított szőlőnek jutunk birtokába, a mely rendes viszonyok között a második évben már kis terméssel, a harmadik évben teljes terméssel hálálja meg a reá fordított pénzt és időt. Az ültetvény tehát töketeljes és egyöntetű lesz. Ez a főelőnye. Hátránya legfeljebb az, hogy drágább a sima zöldajtással való telepítésnél.

Síma zöldajtványoknál ásóval történt ültetés esetén is rendszeren 15—25% a hiány, feltéve, hogy az ojtványok első osztályú minőségűek voltak. Ezen hiányt a második évben csak gyökeressel lehet pótolni. A megeredt 75—85% a második évben még semmi, a harmadik évben közepes, a negyedik évben teljes termést hoz. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a hiányok foltozásával és pótlásával 3—4 évig elkínódhatunk és számításba hozzuk a zöld ojtvány olcsóbb árát a fásajtványoknak előbb

2*

beálló termés hozamával, úgy a mérleg az 5-ik évben a tényleg a fásajtvány javára billen, még akkor is, ha a síma zöld ojtványok ezrét a fásajtványok árának feleért tudtuk is megszerezni. Az tény, hogy síma zöldajtványnál nem kell egyszerre sok penzt kiadnunk, de a sok pótlási munkával, időveszteséggel, termés különbözettel az 5-ik évben már ott tartunk, mintha fásajtványnyal telepítettünk volna. Ezen adatok csak akkor jöhetnek számításba, ha jó síma, zöldajtványokról van szó. Ha a síma zöldajtványok gyengébb mértékben fagyfoltosak, vagy érédési hibában leledzők, mely hibákat még a leggyakorlottabb szem sem képes bonczolás nélkül megismerni, akkor az arány természetesen még sokkal kedvezőtlenebb! A gyökeres fásajtványnyal való telepítéssel egyen rangba sorozható a gyökeres dugvány zöldajtványnyal (stufferajtvány) való telepítés akkor, ha utóbbiaknál a beéredés tökéletes volt.

A fásajtványnál beéredési hibák kizárva. Nálam a vad vesszővágás tavasszal történik. A téli fagy a tőkén éri alanyaimat, a mi éretlen anyag volt, az ott összezsugorodott és elpusztult. Ha mégis tévedésből került volna ojtás alá egy ilyen hibás alany, úgy az forrányt nem képezhet és ojtványt nem szolgáltat, tehát mint selejtes anyag elpusztul még az iskolában. Birminemű zöldajtvány a versenyt a fásajtással csak úgy tudná felvenni, ha az éves fát egy évi eliskolázási próbának tennék ki. Ezt pedig nem szokás tenni, mivel azokat előzetes beiskolázás nélkül is lehet értékesíteni. Ezen kétes tünemény különösen a korai őszi fagy által idéztetik elő, a mi az én déli vidékemen határozottan ki van zárva, de annál inkább az északi és keleti vidék nyavalyája. — Ezzel azt hiszem ezen tételt eléggé kimerítettem, s telepítsen már most mindenki olyan ojtványnyal, a milyenhez nagyobb a bizalma.

Minő távolságra ültessem ojtványaimat?

		Sortávolság cm.-ben Reihenentfernung in Cm.					
		100	110	120	130	140	150
Tőketávolság cm.-ben Stockentfernung in Cm.	90	6450	5900	5400	4950	4600	4300
	95	6100	5550	5100	4700	4350	4050
	100	5800	5300	4850	4455	4150	3900
	105	5560	5080	4620	4300	3970	3720
	110	5300	4830	4430	4090	3800	3500
	115	5100	4620	4300	3950	3450	3350
	120	4830	4430	4090	3720	3400	3250
	125	4650	4300	4000	3450	3350	3200

Ott mindig a helyi viszonyok az irányadók. Inkább használják mindig nagyobb sortávolságot, mint tőketávolságot (növénytávolságot). A nagyobb sortávolságra a nyári munkák, nevezetesen kapálás, kötözés és permetezés végzésekor szükségem van. Inkább adjak egy-egy tőkének több helyet, hogy az terjedhessen, mintsem kis helyre sok ojtványt szorítani össze. Utóbbi esetben soha szép

vetvényem nem lesz. Jó erőben levő talajban a tőkék távolabb lehetnek egymástól, mint soványban. Hogy mennyi ojtvány és mennyi karó szükségeltetik egy katasztrális hold szőlőben, különböző sor és tőketávolságban, arra felvilágosítást ad az előbbeni oldalon látható kimutatás.

Minő szőlőfajokat ültessenek?

Mindig olyanokat, a melyek vidékembem eddig legjobban beváltak. Csemegeszőlő mindenütt megterem, a hol a borszőlőfajok díszlenek.

Országunk 18 borvidékre van beosztva; alábbi kimutatásban találhatók fel azon fajok, melyeket borvidékenként természeteni érdemes. Nincsen azonban kizárva, hogy egy borfaj az én borvidékemből pl. a bánáti rizling a tokaji borvidéken is kitűnően be ne váljék és viszont egy ottani faj az én vidékemen.

Ezen borvidékek a következők:

1. Ruszt—sopron—pozsonyi borvidék. Fehér bortermők: Furmint, Rakszőlő, Ezerjő, Muskat-Lunel, Zöld sylváni, Olaszrizling, Zöld veltelini, Rothgipfler, Ruhländi, Mézes fehér és Piros tramini. Vörös bortermők: Nagyburgundi, Oportó, Carbenet és Kékfrankos.

2. Pest—nógrádi borvidék. F. b. t.: Mézes fehér, Sárfehér, Olaszrizling, Juhfark, Ezerjő, Zöld sylváni, Piros dinka, Piros tramini, Fehér frankos és Fehér dinka. — V. b. t.: Nagyburgundi, Merlot, Kadarka és Oportó.

3. Buda—sashegyi borvidék. F. b. t.: Mézes fehér, Olaszrizling, Sárfehér, Juhfark, Budai zöld és Rakszőlő. V. b. t.: Kadarka, Nagyburgundi, Merlot, Karbenet.

4. Somlyói borvidék. F. b. t.: Furmint, Juhfark, Mézes fehér, Sárfehér, Budai zöld és kivételesen Rajnai rizling. V. b. t.: Nem ajánlhatók.

5. Neszmélyi borvidék. F. b. t.: Juhfark, Sárfehér, Aprófehér, Mézes fehér, Olaszrizling, Budai zöld, Piros veltelini, Hárslevelű, Ezerjő, Furmint, Vörösdinka, Semillon, Sauvignon és Zöld sylváni. V. b. t.: Nagyburgundi, Kék frankos, Carbenet, Merlot, Kadarka, Oportó és Szent-Lőrincz.

6. Eger—visontai. F. b. t.: Rakszőlő, Bakator és Juhfark. V. b. t.: Kadarka, Nagyburgundi.

7. Abauj—miskolczi borvidék. F. b. t.: Furmint, Hárslevelű, Sárfehér, Muskat-Lunel, Olaszrizling, Mézes fehér, Erdei, Zöld sylváni. V. b. t.: Kadarka, Nagyburgundi, Oportó, Carbenet és Merlot.

8. Tokaji borvidék. F. b. t.: Furmint, Hárslevelű és Muskotály. V. b. t.: Kizáratnak.

9. Szerednye—rimai. borvidék. F. b. t.: Furmint, Olaszrizling, Szeremi zöld, Erdei, Járdovány, Rajnai rizling, Zöld sylváni és Zselenicza. V. b. t.: Nem ajánlhatók.

10. Beregszász—nagyszőlősi borvidék. F. b. t.: Furmint, Olaszrizling, Szeremi zöld, Erdei, Járdovány, Bakator, Hárslevelű, Mézes fehér és Zöld sylváni. V. b. t.: Nem ajánlhatók.

11. Ermelléki borvidék. F. b. t.: Bakar, Erdei, Juhfark, Alant termő, Olaszrizling, Rajnai rizling, Kövidinka, Zöld sylváni, Szerémi zöld, Járdovány, Kövérszőlő, Mézes fehér és Furmint. V. b. t.: Kadarka, Nagyburgundi, Kékfrankos és Oportó.

12. Ménes—magyarádi borvidék. F. b. t.: Mustosfehér, Bakator, Aprófehér, Olaszrizling, Sárfehér, Sauvignon és Semillon. V. b. t.: Kadarka, Kékfrankos, Oportó, Carbenet, Merlot, Malbec, Lagrein és Ceinsean.

13. Versecz—fehértemplomi borvidék. F. b. t.: Bakator, Mustosfehér, Aproféher, Olaszrizling, Szlankamenka, Bánáti rizling (Kreácza), Szerémi zöld, Fehérdinka, Furmint, Fehér burgundi és Ortliebi. V. b. t.: Kadarka és Nagyburgundi.

14. Szegszárdi borvidék. F. b. t.: Olaszrizling, Sárfehér, Zöld Sylvani, Mézesfehér, Piros tramini, Alexandriai muskotály, Zöld fehér, Kövidinka és Pirosdinka. V. b. t.: Kadarka, Nagyburgundi és Merlot.

15. Villány—pécsi borvidék. F. b. t.: Furmint, Járdovány, Csomorika és Olaszrizling. V. b. t.: Kadarka.

16. Badacsonyi borvidék. F. b. t.: Budai zöld, Zöld fehér, Világos Juhfark, Fehérszőlő, Muscat-Lunel, Kéknyelű, Auvergnas, Furmint, Olaszrizling, Rajnai rizling és Fehér burgundi. V. b. t.: Nem ajánlatos.

17. Balatonmelléki borvidék. F. b. t.: Furmint, Sárfehér, Olaszrizling, Budai zöld, Zöld fehér, Világos Juhfark, Fehérszőlő, Kéknyelű, Auvergnas. V. b. t.: Nagyburgundi, Kadarka, Oportó.

18. Erdélyrészi borvidék. F. b. t.: Leányka, Furmint, Járdovány, Vékonyhájú, Kövérszőlő, Királyszőlő, Olaszrizling, Rajnai rizling, Zöld sylváni, Piros tramini, Sauvignon, Semillon, Muscadelle de Bordelais, Ruhländi és Fehér burgundi. V. b. t.: Carbenet, Malbec, Merlot, Verdos, Kadarka.

Az Alföld némely vidékére a földmivelési miniszter fajokat nem említt. Fehér bort termők: Bánáti rizling (Kreácza), Szlankamenka, Kövidinka, Olasz rizling, Rakszőlő, Szerémi zöld, Hosszúnyelű, Mézesfehér, Piros veltelini, Zöld veltelini, Muskat-Lunel, Ezerjő, zöld sylváni, Fehér burgundi. Vörös bort termők: Kadarka, Oportó, Nagyburgundi, Carbenet, Merlot, Bouchet.

A nevezetesebb szőlőfajok rövid ismertetése és leírása.

Fehér bort termők:

1. *Olaszrizling (Czétényi). Tőkéje középerős, fürtje közepes hengeres és tömött. Bogyói gömbölyűek, sárgászöldek és barnán pontozottak, igen nedvdúsak és edesek. Bora erős és elég zamatos. Rövid metszést igényel.

2. *Mézes fehér. (Sárga Margit, Mézédés, Margitka, Sárga szőlő, Sárga dinka.) Tőkéje erős növesű, fürtje nagy és tömött, világossárgás,

A *-gal jelzett fajok Rup. Monticola alanyon is kaphatók.

nedvdús, édes bogyókkal. Érése korai, csemegének is nagyon keresett. Bőtermő és jó asztali bort ad. Rövid metszést kíván.

3. **Mustos fehér.** (Mustafer, Lampo.) Vesszeje és tőkéje erősek. Fürtje hengeres és tömött. Bogyói középnyagok, zöldszerűek, bőlevűek, középérésű. Bora finom. Rövidcsapos metszést igényel.

4. ***Furmint.** (Szigeti, Som, Görény, Demjén, Bihari, Boros, Erősimi, Kéknyelű.) Tőkéje erőteljes, fürtje középnyag, többé-kevésbé tömött. Bogyói középnyagok, hosszúkásak, zöldefehérek, megérve aranysárgák, napos oldalon rozsdásak. Bőven terem, de virágzásban kissé kényes. Csapos metszést kíván, középérésű. Szőlője adja a híres Tokaji bort.

5. **Erdei.** (Fehér Bakator, Ar dai.) Tőkéje erős, fürtje nagy és tömött. Bogyói középnyagok, fehérek, gömbölyűek és levesek. Középérésű. Csapos metszést igényel. Nagyon bőven terem. Bora tüzes.

6. ***Ezerjő.** (Zierfandl, Szatóki, Szaeocsina, Fehér budai, Badinsina, Biella, Fehér Saigó, Stulóczy, Korponai, Mityók.) Tőkéje erős, nagy, tömött fürttel. Bogyói nagyok, fehérszőldek, átlátszók, nagyon édesek. Korán érő és nagyon bőtermő. Bora gyorsan tisztul és tüzes, különös zamattal. Rövidcsapos metszést igényel.

7. **Semillon blanc.** Tőkéje középérésű, fürtje középnyag és tömött. Bogyója hosszúkás, sárgás színű, vanília zamattal. Érése késői. Nagyon jó fekvést és hosszú metszést igényel. Bora kitünő zamatu és keresett.

8. **Muskat Lunel.** (Muskata, Sárga muskotály, Bárzsing.) Tőkéje középérésű, bogyói zölde színűek, napos oldalon rozsdássárgák, húsosak. Bőven terem. Mint csemegeszőlő is értékesíthető. Kitünő bort ad muskotály zamattal. Rövidcsapos metszést igényel.

9. **Hárslevelű.** Erőteljes tőkéű, nagy vállas fürttel. Bogyói gömbölyűek, nagyok, sárgasfehérek, pontozottak, harmatoltak, levestartalommal. Korai érésű. Rövidcsapos metszés mellett jól terem. Bora erős és kellemes, fanyarkás ízű.

10. **Alexandriai muskotály.** (Szegszárdi szagos, Pécsi tőkös, Szagos-Bakor, Daróczy muskotály, Pécsi szagos, Decsi szagos.) Tőkéje erős, középnyag fürttel. Bogyói középnyagok, vastag héjuak, húsosak, muskotály zamattal. Mint asztali szőlő is értékes. Késő érésű. Bora kitünő, zamatos. Hosszúcsapos metszést igényel.

11. ***Fehér burgundi.** Tőkéje középérésű, kicsiny, vesealakú, tömött fürtökkel. Bogyói kicsinyek, hosszúkásak, világossárgák, finoman pontozottak, szürkén harmatoltak. Szalvesszős művelés mellett tápdús talajban jól terem, jeles bort ad.

12. **Piros kövidinka.** (Ruzsitza.) Tőkéje erős, középnyag, tömött fürttel. Bogyói középnyagok, testszínpirosak, vastaghéjuak s a rothadásnak legtovább ellentállók. Igen bőtermő és rövidcsapos művelést kíván.

13. **Járdovány.** (Tőkös fehér.) Tőkéje igen erős, igen bőtermő, nagy tömött fürttel; bogyói nagyok, gömbölyűek, sárgásbarnák, vékonyhéjuak. Középérésű. Hosszú művelés mellett középminőségű bort ad.

14. **Juhfark.** (Darbanes, Tarpai, Fehérboros, Sárgaboros.) Tőkéje erős, egyszerű, hosszú, juh tarkához hasonló fürtökkel, bőtermő. Bogyói középnyagok, gömbölyűek, gyéren pontozottak, vékonyhéjuak és levesek. Középérésű. Kellemes zamatos és savanykás bort ad. Rövid metszést kíván.

15. **Leányka.** Tőkéje erős, kicsiny, hengeres, tömött fürtökkel. Termése közepes. Bogyói kicsinyek, fehéressárgák. Érése korai és igen zamatos bort ad. Hosszú művelést kíván.

16. **Muskadelle de Bordelais.** Tőkéje erős, nagy szárnyalt, kevésbé tömött fürtökkel. Bogyói középnagyok, gömbölyűek, áttetszők aranysárgák, igen édesek és zamatosak. Középerésű. Bora nagyon zamatos és illatos.

17. **Ortliebi sárga.** (Knipperle.) Tőkéje erős, kicsiny, egyszerű, tömött fürtökkel. Bogyói középnagyok, fehéresszürkék, érett állapotban átlátszók, vékonyhéjúak, levesek, középerésűek. Igen bőtermő, egy tőke 40—50 fürtöt hoz. Hosszú művelést és erős talajt kíván.

18. ****Rakszőlő.** (Világos, Fehér dinka, Fehér frankos, Hóviz, Silberweiss.) Tőkéje erős; fürtje nagy, ágas, tömött, nagy, gömbölyű, fehér és feketén pontozott, vékonyhéjú leves bogyókkal. Érése késői, rövid metszést szeret. Roppant bőtermő, de gyenge bort ad.

19. **Bánáti rizling.** (Kreácza.) Tőkéje erős, termékeny, nagy, vagy középnagy fürtökkel, bogyói gömbölyűek, sárgásak, levesek. Középerésű, nem rothad; nagyon bőtermő és igen jó bort ad. Kár, hogy kevesen ismerik. Mint exportszőlő vagy télen elálló csemege is igen értékes. Rövid metszést igényel. Terjesztésre különösen ajánlom.

20. **Sárfehér.** (Alföldi szőlő, Batai, Zsige.) Tőkéje erős, középnagy, egyszerű vagy ágas, laza fürtökkel. Bogyói középnagyok, gömbölyűek, fehéressárgák. Virágzásban kissé kényes s jó termést kevert ültetésben hoz. Kitűnő bort ad. Rövid metszést kíván.

21. **Szemendriai fehér.** Tőkéje erős. Fürtje nagy; bogyó igen nagyok, fehéressárgák, húsosak, és jól megérve vanília-illatúak. Későn érnek, sokat terem, de bora gyenge. Hosszú metszést kíván.

22. **Slankamenka sárga.** (Magyarka.) Tőkéje erős, nagy ágas, tömött fürtökkel; bogyói nagyok, hosszúkásak, sárgásfehérek, a napos oldalon rozsdásak vastaghéjúak, nem rothadók s késői érésűek. Rendkívüli bőtermő. Bora könnyű. Kopasz fejművelést kíván. Van egy változata a *piros szlankamenka*, mely szintén nagyon bőtermő, de fürtje és bogyója is valamivel nagyobb a fehérenél.

23. **Zöld sylváni.** Tőkéje gyenge; fürtje közepes, tömb- vagy vesealakú, néha hengeres és mindenkor tömött. Bőtermő. Bogyói gömbölyűek, középnagyok, zöldek és feketén pontozottak. Érése korai. Hosszú csapos művelést kíván. Bora kitűnő zölde és sokáig édeses marad.

24. **Piros tramini.** Tőkéje gyenge; fürtje közepes vesealakú. Bogyói hosszúkásak, pirosak, szürkés-kéken harmatoltak, átlátszó erekkel; a bogyó héja vastag, fűszeres zamattal. Érése korai, kitűnő bort ad és a hosszú metszés mellett jól is terem.

25. **Piros veltelini.** (Csúcsos bákör, Nagyságos.) Tőkéje erős, fürtje nagy, tömött, ágas, gúlaalakú, bogyói nagyok, pirosak, vastag héjúak, nyálkás tartalmúak. Középerésű, bora kitűnő. Csapos fejmetszést kíván.

26. * és ** **Zöld veltelini.** (Zöld muskotály.) Tőkéje középerős, nagy, gúlaalakú fürtökkel. Bogyói hosszúkásak, sárgászöldek; vékony héjúak,

A ** -gal jelezett fajok Solonis alanyon is kaphatók.

jeves tartalmúak. Igen bőtermő. Érése közép, bora igen kellemes; csapos metszést kíván.

27. * és ** **Chasselas blanc croquant.** (Ropogós fehér gyöngy.) Buja növésű nagy vállas fürtű, tömött vastag bogyói, ropogósak, sárgás fehérek, és rendkívül édesek. Termése igen bő. Mint csemege exportszőlő kitűnő. Érése igen korai. Szükség esetén bort is lehet belőle szűrni. Csapos metszés mellett bőven terem.

28. * és ** **Chasselas rouge croquant.** (Ropogós piros gyöngy.) Ugyanolyan, mint az előbbeni, csak hogy piros bogyójú.

29. **Passatutti.** (Chassl. musqué blanc.) Ugyanolyan tulajdonságú mint a Ch. bl. cr., bogyói aranysárgák, gyenge, finom muskotályzammal. Ma a legértékesebb és legkeresettebb csemege faj.

30. * **Muskát ottonel.** Tőkéje közepes. Fürtje egyszerű, közepes nagyságú. Bogyói sárgás zöldek, gömbölyűek, a napos oldalon rozsdás foltokkal, igen finom muskotályzammal. Érése korai. Igen finom csemegebort szolgáltat.

Vörös bort termők.

31. **Oportó.** (Kék portugizi.) Tőkéje és vesszője erős. Fürtje nagy, tömött, sötétke, közepes nagyságú bogyókkal. Érése korai, bora jó és színes. Túlérve bora kesernyés. Csemegének is kerestet. Rövidcsapos metszés mellett bőven terem.

32. * **Carbenet franc.** Fürtje kicsiny, apró kékszerű, kemény héjú bogyókkal. Érése késői. Nagyon kitűnő vörös bort ad. Borát gyengébb borok javítására is használják. Szálvesszős metszéssel, közepes termést ad.

33. **Malbec.** Tőkéje erős, fürtje közepes nagyságú hengeres. Bogyói közepes nagyságú, sötétke, vastag héjúak. Testes, sötét és a legkitűnőbb vörös bort adja. Szálvesszős metszés mellett jól terem.

34. **Alikante Bouchet.** Francia eredetű, rendkívül bőtermő, vörös levű szőlő-faj, nagyfürtű édes bogyókkal. Bora sötétvörös színű. Szőlője mint csemege-szőlő is értékesíthető. Csapos metszés mellett rengeteg szőlőt terem.

35. **Szt. Lőrincz.** Tőkéje erős, fürtje gúla alakú tömött, bogyói feketék. Érése korai, bőtermő. Tüzes bort ad. Hosszúcsapos metszést igényel.

36. **Kékfrankos.** Tőkéje és vesszője erősek. Fürtje tömött és nagy, heja vastag. Rothadásnak ellentáll. Érése korai. Nagyon jó vörös bort ad; bőtermő. Csapos, vagy szálvesszős metszést kíván.

37. **Arramon kék.** Tőkéje erős és rendkívüli bőtermő, fürtje igen nagy, hosszú, hengeres; bogyói igen nagyok, gömbölyűek, kékes feketék. Későn érnek, bora savanykás. Rövid művelés mellett jól terem.

38. * **Kadarka kék.** Tőkéje közepes nagyságú gúlaalakú fürttel. Közepes nagyságú, gömbölyű, vékonyhéjú bogyókkal. Bora jeles. Rövid művelést kíván. Nagyon bőtermő.

39. **Merlot.** Tőkéje erős és termékeny, fürtje közepes nagyságú, hengeres, tömött. Bogyói közepes nagyságú, gömbölyűek, késői érésűek. Bora jeles. Hosszú metszést kíván.

40. * és ** **Nagyburgundi.** Tőkéje közepes nagyságú; fürtje közepes nagyságú, tömött, kékes fekete. Bogyói gömbölyűek, korai érésűek; igen bőtermő. Bora kitűnő zammal és színnel bír. Hosszú művelést kíván.

Finom csemegefajok. Feine Spalierforten.

	Metszés Schnitt
41. Chasselas de Courtillier. Középnagy fürtű, nagy, gömbölyű, keményhúsú, fehérszenű legelső rangú.	2—3 szem
41. Traube mittelgroß, Beeren groß, rund, hartfleischig, weiß, allerersten Ranges.	2—3 Augen
42. Madeleine Angevine. Fehér, nagy, igen édes, a legkorábbi csemegefaj. Szálvessző mellett szépen terem.	Hosszu metszés
42. Weiße, große, sehr süße, die frühreifendste Tafeltraube. Verlangt Rute.	Langer Schnitt
43. Madeleine Royal. Fehérszöld, igen édes vállas fürtű, nagyon korai csemegefaj.	Hosszu metszés
43. Weißgrüne, sehr süße, sehr frühe Tafeltraube. Traube ästig.	Langer Schnitt
44. Ch. Doré. Nagybogyójú. fehér, igen édes, jóízű. bőtermő.	2—3 szem
44. Großbeerig, weiß, sehr süß, wohlgeschmeckt, reichtragend.	2—3 Augen
45. Ch. Barducis. Szőlője és bogyója közép-nagy, gömbölyű, igen édes, első rangú.	2—3 szem
45. Traube und Beere mittelgroß, rund sehr süß, ersten Ranges.	2—3 Augen
46. Ch. Boulchery. Középnagy, sárga, gömbölyű, igen jó muskotályamatú, elsőrangú csemege.	1—3 szem
46. Gelb, mittelgroß, rund, mit feinem Muskatellergeruch, ersten Ranges.	1—3 Augen
47. Ch. Fontainebleau rouge. Nagybogyójú, piros színű, gömbölyű, igen édes, korán érő csemege.	2—3 szem
47. Großbeerige, rothe, runde, sehr süße, frühreifende Tafelorte.	2—3 Augen
48. Ch. musque Vray. Fehér, gömbölyű, leveses, bőtermő, legfinomabb muskotályízű.	2—3 szem
48. Weiß, rund, saftig, sehr fruchtbar, von feinstem Muskatgeschmack.	2—3 Augen
49. Ch. musquede Nantes. Fehér, gömbölyű, közep-nagy bogyójú, muskotályízű, igen értékes, elsőrangú.	2—3 szem
49. Weiß, rund, mittelbeerig, mit Muskatgeschmack, sehr werthvoll, ersten Ranges.	2—3 Augen
50. Ch. musque Auffidus. Bőtermő, fehér, igen értékes, muskotályízű.	2—3 szem
50. Reichtragend, weiß, sehr werthvoll, mit feinem Muskatgeschmack.	2—3 Augen
51. Ch. Diamant. Bőtermő, közep-nagybogyójú, fehér faj.	2—4 szem
51. Beeren mittelgroß, reichtragende weiße Sorte.	2—4 Augen

52. Ch. Hativa. Édes, keményhúsú, korán érő, kitünő, vörös színű.

52. Rothe, süße, hartfleischige, frühreifende, ausgezeichnete Sorte.

53. Ch. Angevine. Aranysárga, gömbölyű, igen édes, nagyon értékes és nemes.

53. Goldgelb, rund, sehr süß, sehr werthvoll und edel.

54. Ch. Tokay Angevin. Roppant bőtermő, egyenlő, laza, piros bogyókkal. Nagy fűtű. Bogyóinak egyenletes és laza volta miatt kivitelre alkalmasabb, mint a Ch. rouge croquant, melyet háttérbe szorít. Nagyon keresett csemege.

54. Enormreichtragende, große Traube, mit großen, gleichen, lockeren, rothen Beeren. Ihrer lockeren und gleichen Beeren halber exportfähiger, als Ch. rouge croquant, und diese auch zurückstellt. Sehr gesuchte Exquifitforte!

55. Ch. Gamma Dromé. Fehér, gömbölyű, jóízű, bőtermő faj.

55. Weiß, rund, wohllichmefend, ausgezeichnet, empfohlen zur Vermehrung.

56. Ch. Saint Laure. Gömbölyű, fehér, közepnagy bogyójú, bőtermő.

56. Weiß, rundbeerig, Traube mittelgroß, reichtragend!

57. Ch. Lourdot. Nagy bogyójú, fehér, igen édes, jóízű, bőtermő faj.

57. Großbeerig, weiß, sehr süß, wohllichmefend, reichtragend!

58. Ch. Fendant roux. Közepnagy bogyójú, kemény húsú, igen édes.

58. Mittलगroßbeerig, hartfleischig, sehr süß.

59. Ch. d'Autriche. Koránérő, bőtermő, finom zamatú, közepnagy bogyójú, fehér.

59. Frühreifend, reichtragend, fein aromatisch, mittelgroßbeerig, weiß.

60. Ch. Abelione. Bőtermő, nagy bogyójú, jó ízű, igen kellemes, fehér.

60. Reichtragend, großbeerig, wohllichmefend, sehr süß, weiß.

61. Albouriah. Nagy piros bogyójú, hosszúkás, igen szép, bőtermő.

61. Roth, großbeerig, länglich, sehr schön, reichtragend.

62. Ajbathy Isjum. Nagy bogyójú, pirosszínű, legelső rangú faj.

62. Rothe, sehr großbeerige Sorte allerersten Ranges.

Metszés Schnitt

2—4 szem

2—4 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—4 szem

2—4 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

3—4 szem

3—4 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

63. **Atlasz.** Sárga, tojás forma, nagybogyójú, szőlője húsos és jó.

63. **Gelbe, ovale, großbeerige, fleischige u. gute Traube.**

64. **Beaz Csauz.** Igen nagy, zöldes sárga, húsos bogyójú, finom muskotály zamattal.

64. **Sehr große, grünlichgelbe, fleischige Traube mit feinem Muskatellergewürz.**

65. **Boucheran.** Középnagy, ágas fürtű nagy, gömbölyű, vörös, édes szemű, első rangú.

65. **Trauben mittelgroß, ästig; Beeren groß, rund, roth, sehr süß.**

66. **Cambridge de Botanik.** Középnagy fürtű, nagy, hosszúkás, nyálkás, édestartalmú kék bogyókkal.

66. **Mittelgroße Trauben mit großen, länglichen, schleimigen, süßen, blauen Beeren.**

67. **Charmond rouge.** Igen nagy fürtű, nagy tojásdad alakú, vörös bogyójú, kitűnő csemegefaj

67. **Große, eiförmige, rothbeerige hervorragende Erquiitforte.**

68. **Cadenet blank.** Kitűnő fehér, hosszúkás bogyójú télire eltartható, bőtermő csemege.

68. **Vorzüglische, weiße, langbeerige, reichtragende Winterforte.**

69. **Calebs piros.** Bogyója igen nagy, hosszúkás, igen édes. Bőtermő.

69. **Beere sehr groß, länglich, sehr süß. Reichtragend.**

70. **Chasselas Ronsard.** Középnagy bogyójú, gömbölyű, meggyvörös igen édes, húsos, bőtermő.

70. **Mittelbeerig, rund, weichselroth, sehr süß, fleischig, sehr reichtragend.**

71. **Ch Tokay de Jardins.** Nagy, ágas fürtű, világosvörös szemű, későbbben érő.

71. **Groß, ästig; Beeren lichtroth, rund, spätterreifend.**

72. **Ch. la Soi.** Vörös nagybogyójú, bőtermő, terjesztését melegen ajánlják.

72. **Roth, großbeerig, reichtragend, zur Verbreitung bestens empfohlene Traube.**

73. **Ch. Corail.** Nagy fürtű, középérésű, nagy szemű vörös.

73. **Mittelreifende, großbeerige, rothe, große Traube.**

74. **Ch. Ciotat.** Középbogyójú, gömbölyű, sárga, kitűnően bőtermő, csipkés levelzettel.

74. **Mittelbeerig, rund, gelb, ausgezeichnet tragbar.**

75. **Ch. Gamian blank.** Bőtermő, igen édes, jóízű, csemege.

75. **Reichtragende, wohlgeschmeckende, sehr süße Tafelforte.**

Metszés-Schnitt

2—3 szem

2—3 Augen

Hosszu metszés

Langer Schnitt

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

3—3 szem

3—4 Augen

Rövid csapos

Kurzer Zapfen

2—3 szem

2—3 Augen

2—4 szem

2—4 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

	Metszés Schnitt
76. Ch. d' Angers. Bőtermő, vörös, közép-nagy bogycjú. gömbölyű.	2—3 szem
76. Reichtragend, roth, mittelbeerig, rund.	2—3 Augen
77. Ch. rose Royal. Piros bogycjú, ágas fűrtű, jó ízű.	3—4 szem
77. Rothbeerig, ästig, wohlíchmedend.	3—4 Augen
78. Ch. Asserlet. Piros, közép-nagy bogycjú, keresett csemege.	2—3 szem
78. Roth mittelgroßbeerige, gesuchte Tafelorte.	2—3 Augen
79. Ch. de Montauban, nagybogycjú, átlátszó, igen édes, első rangú.	2—3 szem
79. Großbeerig, durchsichtig, sehr süß, ersten Ranges.	2—3 Augen
80. Ch. de Teneriffe. Nagybogycjú, fehér, igen édes. Vízű bőtermő.	2—3 szem
80. Großbeerig, weiß, sehr süß, wohlíchmedend, reichtragend.	2—3 Augen
81. Ch. Napoleon. Fűrtje és bogycja nagy, sárga, keményhúsú, tartós faj.	3—4 szem
81. Traube und Beere sehr groß, gelb, hartfleischig, haltbare Sorte.	3—4 Augen
82. Ch. fendant rose. Világosvörös, igen édes, igen bőtermő.	2—4 szem
82. Lichtroth, sehr süß, sehr reichtragend.	2—4 Augen
83. Ch. rouge defoncé. Meggypiros, közép-nagy bogycjú. Bőtermő, keményhúsú.	2—4 szem
83. Weichselroth, mittelbeerig, reichtragend, hartfleischig	2—4 Augen
84. Ch. Jaune de la Dromé. Nagy bogycjú, fehér, sárgás, édes, első rangú.	2—3 szem
84. Großbeerig, weiß, gelblich, süß, ersten Ranges.	2—3 Augen
85. Ch. rose de Falloux, világos vörös, közép-nagy bogycjú, édes.	2—3 szem
85. Hellroth, mittelbeerig, süß.	2—3 Augen
86. Ch. de Florence. Nagybogycjú, arany-sárga, gömbölyű, igen édes, korán érő, a legértékesebb fajok egyike.	2—3 szem
86. Großbeerig, rund, goldgelb, sehr süß, frühreifend, eine der werthvollsten Sorten.	2—3 Augen
87. Ch. rouge Royal. Piros, bőtermő, közép-nagy bogycjú. Virágzás után bogycja mindjárt piroslik.	2—4 szem
87. Roth, reichtragend, mittelbeerig. Die Beeren färben sich gleich nach der Blüthe.	2—4 Augen
88. Ch. de Bar sur Aube. Középbogycjú, igen zamatos.	2—3 szem
88. Stark beduftet, mittelgroße Beeren.	2—3 Augen
89. Ch. de Bordeaux. Nagybogycjú, gömbölyű, aranysárga, keresett faj.	2—3 szem
89. Runde, goldgelbe, großbeerige, gesuchte Sorte.	2—3 Augen

90. Ch. Cerasetta. Piros bogyójú, bőtermő, újabb faj.	2—4 szem
90. Rothbeerige, reichtragende, neue Sorte.	2—4 Augen
91. Ch. Froc Laboulaye. Korán érő, igen nagy bogyójú, sárga rozsdás édes.	2—3 szem
91. Frühreifend, sehr großbeerig, gelbrostig süß.	2—3 Augen
92. Ch. Gross Doré. Korán érő, keményhúsú, nagybogyójú arany-sárga, gömbölyű, igen édes.	2—3 szem
92. Frühreifend, hartfleischig, großbeerig, goldgelb, rund, sehr süß.	2—3 Augen
93. Ch. de Pondichery. Arany-sárga, igen édes, első rangú.	2—3 szem
93. Goldgelb, sehr süß, eine der edelsten Sorten.	2—3 Augen
94. Ch. de Thomery. Nagy fürtű, sárga, gömbölyű, keményhúsú, első rangú.	2—3 szem
94. Große Traube, gelb, rund und hartfleischig, ersten Ranges.	2—3 Augen
95. Ch. de Doubs. Nagybogyójú, koránérő, értékes, fehér faj.	2—4 szem
95. Großbeerige, frühreifende, werthvolle weiße Sorte.	2—4 Augen
96. Ch. Duhamel, Húsos, rozsdás szemű, korán érő legelső rangú csemege.	2—3 szem
96. Großbeerige, rostige, frühreifende Tafelsorte allerersten Ranges.	2—3 Augen
97. Ch. rose d' Alsace. Piros, Középnagy bogyójú, bőtermő.	2—4 szem
97. Roth, mittelgroßbeerig, sehr fruchtbar.	2—4 Augen
98. Ch. Zsidóországi. Rózsás-sárga, gömbölyű, középnagy bogyójú, bőtermő, kitünő faj.	2—4 szem
98. Rötlichgelbe, runde, mittelbeerige, reichtragende, erquifite Sorte.	2—4 Augen
99. Ch. Queen Viktoria. Sárga, igen nagy bogyójú, rendkívül értékes.	2—3 szem
99. Gelbe, sehr großbeerige, außerordentlich werthvolle Traube.	2—3 Augen
100. Ch. Muskadine. Nagybogyójú, arany-sárga, igen értékes faj.	2—3 szem
100. Großbeerig, goldgelb, sehr werthvolle, edle Sorte.	2—3 Augen
101. Ch. Gouisler. Piros, bőtermő, középfürtű, nagyszemű.	2—4 szem
101. Roth, reichtragend, mittelgroße Traube, große Beere.	2—4 Augen
102. Ch. Fontainebleau rosea. Ugyanolyan, mint a Ch. font. rouge, csakhogy rózsaszínű.	2—3 szem
102. Wie die Ch. font rouge, nur rosaroth.	2—3 Augen

103. Ch. Negropont. Középnagy, gömbölyű bogycsú, bőtermő, szép és jó.

103. Runde, mittelgroße Beeren, reichtragend, schön und gut.

104. Ch. Coulard Gross. Középnagy fürtű, igen nagy, aranysárga, gömbölyű, zamatos.

104. Trauben, mittelgroß; Beeren groß, goldgelb, rund, von feinem Geschmack.

105. Ch. duc d'Anyon. Középnagy fürtű, igen nagy szemű, édes zamatos faj.

105. Trauben mittelgroß; sehr großbeerige, süß-aromatische Sorte.

106. Ch. duc de Malakoff. Gömbölyű, közép-nagy fürtű, aranysárga. A legszebb és legkeresettebb fajok egyike, igen korán érő.

106. Trauben mittelgroß; rund, goldgelb. Eine der schönsten und gesuchtesten Sorten. Sehr früh reifend.

107. Ch. fleur d'Orange. Narancssárga, közep-nagy fürtű, édes és zamatos, igen finom csemege.

107. Trauben mittelgroß. Orangengelb, süß, wohl-schmeckend; feinste Tafelorte.

108. Child of Hall. Igen nagyszemű és fürtű, későn érő.

108. Sehr große Trauben und Beeren, spätreifend.

109. Decandolle. Nehéz fürtű, igen bőtermő, leveses, édes piros szőlő.

109. Trauben schwer; sehr großbeerige, sehr reichtragende, saftige, süße, rothe Sorte.

110. Dodrelabi. Fekete, kékbe menő, rendkívül szép, értékes és tartós faj.

110. Schwarz, in's blaue übergehend, außerordentlich schön, werthvolle und haltbare Sorte.

111. Damaskusi kék. Bőtermő, hosszúkás nagyszemű, tartós faj.

111. Beeren länglich, groß; reichtragend, haltbar.

112. Damaskusi fehér. Mint az előbbi.

112. Wie die vorige.

113. Des Miracles. Igen nagy fürtű, vékony héjú, hósos, leveses, későn érő piros faj.

113. Trauben sehr groß; dünnhäutig, fleischig, saftig, spätreifend, roth.

114. Forsters Withe Sedling. Igen nagy, ágas fürtű, nagyon hosszúkás, zöldessárga szemű, igen bőtermő, elsőrendű faj.

114. Trauben sehr lang, ästig; Beeren groß, grün-gelb, reichtragend. Feine Sorte ersten Ranges.

Metszés. Schnitt

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—4 szem

2—4 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

Hosszu metszés

Langer Schnitt

Rövid csapos

Kurzer Zapfen.

115. Genuai zamatos Zöldessárga, igen nagy bogyójú, rendkívül szép zamatos.

115. Grüngelb, fehr großbeerig, außerordentlich schön und gewürzt.

116. Gaudjah. Igen nagy bogyójú, rendkívül édes, zamatos, fehér perzsiái faj.

116. Sehr großbeerig, außerordentlich süß, duftig, weiß, perijische Sorte.

117. Huevo di Gato. Mint az előbbi, csak ritkább bogyójú.

117. Wie die vorige, mit locheren Beeren.

118. Kecskececs, szegedi. Igen nagy fürtű és bogyójú, hosszúkás, keményhúsú, rendkívül édes, zamatos, sárga, télálló faj. Lugas művelésre nagyon alkalmas. Terjesztésre nem eléggé ajánlható. Szálvessző, lehetőleg régi fán. (Rajzál C. 60—61.)

118. Maroccana. Traube und Beere sehr groß, länglich, hartfleischig, außerordentlich süß, sehr aromatisch, gelb, winterhaltbar. Zur Verbreitung sehr anempfohlen. Langer Schnitt, möglichst auf altem Holze. (Siehe Seite 60—61.)

119. Kecskececs, fekete. Mint az előbbi, de fekete színű.

119. Gaisdute schwarz. Wie die vorige, aber in schwarzer Farbe.

120. Kecskececs piros. Mint az előbbi, de piros színű.

120. Gaisdute roth. Wie die vorige aber roth.

121. Kossuth Lajos. Zöldes tenér, tojas formájú, nagy jó, korán érő, bőtermő faj. Szaporításra méltó faj.

121. Grünweiß, ovale, große, gute, frühreifende, reichtragende Sorte. Zur Verbreitung besonders empfehlbar.

122. La Quintinie. Igen nagy, valias fürtű, igen nagy bogyójú, hosszúkás, sárgászöld, húsos, igen édes.

122. Trauben sehr groß und äftig. Beeren sehr groß, länglich, gelbgrün, fleischig, sehr süß.

123. Lady Downe black. Bőtermő, igen nagy bogyójú, kékes fekete, kissé muskotályú, tartós, későn érő csemege.

123. Reichtragend, sehr großbeerig, blauschwarz, haltbare und spätreifende Tafelsorte.

124. Malaga blanc perfectionné. Igen nagy bogyójú, hosszúkás, magnélküli csodaszép faj.

124. Sehr großbeerige, länglich, wunderschöne Sorte ohne Kern.

Metszes-Schnitt

Hosszu metszés

Langer Schnitt

Hosszu metszés

Langer Schnitt

Hosszu metszes

Langer Schnitt

Hosszu metszés

Langer Schnitt

Hosszu metszés

Langer Schnitt

2—3 szem

2—3 Augen

2—4 szem

2—4 Augen

Hosszu metszés

Langer Schnitt

Hosszu metszés

Langer Schnitt

125. Malakoff Usum. Világosvörös, rendkívül nagybogyójú, keményhúsú, tartós, csodaszép és jó szőlő
125. Hellrothe, außerordentlich großbeerige, groÙhartfleischige, haltbare, wunderjchöne und gute Traube.
126. Muskát Corail. Bőtermő, piros, közép-nagy bogyójú, igen jó.
126. Reichtragend, forassenroth, mittelbeerig, sehr gut.
127. Muskát noir du Jura. Fekete bogyójú, gömbölyű, kitűnő faj.
127. Schwarzbeerige, runde, ausgezeichnete Sorte.
128. Musk. de Portugal. Középtermő, piros bogyójú, első rangú csemege.
128. Beeren roth. Mittlere Tragbarkeit. Tafelsorte ersten Ranges
129. Musk. Imperial noir. Tömött fürtű, nagy, gömbölyű, fekete bogyójú, igen edes.
129. Trauben groß. Beeren dicht, groß, schwarz, sehr süß. —
130. Musk. de Sorbelle. Igen bőtermő, fekete, középnagy, gömbölyű bogyójú csemege.
130. Reichtragend, schwarz, mittelgroÙrunde Beeren.
131. Musk. black of Alexandria. Hosszúkas fekete bogyójú, bőtermő, igen edes faj.
131. Reichtragende, längliche, schwarzbeerige, sehr süÙe Sorte.
132. Musk. de Patras. Középtermő, nagy fürtű es szemű piros bogyójú.
132. Mittlere Tragbarkeit. Trauben groß, Beeren groß und roth.
133. Muskát Bifler. Fehérsárga, tojásalakú, igen bőtermő, legfinomabb izű.
133. Weißgelb, oval, sehr fruchtbar, von feinstem Geschmack.
134. Muskat Caillaba. Fekete bogyójú, gömbölyű, kitűnő faj.
134. Beere schwarz, rund, ausgezeichnete Sorte.
135. Muskat Nantes. Bőtermő, nagybogyójú, édes.
135. Reichtragend, süÙ, großbeerig.
136. Musk. Alberdienst black. Fekete, nagybogyójú.
136. Schwarze, großbeerige Traube.
137. Musk. Smyrna. Igen nagy, szép és jó teli szőlő.
137. Eine sehr große und schöne Wintertraube.

Metszes-Schnitt

Hosszu metszés

Langer Schnitt

2—3 szem

2—3 Augen

3 szem

3 Augen

Szalvessző

Langer Schnitt

3—4 szem

3—4 Augen

3—4 szem

3—4 Augen

3—4 szem

3—4 Augen

3—4 szem

3—4 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

3—4 szem

3—4 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

2—4 szem

2—4 Augen

Musk. Dr. Róbert Hogg. Ágas fürtű, fehér, nagybogyójú, kiváló bőtermő, elsőrangú.

Sehr große Traube, weiß, großbeerig, außerordentlich fruchtbar, ersten Ranges.

138. **Musk. frontignan rouge.** Vörös, közép-nagy bogyójú, igen finom faj, bőtermő.

138. Roth, mittelbeerig, sehr feine tragbare Sorte.

139. **Muskat Golden Queen.** Sárga, nagybogyójú, csodaszép, legelső rangú faj.

139. Gelb, sehr großbeerig, wunder schön, allerersten Ranges.

140. **Muskat Escholata Superba.** Fehér, igen nagy fürtű, és bogyójú, főképen igen bőtermő, újabb faj, legelső rangú.

140. Weiße, sehr große Traube und Beere, Stock sehr fruchtbar, neuere Sorte allerersten Ranges.

141. **Muskat Lahnes perfectionné.** Igen finom, nagyszemű, bőtermő, terjesztésre ajánlható, fehér faj.

141. Sehr fein, großbeerig, zur Verbreitung anempfohlen, weiße Sorte.

142. **Musk. rouge hatif de Madère.** Közép-nagy fürtű, közép-nagy gombolyú, vörös bogyóju, legelső rangú csemegeszőlő, igen erős muskotályzammal.

142. Beeren roth, mittelgroß, rund; Trauben mittelgroß, stark muszirt, allerersten Ranges.

143. **Musk. Trouveren** Igen nagy fürtű nagybogyójú, fehér, legfinomabb ízű, elsőrangú.

143. Sehr große Traube, großbeerig, weiß von feinstem Geschmack, ersten Ranges.

144. **Musk. Hamburg black.** Fekete, igen nagy fürtű, rendkívül muskatzammal bíró, laza, hosszúkás, vékonyhéjú bogyókkal. Igen edes és kellemes csemegeszőlő. Szálvessző mellett igen bőven terem, miért is terjesztése ajánlható

144. Trauben schwarz, sehr groß; Beeren außerordentlich muszirt, locker, länglich, feinschalig. Eine sehr süße und ausgezeichnete Tafelsorte. Bei langem Schnitte sehr reichtragend, darum zur Verbreitung sehr anempfohlen

145. **Magnifique de Nikita.** Zöldessárga, igen nagy bogyójú, bőtermő, elsőrangú.

145. Grüngelb, sehr großbeerig, reichtragend, ersten Ranges.

146. **Pellosard blank.** Igen nagyfürtű fehér faj, közép-nagy bogyójú, igen edes és zamatos.

146. Trauben groß, weiß; reichtragend. Beeren mittelgroß, sehr süß und gewürzt.

Metszés Schnitt

2—3 szem

2—3 Augen

3—4 szem

3—4 Augen

Hosszú metszés

Langer Schnitt

2—3 szem

2—3 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

3—4 szem

3—4 Augen

Hosszú metszés

Langer Schnitt

2—4 szem

2—4 Augen

3—4 szem

3—4 Augen

147. **Precoce de Malingre.** Fehér bogyójú, tojásforma, igen korán érő. első rangu.

147. **Weiß,** ovalbeerig, sehr frühreifend, ersten Ranges.

138. **Perle Imperiale.** Nagybogyóju, édes, kissé muskotályizú szőlő.

148. **Großbeerige,** süße, etwas müzzirte Traube.

149. **Ribier de Marocco.** Feketekékes, igen nagy bogyójú, igen szép fürtű, első rangu.

149. **Schwarzbläuliche,** sehr großbeerige, sehr schöne Traube ersten Ranges.

150. **Schiradzouli.** Fehér, igen nagy bogyójú, legelső rangu.

150. **Weiß,** sehr großbeerig, allerersten Ranges.

151. **Tüskés púpú zamatos.** Fehér, tojásforma, nagyszemű, igen tartós szőlő.

151. **Weiß,** ovale, großbeerige, sehr haltbare Traube.

152. **Óriási szőlő,** fehér, piros és fekete színben. Búja fejlődésűek, óriási nagy és hosszú fürtökkel. Perzsiái fajok, középérésűek. Rövid csapos metszést kívánnak.

Niesentraube, in weißer, rother und schwarzer Farbe. Heppigwachsend, mit großen, langen Trauben. Perische Sorte; mittelreifend. Kurzer Zapfenschnitt.

153. **Ezeréves (Millenniumstraube.)** Roppant nagy $\frac{1}{2}$ –1 kiló nehéz fürtű, igen nagy, gömbölyű, aranysárga bogyójú rozsdásbarna pettyekkel, cukorédes, leveses, kiváló finom izú, nem rothad, télálló. Lugasmívelésre kiválóan alkalmas. (Lásd 62--63 oldal.)

153. Trauben enorm groß, $\frac{1}{2}$ –1 Kilogramm schwer; Beeren rund, goldgelb, mit rostbraunen Flecken, zuckerfüß, saftig von außerordentlich feinem Geschmack, fault nicht, haltbar. Für Spalier sehr empfehlenswert. (Siehe Seite 62 – 63)

154. **Delavare,** lásd 41. oldalon.

Delavare. Siehe 41. Seite.

Az elől *-gal jelölt faj Rup. Monticola, a **-gal jelölt fajok pedig Solonis alanyon is kaphatók ugyanolyan árban, mint a Portalis alanyúak.

Die vorne mit * bezeichnete Sorte ist auch auf Rup. Monticola, die mit ** bezeichneten Sorten auch auf Solonis-Unterlage erhältlich, mit gleichen Preisen, wie auf Portalis.

Csak az 1., 2., 12., 19., 21., 22., 23., 27., 28., 29., 30., 31., 38. számú fajok kaphatók sima- és dugványzöldojtványban, úgy Rip. Portalis, mint Rup. Monticola alanyon.

Nur die unter Nro 1., 2., 12., 19., 21., 22., 23., 27., 28., 29., 30., 31., 38. verzeichneten Sorten sind in Schnitt- und Stupfergrüedlungen so auf Rip. Portalis, wie Rup. Monticola-Unterlage erhältlich.

Metszés Schnitt

Hosszú metszés
Langer Schnitt

2—4 szem

2—4 Augen

2—4 szem

2—4 Augen

2—4 szem

2—4 Augen

2—3 szem

2—3 Augen

Telepismertetés.

Telepemet 1893-ban létesíttem. Magyarország ezeréves tenállásának emlékére 1896-ban „Millenniumtelep“-nek neveztem el. A kétszáz négyszögölnyi telepből ma egy óriási kiterjedésű, 300 kat. holdnál nagyobb területű, úgy a bel- mint a külföldön ismeretes szőlőoltvány- és amerikai vesszőszaporító-telep fejlődött, mely az árjegyzékem elején belevett közjegyzői okiratok tanúsága szerint üzemképesség tekintetében Magyarországon első helyen áll. A 10—11 milliónyi vadvessző, 7—8 milliónyi fásoltvány, 2—3 milliónyi dugvány és nagymennyiségű zöldoltvány előállításához állandóan 200—1000 munkást foglalkoztatok.

1893-ban létesített „Millennium-telep“ főbejárata.

Haupteingang des im Jahre 1893 gegründeten „Millennium-Telep“

Главни улазак у „Миленијум-телеп“ подигнут 1893.

Întrarea principală la (Colonia milenară) „Millennium-telep“ înființată în 1893.

Ezen kép 1893-ban létesített telepem főbejáratát tünteti fel. Az első években az oltási munkák itt végeztek. Időközben a helyiségek szűkeknek bizonyultak, ma vinczelléri lakokul, vesszőtisztogató helyiségekül és vesszővermelökül használtatnak.

Az ojtási munkálatok ma külön e célra épült 5—6 száz munkást befogadó acetylényvilágítással berendezett ojtótermekben történnek, mely ojtótermek berakó, előhajtató és csomagoló helyiségekkel állanak összeköttetésben. E termek alatt fő kiterjedésű vermek, pinczék.

Ojtóterem részlet acetylen-világítással.

Erdungszimmerabtheilung mit Acetylenbeleuchtung

Део дворане за каламље са ацетилен-осветљењем

Un desjărtăment a salei de oltoit cu lumină de acetylen.

Képünk egy ilyen ojtóterem részletét tünteti elő, ahol 4-es sorban kettős asztalnál 380 ojtómunkás éppen Nagyburgundi ojtványok előállításával van elfoglalva.

Minden anyag, mielőtt a beretva élességű kések feldolgozása alá kerülne, egy munkáscsoport által lesz előkészítve. Egy ilyen körülbelül 200 munkásból álló előkészítő csoportot ábrázol a 38. oldalon levő kép.

Ezen munkások egy-egy millió ojtvány befogadására felszerelt és vízgőzvezetékkel berendezett stratificaló épületek előtt helyezkedtek el.

A fajonként külön-külön beojtott szőlőojtványok vízvezetékkel berendezett ú. n. berakókban nyernek elhelyezést.

Tuloldali alsó képünk egy ily berakó részletét tünteti fel.

Hogy tisztelt rendelőim tájékoztatást nyerjenek az őszi, de különösen a tavaszi szállítások óriási terjedelméről, felemlitem, hogy néha 2—3 vagonrakomány szőlőszeti termény lesz naponként csomagolva és szállítva. Egy ilyen szállítást mutatok be a 39. oldalon levő képpel.

Mindeme munkálatok beosztását, vezetését, ellenőrzését és felügyeletét saját magam gyakorlom az utolsó képen feltüntetett irodai sze-

Előkészítő munkacsoporth
Vorbereitergruppe.

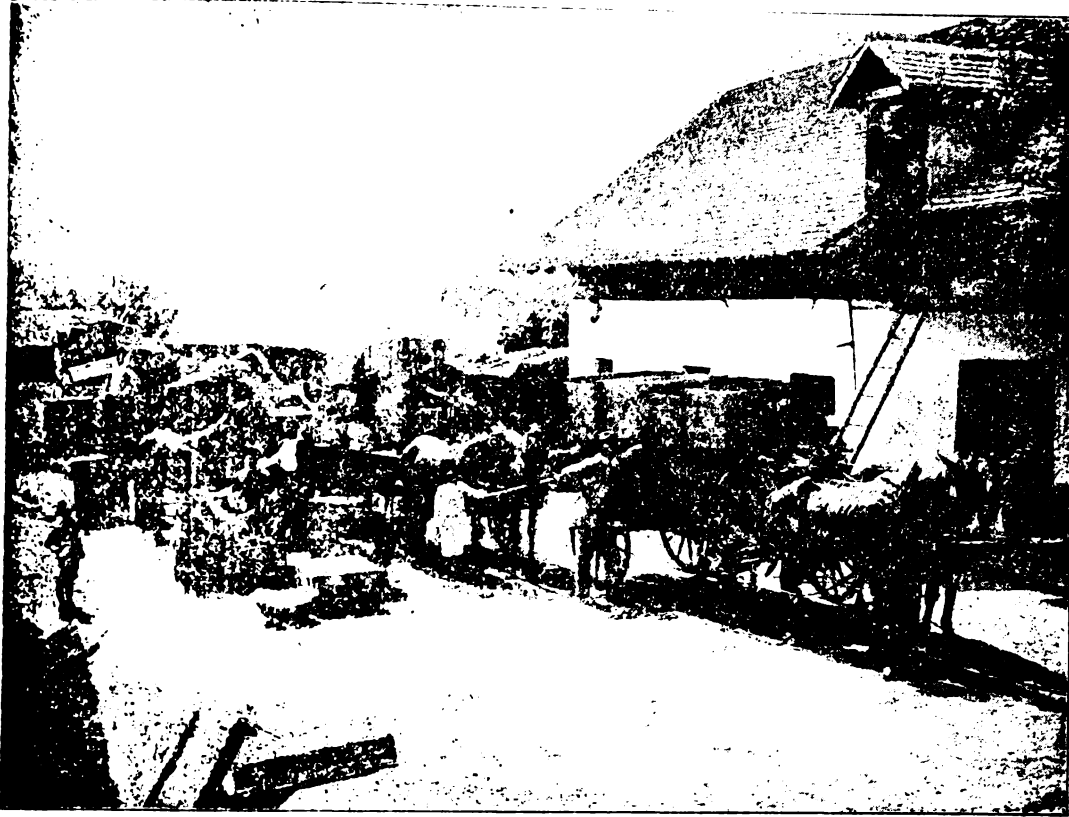
Раденици-предуготовљачи
Grupa lucrătorilor pregătitori.

Vizvezetékre berendezett berakórészlet.
Mit Wasserleitung versehene Einlegeabtheilung
Место за улагање снагдевено водоводом
Despărtașmentul de botosit construit cu apăduct. ■

zettel, a telepeken alkalmazott telepvezetőkkel, vinczellérekkel és előmunkásokkal.

E kép háttérében látható két óriási szőlőfűrt 45 s 65 cm. hosszúságban.

Szállítási részlet.
Expeditionsabtheilung

Оеълед за отиравање
Despărtămêntul de expedit.

Alábbiakban közlöm szőlőszeti terményeim árát:
Preise meiner Nebenprodukten:

F. sz. — 9170	A faj neve Name der Sorte	Sima — Giatte		Gyökeres — Bcwurzet	
		Cl. I. oszt. 1000	Cl. II. oszt. 1000	Cl. I. oszt. 1000	Cl. II. oszt. 1000
		kor	kor.	kor.	kor.
155	Rip. Portalis (Gloire de Montpellier)	16	6	30	16
156	Rip. Port 2 éves — 2 jährig	—	—	36	—
157	Rup. Monticola (Rup. du Lot)	20	10	40	20
158	Vitis Solonis	18	10	40	20
159	Gamay Couderc (Colombeau × Rup.)	30	20	50	30
160	Solonis Robusta	30	25	60	40
161	Riparia × Solonis	30	25	60	40
162	Arramou Rup. Gansin 2. sz.	30	25	60	40

Особо у уваженіи
Personalub eá tüláriel.

Ирода-сземелызет
Bureau-Perfonal

F. sz. — Nr.	A faj neve — Name der Sorte	1000 Kor.
163	Síma zöldajtvány — Glatte Grünedlung	100
164	Gyökeresdugványzöldajtvány — Bewurzelte Stupfer-Grünedlung	180
165	Gyökeresfásajtvány — Bewurz. Holzedlung von Nro. 1—40 számig	180
166	" " " " von Nro. 41—50 számig	200
167	" " " " von Nro. 51—60 számig	250
168	" " " " von Nro. 61—152 szám.	300
169	" " " " Nro. 153 szám	600
170	" " vegyesen — gemischt von Nro. 41—152 számig	220
171	} Europai síma es gyökeres vessző taj szerint { Europäische Schnitt- u. Wurzelreben je nach Sorte	5—40
172	} II. osztályú gyökeres fásajtvány { II. Cl. bewurzelte Holzedlung	80

Sokan a t. rendelők közül lugasniveleshez különféle csemegét vegyesen rendelnek. Az ilyen rendelési mód, mivel asztali-szőlő nyérés czéljából rendeltetnek, megfelelő is. Tekintve, hogy ilyen lugasszőlőket különféle fajokból kellett összeállítanom, olcsóiban nem adhattam, mint ugyanazon fajokat fajtisztán. Az apró fajoknál a vessző külön-külön vágatása, veremlése, ojtása, ültetése, kiszedése, elveremlése, jelzése, expedálása roppant sok gondos és fáradságos munkát okoz. Ezen munkálatok drágítják az ojtványokat is. Hogy az olyan rendelők igényeinek olcsó árral is megfelelhessenek, csemegefajtáimat 41—152 számig vegyesen is ojtottam és így módjában áll mindenkinek értékes vegyes gyűjteményre 220 korona árban szert tehetni.

154. Delaware. Ujabb időben egy nagyon feldicsért direkttermő faj. Állítólag nem kell permetezni, sem kapálni, sem kötözni és hálóval azni, sem . . . szüretelni, mert alig terem! Nagyon sokan lépre mennek ezen fajjal a fenti jó (?) tulajdonságainál fogva! A szőlővesszőkupeczek jó üzletet is csinálnak ezen vesszőkkel, mert magas, sőt túl magas árakkal boldogítják az olyan szőlőbirtokosokat, kik munka nélkül (— de mégis drága pézen, mert azok árán már ojtványokat is lehetne beszerezni —) szőlőskertre akarnak szert tenni! Annyi bizonyos, hogy haszontalan faj, mert még a filoxerának sem ellentálló. Hogy fajleírását minél jobban eltalálhassam, én is szántam neki egy területet. Vesszőit csak akkor hozom forgalomba, ha jó tulajdonságait felfedeztem. — amihez azonban kevés a reményem.

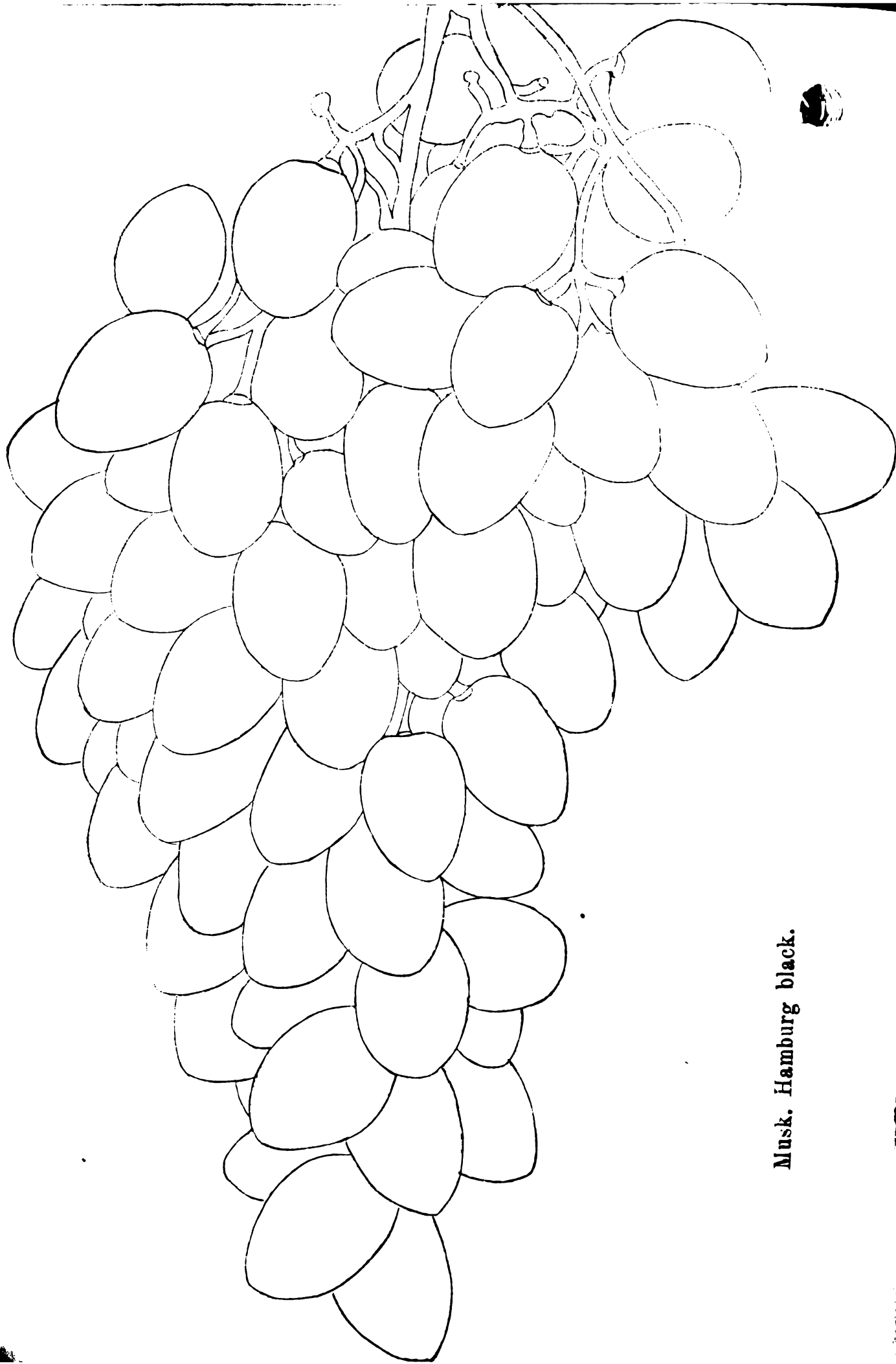
Delaware. Eine in neuerer Zeit sehr aufgepriesene, direkttragende Sorte. Man braucht selbe angeblich nicht zu spritzen, nicht zu hacken, noch heften und igrn, weder . . . zu lesen, weil sie sehr schwach trägt. Mit dieser So te gehen ebr Viele auf den Heim' wegen den oben angepriesenen guten (?) Eigenschaften! Viele Nebenbändler machen mit ihr gute Geschäfte weil sie mit hohen und überhohen Preisen diejenigen Weingartenbesitzer beglücken, welche ohne Arbeit und ohne Mühe (— und dennoch um's theuere Geld, weil man sich doch um dem Gelde auch schon Erdlungen antausen kann —) zu einem Weingarten kommen wollen! So viel steht bis dato fest, daß sie eine nichtswürdige Sorte ist, zumal sie nicht einmal der Fillogera widersteht! Damit ich ihre Eigenschaften je besser kennen lerne, gab auch ich ihr einen Platz. Ihre Reben bringe erst dann in den Verkehr, wenn ich auch gute Eigenschaften entdeckt werde haben; wozu jedoch wenig Hoffnung hege.

Zöldojtógummi, lapos, 4000—4500 drb egy kilóban 18—20 kor.
Fűzérben, tetszésszerinti hosszra felvágható 8000—10,000 drb egy kilób. 30—32 kor.
kilogrammonkint, 20 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintát küldök.

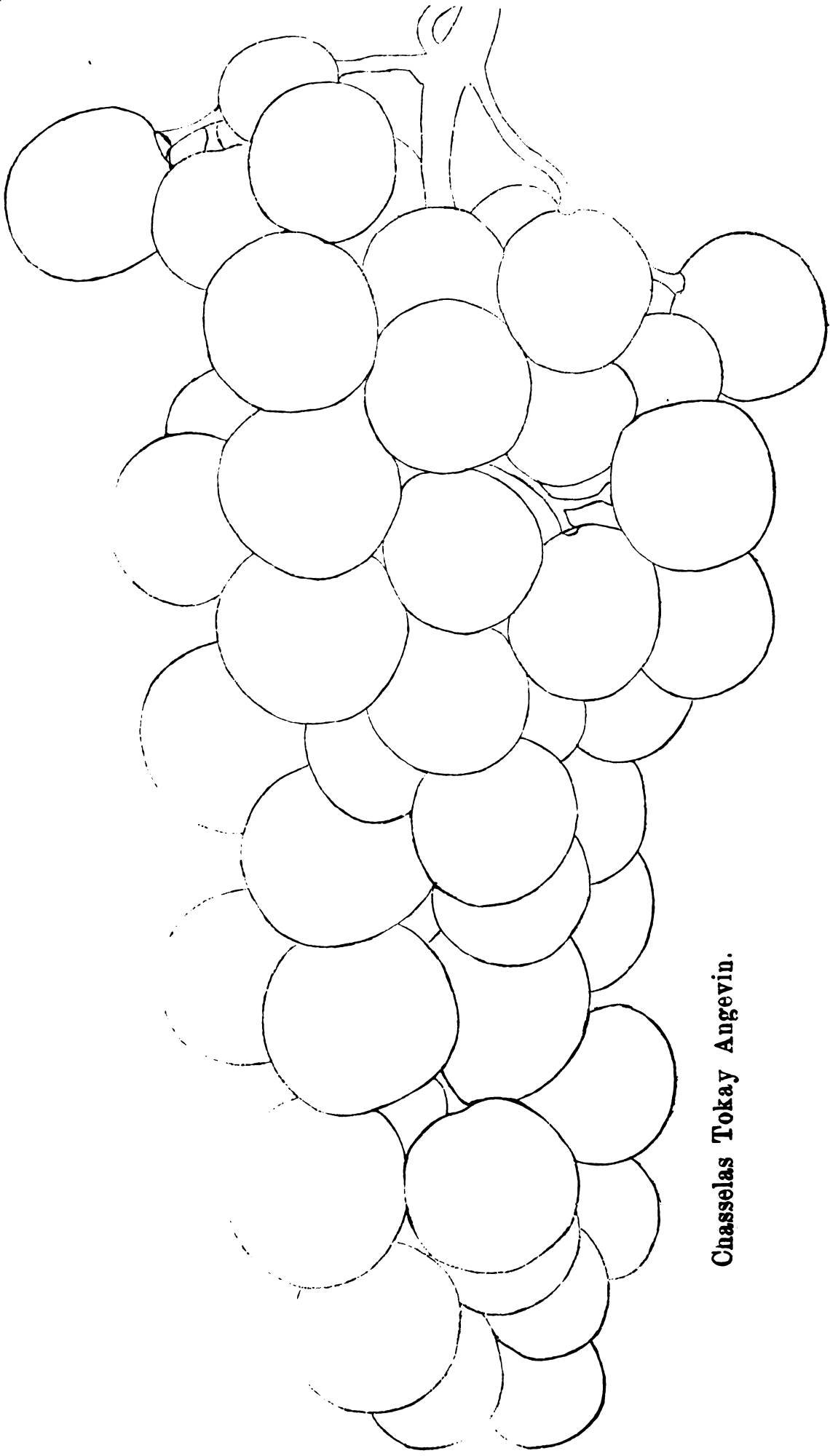
Millenniumtelep* permetező. Legkönnyebben kezelhető, elpusztíthatatlan, vörös rézből, erős vas- és aczélszerkezettel, tartós szélkazánnal, teljes felszereléssel, faládában való csomagolással 20 korona.

Sodronyfonatok, kertek bekerítéséhez, tetszésszerinti nagasság, lükkősségnosszúság- és dróterősséggel a legolcsóbban állítom elő házilag. — Ajánlattel külön, szolgálók.

Fajbaronti és annak tojásairól, bánáti és ciprusi méhek, — nemkülönben azok keresztezettjeiről, valamint méhészeti termékekről, végre saját termésű borokról, csemege- és borszőlőről, fajszarvasmarhakiól, gazdasági magvakról, telivér yorkshirei — és berkshirei disznókról és azok keresztezéseiről, megkeresésre külön arajánlattel szolgálók.

Musk. Hamburg black.

Chasselas Tokay Angevin.

Magyó, Datum des Poststempels.

P. C.

Beehre mich meinen Rebekatalog für Herbst 1904 und 1905 Frühjahr mit dem Ersuchen zu übersenden, denselben aufmerksam durch zu sehen, daraus Erfahrungen zu schöpfen und Ihren evtl. Bedarf gefl. bei mir decken zu wollen.

Seit dem Jahre 1901 gab ich keinen neueren Katalog heraus. Es ist selbstredend, daß die Katalogspesen, — besonders wenn derselbe in großer Anzahl erscheint — sehr bedeutend sind. Diese Spesen hat gewöhnlich der Besteller zu tragen in dem Sinne, daß ein Theil der Drucksortenspesen zu den Einheitspreisen der angeführten Rebenpreisen geschlagen wird. Um dem vorzubeugen, enthielt mich bisher vom Herausgeben eines neueren Kataloges. Daß meine Besteller trotz alldem die Zahl Tausend schon weit überschreiten, kann ich bloß dem Umstande zuschreiben, daß ich meinen Bestellern alles anbiete, wie es sich zu einem soliden und gewissenhaften Produzenten ziemt.

Daß ich trotz der hohen Druckspesen einen Katalog dennoch herausgebe, belieben nicht dem zu zuschreiben, als wollte mit demselben Aufsehen erregen, oder dessen Kosten von meinen Bestellern einheben, sondern einzig und allein nur dem Umstande, daß dies der allgemeine Wunsch und Verlangen meiner bisherigen p. t. Kunden gewesen, die meine Rebenanlagen kennen und dabei behaupten, daß ich dies im Interesse des rebensetzenden Publikums thun muß. Meine Preise sind dessen ungeachtet, wie S. 39 - 40 ersichtlich, sehr mäßig. Vorneangeführte königl. Notariatsdokumente berechtigten zur Annahme, daß meine Rebenanlagen die größten und leistungsfähigsten Rebensschulen Ungarns sind. (Siehe Seite 4 u. 5.)

Zur Herausgabe meines Kataloges bewogen mich meine p. t. Kunden besonders mit dem Motive, warum gebe nicht ich einen Katalog heraus, da ich doch Großproduzent bin und daher von der Größe und der Leistungsfähigkeit meiner Rebenanlagen Jederman zu jeder Zeit persönlich überzeugen kann, solcher gewissenlosen Rebenhändler gegenüber, welche weder über Mutterschulen noch über Eblungsschulen, noch aber über Stupferschulen verfügen, dennoch mit enorm großem Lärm und Reklam das leicht glaubende rebensetzende Publikum verleiten. Solche Händler — die sich dennoch als Produzent girieren — verabscheuen es nicht, von Kleinproduzenten zu 100 - 500-weise zusammengesammelte Waare dem rebenedlungsbedürftigen Publikum um theueres Geld anzuhängen!! Ein jeder, der über Rebenkultur nur einen kleinen Begriff besitzt,

sich vorstellen, auf welcher Art und Weise solche Händler die Leichtgläubigkeit der Nebenbedürftigen ausnützen! Wie kann ein solcher Nebenhändler sortenreine Reben liefern, welcher selbst kein Produzent ist, sondern sich das Rebenmaterial vorher selbst besorgt, bevor er sich zur Lieferung verpflichtet? Staunen wir uns daher nicht, wenn wir von solchen Produzenten (?) anstatt Musk. Lunel, Oporto, statt Kadarka, Chasselas, statt Portalis, Jaquez erhalten. Habe durchaus nicht die Absicht, solche Händler namhaft zu machen, oder sie zu entlarven, dies überlasse ich der allgemeinen Meinung, nachdem ich überzeugt bin, daß dieselben ebenso rasch vom Horizonte verschwinden, wie sie es versuchten, mit viel versprechenden Reclamen und bunten Plakaten die Aufmerksamkeit auf sich zu lenken; begehe jedoch auch kein Vergehen, wenn ich einige kleine Geschichten erzähle.

Weder Zeit, Mühe noch Speisen sparend, suchte theilweise selbst, theilweise mit meinen Angestellten, die solchen mit großen Reclamen arbeitende Produzenten (?) unter fremden Namen auf, als solche, die sich für Rebenkultur interessieren. Unter dem Vorwande, als kämen wir Mutterschulen, Edlungsschulen, Stupierschulen besichtigen, als wollten wir unseren evtl. Bedarf an Rebenedlungen bei ihm decken: brachten wir den betreffenden Produzenten in eine erbärmliche Lage. Seine Situation wurde noch bedauernswerther, als er uns beibringen wollte, daß seine Anlagen von seiner Gemeinde auf 10—50—100 Km. weit entfernt, in den Gemeinden x y wären und uns daher dieselben zu seinem größten Bedauern nicht vorzeigen könne. Auf unsere Erwiederung, daß wir auch geneigt seien, bei dem schon so weit zurückgelegtem Wege noch einige Km. Weges zurückzulegen, simulierte der Betroffene Krankheit und erklärte, daß er diesmal nicht mit uns halten könne, und es fraglich sei, wenn wir ohne ihn giengen, etwas sehen werden, da sein Winzer nicht zuhaus und die Anlage abgesperrt ist.

Sehr interessant ist auch folgende Geschichte: Sandte einen meiner Angestellten unter fremdem Namen auf die Anlage des Herrn N. N. — der Rebenedlungen und Delawarereben 100.000-weise annonziert — unter dem Vorwande, eine Bestellung auf 20.000 St. Uancerebenedlung gegen persönlicher und sofortiger Uebernahme zu machen. In dem Rebenbesitzer (?) war so viel Routine, daß er vorerst nach den bedürftigen Sortennamen fragte. In meinem Betrauten wieder war so viel Vorsicht, daß er sich über die Vorräthe und deren Größe informieren ließ. Erst nachher wurde das angebliche Geschäft abgeschlossen. Als er das Material besichtigen und übernehmen wollte, war zum größten Unglücke meines Betrauten, jedoch zum größten Glück des Produzenten, der Kellerschlüssel verloren (?) Somit mußte die Uebernahme auf den anderen Tag verschoben werden, bis entweder der Kellerschlüssel zum Vorschein kommt, oder aber die Kellerthüre erbrochen werden wird. Nachher gieng mein Bevollmächtigter in's Hotel. Groß war seine Entrüstung, als er beim Abendmale sitzend, des Tambours folgenden Aufruf verkünden hörte: „Herr N. N. ist wieder einiger tausend Rebenedlungen bedürftig, wer noch über solche verfügt, trage selbe sofort hin!“ Des Morgens gieng mein Betrauter zur Uebernahme. Der Kellerschlüssel war schon gefunden. Im Keller lagen auf 15—20 Plätzen kleine - größere Rebenbündel mit Nummern versehen, (wahrscheinlich die Haus-Nummern der Kleinproduzenten). Nachdem sich mein Bevollmächtigter von der Farbe der Triebe, von der Lage, der Gestalt und den Schuppen der Augen (Knospen) überzeugte und wahrnahm, daß dort alles sei,

Magyóß, Datum des Posttempels.

P. C.

Beehre mich meinen Rebentatalog für Herbst 1904 und 1905 Frühjahr mit dem Ersuchen zu übersenden, denselben aufmerksam durch zu sehen, daraus Erfahrungen zu schöpfen und Ihren evtl. Bedarf gest. bei mir decken zu wollen.

Seit dem Jahre 1901 gab ich keinen neueren Katalog heraus. Es ist selbstredend, daß die Katalogspesen, — besonders wenn derselbe in großer Anzahl erscheint — sehr bedeutend sind. Diese Spesen hat gewöhnlich der Besteller zu tragen in dem Sinne, daß ein Theil der Drucksortenspesen zu den Einheitspreisen der angeführten Nebenpreisen geschlagen wird. Um dem vorzubeugen, enthielt mich bisher vom Herausgeben eines neueren Kataloges. Daß meine Besteller trotz alldem die Zahl Tausend schon weit überschreiten, kann ich bloß dem Umstande zuschreiben, daß ich meinen Bestellern alles anbiete, wie es sich zu einem soliden und gewissenhaften Produzenten ziemt.

Daß ich trotz der hohen Druckspesen einen Katalog dennoch herausgebe, belieben nicht dem zu zuschreiben, als wollte mit demselben Aufsehen erregen, oder dessen Kosten von meinen Bestellern einheben, sondern einzig und allein nur dem Umstande, daß dies der allgemeine Wunsch und Verlangen meiner bisherigen p. t. Kunden gewesen, die meine Nebenanlagen kennen und dabei behaupten, daß ich dies im Interesse des rebenesetzenden Publikums thun muß. Meine Preise sind dessen ungeachtet, wie S. 39 40 ersichtlich, sehr mäßig. Vorneangeführte königl. Notariatsdokumente berechtigten zur Annahme, daß meine Nebenanlagen die größten und leistungsfähigsten Rebeneschulen Ungarns sind. (Siehe Seite 4 u. 5.)

Zur Herausgabe meines Kataloges bewogen mich meine p. t. Kunden besonders mit dem Motive, warum gebe nicht ich einen Katalog heraus, da ich doch Großproduzent bin und daher von der Größe und der Leistungsfähigkeit meiner Nebenanlagen Jederman zu jeder Zeit persönlich überzeugen kann, solcher gewissenlosen Rebenhändler gegenüber, welche weder über Muttereschulen noch über Eblungeschulen, noch aber über Stupferschulen verfügen, dennoch mit enorm großem Lärm und Reklam das leicht glaubende rebenesetzende Publikum verleiten. Solche Händler — die sich dennoch als Produzent girieren — verabscheuen es nicht, von Kleinproduzenten zu 100—500-weise zusammengemelte Waare dem rebenedlungsbedürftigen Publikum um theueres Geld anzuhängen!! Ein jeder, der über Rebenkultur nur einen kleinen Begriff besitzt,

sich vorstellen, auf welcher Art und Weise solche Händler die Leichtgläubigkeit der Nebenbedürftigen ausnutzen! Wie kann ein solcher Nebenhändler sortenreine Neben liefern, welcher selbst kein Produzent ist, sondern sich das Nebenmaterial vorher selbst besorgt, bevor er sich zur Lieferung verpflichtet? Stammen wir uns daher nicht, wenn wir von solchen Produzenten (?) anstatt Musk. Lunel, Oporto, statt Kadarka, Chasselas, statt Portalis, Jaquez erhalten. Habe durchaus nicht die Absicht, solche Händler namhaft zu machen, oder sie zu entlarven, dies überlasse ich der allgemeinen Meinung, nachdem ich überzeugt bin, daß dieselben ebenio reich vom Horizonte verschwinden, wie sie es versuchten, mit viel versprechenden Reclamen und bunten Plakaten die Aufmerksamkeit auf sich zu lenken; begehe jedoch auch kein Vergehen, wenn ich einige kleine Geschichten erzähle.

Weder Zeit, Mühe noch Speien sparend, suchte theilweise selbst, theilweise mit meinen Angestellten, die solchen mit großen Reclamen arbeitende Produzenten (?) unter fremden Namen auf, als solche, die sich für Nebenkultur interessieren. Unter dem Vorwande, als kämen wir Mutterichulen, Solungsschulen, Stupferichulen beßichtigen, als wollten wir unseren evt. Bedarf an Nebenedlungen bei ihm decken: brachten wir den betreffenden Produzenten in eine erbärmliche Lage. Seine Situation wurde noch bedauernswerther, als er uns beibringen wollte, daß seine Anlagen von seiner Gemeinde auf 10—50—100 Km. weit entfernt, in den Gemeinden x y wären und uns daher dieselben zu seinem größten Bedauern nicht vorzeigen könne. Auf unsere Erwiederung, daß wir auch geneigt seien, bei dem schon so weit zurückgelegtem Wege noch einige Km. Weges zurückzulegen, simulierte der Betroffene Krankheit und erklärte, daß er diesmal nicht mit uns halten könne, und es fraglich sei, wenn wir ohne ihn giengen, etwas sehen werden, da sein Winzer nicht zuhaus und die Anlage abgesperrt ist.

Sehr interessant ist auch folgende Geschichte: Sandte einen meiner Angestellten unter fremdem Namen auf die Anlage des Herrn N. N. — der Nebenedlungen und Delawarereben 100.000-weise annonziert — unter dem Vorwande, eine Bestellung auf 20.000 St. Wancerebenedlung gegen persönlicher und sofortiger Uebernahme zu machen. In dem Nebichulbeißer (?) war so viel Routine, daß er vorerst nach den bedürftigen Sortennamen fragte. In meinem Betrauten wieder war so viel Vorsicht, daß er sich über die Borräthe und deren Größe informieren ließ. Erst nachher wurde das angebliche Geschäft abgeschlossen. Als er das Material besichtigen und übernehmen wollte, war zum größten Unglücke meines Betrauten, jedoch zum größten Glücke des Produzenten, der Kellerschlüssel verloren (?) Somit mußte die Uebernahme auf den anderen Tag verschoben werden, bis entweder der Kellerschlüssel zum Vorschein kommt, oder aber die Kellerthüre erbrochen werden wird. Nachher gieng mein Bevollmächtigter in's Hotel. Groß war seine Entrüstung, als er beim Abendmale sitzend, des Tambours folgenden Aufruf verkünden hörte: „Herr N. N. ist wieder einiger tausend Nebenedlungen bedürftig, wer noch über solche verfügt, trage selbe sofort hin!“ Des Morgens gieng mein Betrauter zur Uebernahme. Der Kellerschlüssel war schon gefunden. Im Keller lagen auf 15—20 Plätzen kleine - größere Nebenbündel mit Nummern versehen, (wahrscheinlich die Hausnummern der Kleinproduzenten). Nachdem sich mein Bevollmächtigter von der Farbe der Triebe, von der Lage, der Gestalt und den Schuppen der Augen (Knospen) überzeugte und wahrnahm, daß dort alles sei,

nur daß nicht, auf welches er reflektierte, machte: „Rehrt Euch!“ und ließ den verblüfften Herrn Produzenten (?) stehen.

Oder aber, als ich eines anderen Nebenschulbesizers Anlagen in den Gemeinden x—y besichtigen wollte, dort thatsächlich kleinere Nebenschulen fand, auf meine Frage, welches die Edlungsschulen des Herrn M. M. seien, die Antwort erhielt, daß hier und in der Umgebung M. M. weder über Veredlungsschulen, noch über Stupferschulen oder über Mutterschulen verfüge, sondern diese Eigenthum des Gyorgye, Nicolae, Maksza und Petru bilden. Ferner erzählten mir die Gyorgye's, daß sie Herrn M. M. kennen, der zur Zeit des Edlungsverkaufes hier bei ihnen und bei anderen Bauernproduzenten Edlungen aufkauft, und wenn es mir gefällig ist, auch mir solche verkaufen. Dies sind die inferierten Nebenschulen des Herrn M. M. in den Gemeinden x. v!

Ein interessanter Großproduzent ist auch Herr x. y. der jährlich 3 Millionen Nebenedlungen zum Kaufe anbietet, jedes Jahr jedoch nicht mehr als 10—15000 Edlungen produziert. Zur Deckung seines etw. Mehrbedarfes pflegt er sich bei Kleinproduzenten mit 5 Kronen Angabe pro Tausend Nebenedlungen zu sichern. Laufen mehr Bestellungen ein als auf 10—15000 St., übernimmt er so viel Stück von den beangabten Nebenedlungen, als er eben mehr verkaufte. Laufen wenig oder gar keine Bestellungen ein, stellt er die beangabten Edlungen den Kleinproduzenten unter dem Vorwande — „die Nebenedlungen seien nicht usancemäßig“ — zur Verfügung. Damit er dennoch zu seinem Nutzen komme, hängt er dem Kleinproduzenten einen Schadenersatzprozeß an. Gleiches Los betrifft den, der seine durch ihn beangabte Edlungen, wegen vorgeschrittener Zeit weiterverkaufte, nachdem x. y. nach mehrmaliger Aufforderung die Nebenedlungen nicht bezog.

Damit meine p. t. Besteller sich von meiner pünktlichen, soliden, und gewissenhaften Bedienung einen Begriff schaffen können, lasse ein kön. Notariatszeugnis folgen von meinen Dank- und Anerkennungs schreiben (Siehe S 8.)

Die Zahl der Anerkennungs- und Dank schreiben ist inzwischen über zweitausend herangewachsen.

Von der Richtigkeit und Zahl der Anerkennungs schreiben und Dank schreiben kann sich Jedermann zu jeder Zeit in meiner Zentralkanzlei zu Nagy-Ts überzeugen.

Bekenne, daß sich hie und da auch ein Besteller trifft, der die Bedienungsmodalitäten beanständet, bin jedoch auch solchen Dank schuldig, nachdem es mir nur so möglich ist, etwaigen Veräumnissen vorzubeugen, wenn ich hievon in Kenntniß versetzt werde, was bei solch großem Unternehmen manchmal trotz der größten Vorsicht nicht ausgeschlossen erscheint, obzwar, wie ich mich hievon schon öftermals überzeugte, nicht so sehr die Qualität der Produkte Gelegenheit gab zum Anstande, sondern die Ursache vielmehr im unrichtigen Sehen und in der unpraktischen Behandlungsweise gelegen war.

Kann es mithin nicht unterlassen, meinen p. t. Kunden für das bisher gebrachte Vertrauen meinen Dank auszusprechen mit der Versicherung, daß ich stets bestrebt sein werde, sowohl meine bisherigen als auch neuen Kunden auf das solideste und gewissenhafteste zu bedienen. Durch das Erscheinen dieses Kataloges treten alle bisherige andere Preislisten außer Kraft.

Hochachtungsvoll

Karl Buding,

Grundbesizer, Besitzer des „Millenniumtelep“.

Zur gest. Beachtung.

Meine Rebschule wurde unter staatlicher Aufsicht und mit staatlicher Subvention gegründet, daher nur dem ministeriellen Erlaß 60.900/1896 entsprechende Ujancereben, bewurzelte Holzedlungen, glatte und bewurzelte Gründlungen — (über Stupferedlungen s. Seite 51), bewurzelte und wilde Amerikaner, wie auch europäische Schnitt- und Wurzelreben verkaufe. Verpflichte mich zur Lieferung von nur anstandslosem, gesundem Materiale mit guter Qualität. Im Falle meine sehr geehrten Besteller — mit annehmbarer Begründung — mit der Sendung nicht zufrieden sein sollten, erkläre mich bereit, meine Rebenprodukte auf eigene Kosten zurückzunehmen, selbst die schon erlegte Bahnfracht zu vergüten, aber nur dann, wenn jene feucht und wohlverpackt in gutem, jedoch in unverletztem Zustande mir eher retourniert werden. Auf dieser Art ist jeder in der Lage, sich von der guten Qualität meiner Reben zu überzeugen und seinen Bedarf mit dem größten Vertrauen bei mir zu decken. Im Uebrigen empfehle besonders bei größeren Posten die persönliche Uebernahme, was in Anbetracht der billigen Bahn-Fahrtskarten umso leichter ist, nachdem der Besteller außerdem auf meiner Anlage solche Erfahrungen machen kann, welche die Bahnspesen zehnfach ersetzen.

Verfandsbedingungen.

Bei Bestellungen sind 10% des Gesamtbetrages an „Millenniumtelep“ Nagyöb zu senden. Der Restbetrag wird mit Nachnahme eingehoben. Die Lieferung ist für mich nur dann bindend, falls ich die Bestellung angenommen habe. Es ist empfehlenswert, bei Bestellungen 1—2 Sorten mehr zu benennen, damit ich die eventuell schon ausverkauften Sorten mit diesen erseze, um so der vielen Schreiberei vorzubeugen. Befasse mich mit der Herbeischaffung solcher Sorten, die bei mir schon ausverkauft sind, nicht, da ich die Verantwortung fremder Produkte mit ruhigem Gewissen nicht übernehmen kann. Bei sämtlichen bewurzelten Reben berechne 2, bei glatten Reben 1 Krone an Verpackungskosten. Die Verpackung geschieht sorgfältig und gewöhnlich in Kisten. Haft nicht für die auf dem Transporte erlittener Schäden, Verluste, Versäumnisse oder anderer Abgänge. Für solche Schäden ist die Bahnverwaltung verantwortlich, daher es gerathen ist, die angekommene Waare bahnamtlich abzuwägen und die eventuellen Gewichtsdifferenzen in das Thatbestandsprotokoll aufnehmen zu lassen. Meine sämtliche Rebenprodukte liefere mit Gilgut, welche Lieferung nicht theurer ist als Frachtgut, nachdem Rebenprodukte ausnahmsweise mit günstigerem Tariffaße befördert werden.

3000 St. Rebenveredlungen wägen sammt Packung circa 100 Kg.

Die Bahnfracht nach 100 Kg. Rebenprodukte beträgt bis Szeged 86 Heller, bis Budapest 201 Heller, bis Nagyvárad 201 Heller, bis Kaposvár 270 Heller, bis Nagynyed 229 Heller, bis Balassagyarmat 277 Heller, bis Pozsony 296 Heller, bis S.-M. Ujhely 299 Heller, bis Bilah 599 Heller, bis Orjova 169 Heller.

Telegrammadresse ist: „Millennium“ Nagy-Öb.

Es kommt vor, daß Bestellungen einlaufen ohne Unterschrift, solche Bestellungen sind natürlich nicht effectuierbar, weshalb ich bei Bestellungen um

a e n a u e l e s e r l i c h e A d r e s s e e r f u c h e m i t A n g a b e d e s W o h n o r t e s ,
t e r P o s t , K o m i t a t , s o w i e d i e S t a m h a f t m a c h u n g d e r A b g a b b a h n s t a t i o n
e t . S c h i f f s t a t i o n .

Liefere kreditfähigen Vereinen, Körperschaften, Genossenschaften, Städten und Gemeinden, ferner mir bekannten kreditfähigen Personen, auch ohne Nachnahme. Gewähre auch mit mäßigem Zinsfusse Credit auf 2—3 Jahre.

Diese Bestellungsart ist besonders solchen Gemeinden empfohlen, in welchen sich die Bevölkerung noch vor Auftreten der Phylloxera ausschließlich mit Weinbau beschäftigte, aber theilweise an Ermangelung von bahnbrechenden Anfängern, theilweise an Ermangelung von finanziellen Opfern sich der Rekonstruktion enthalten. In solchen Gemeinden rathe ich das Zusammenrotten von fünf—zehn Personen, welche ein gemeinschaftliches und gegenseitiges Giro übernehmend, ihre Weingärten in obenerwähnter Art neu anpflanzen. Bin überzeugt, daß sich diejenigen durch dieses Vorgehen den Dank ihrer Gemeindegossen verdienen. Sollte vom Ansehen eines größeren Terrains die Rede sein, bin gerne bereit mit kostenfreien Aufschlüssen, und beim Ansehen mit bewanderten Vorarbeitern gegen Tagelohn zu dienen.

Allgemeines Wissenwertes.

Meine Edlungen sind laut Abbildung Seite 11 nach Richter'schen System verschult, haben schöne Triebe und gesunde Wurzel. Die m. u. Wance schreibt 4 lichte Augen vor. Die meisten meiner Nebenedlungen haben 40—60 lichte Augen, und bestreife selbe gegen die Peronospora allwöchentlich durch Reipriten. Meine Edlungsschulen befinden sich auf leichtem, magerem Boden, daher selbe keine überkräftige, üppige, aber desto härtere und zellenreichere Triebe erzeugen, was bei meinen Edlungen ein unüberschätzbarer Vortheil ist. Die Illustration S. 12 zeigt eine photographische Aufnahme vom 10. Mai mit 5 wöchentlichen verschulten Edlungen. Im Hintergrunde links mit Rip. Port., rechts Vitis Solonis Mutterschulen. Die Augen sitzen insbesondere beim Ausbruche des Triebes dermaßen dicht bei einander, daß die von meiner Schule bezogenen Edlungen ein cm. zurückgesetzt, in den meisten Fällen mit 6—8 Trieben erscheinen. Das Verlegen meiner Nebenschule in mageren Boden, geschah bei mir aus Berechnung auch schon deshalb, weil die Augen in festem, starkem Boden erzeugter und üppiger Edlungen weit von einander stehen, gewöhnlich nicht ausreifen, bei kurzem Schnitte blind bleiben und nicht austreiben, bei langem Schnitte hingegen einen unsymmetrischen, unpassenden Kopf bilden. Diese Vorkommnisse sind bei meinen Nebenedlungen ausgeschlossen, nachdem ich meine Schulen — zwar zum Nachtheile langer Triebe — nur in mageren Boden errichte. In denselben können auch die frühen Herbstfröste keinen Schaden anrichten, weil deren Triebe und Augen schon im August und September vollkommen ausgereift sind, von welchem Umstande sich wer immer persönlich überzeugen kann. Welchen Nutzen habe ich denn eigentlich von den meterlangen Trieben, welche sich nur zum Nachtheile der Zellendichtheit bilden und doch abgeschnitten werden? Die Edlung habe gesunde Augen, Wancetrieb, vollkommene Vernarbung und gesunde Wurzel.

Was ich vom Boden meiner Edlungsschule erwähnte, dasselbe sieht auch vom Boden meiner Mutterschulen. Bin kein Freund von fingerdicken Unter-

Tragreben, solche können nur in tiefgelegenen üppigen, feuchten Boden entstehen, deren Zellen so ausgemästet und groß sind, daß ihre Widerstandsfähigkeit gegen Frost und anderen Verletzungen nicht so groß ist jener Reben gegenüber, welche in magerem Boden erzeugt und daher alle die Bedingungen besitzen, welche zur Erzeugung gehärteter und lebensfähiger Rebstöcke, d. h. mit dichtem Zellengewebe, versehen sind. Rebenedlungen auf Unterlagen mit dichtem Zellengewebe gedeihen in allen Böden vorzüglich, im mageren wie im fetten; hingegen Edlungen auf Unterlagen mit aufgemästetem Zellengewebe, also mit sehr dicken Unterlagen, in andere Böden verpflanzt, nur kümmerlich vegetieren und mit der Zeit absterben. Meine Muttershulen werden mit Telegrafensystem (oben mit horizontalem Drahte) mit dreier Bindung, und mit Stangensystem mit vierer Bindung gezüchtet. Werden gehörig gesondert, geheftet und sorgfältig geizt (Rebentriebe ausgeschritten). Zentriebe kommen daher von meiner Anlage nicht in Verkehr. Mein Rebenmaterial ist nicht zu vergleichen, solchem Material gegenüber, welches in unrigoltem, mit Stangen und Draht nicht versehenem und in nicht bearbeitetem Boden gezüchtet wurde. Solche Reben spinnen ähnlich wie Triebe der Kürbisse und Melonen frei auf der Erde, werden nicht behandelt und gepflegt und geizt. In der Regel bleiben solche unreif, weil die Sonnenstrahlen zwischen dieselben nicht eindringen können, daher nicht halb so gut ausreifen, als diejenigen, welche laut dem modernen Verfahren behandelt werden. Nicht umsonst würde solches Material annehmen, welches in sumpfigem, tiefgelegenen, mastigem Boden, oder Kürbisartig auf dem Boden kriechend gezüchtet wurde, weil erstere zu üppiges Zellengewebe besitzen, daher gegen Frost sehr empfindlich sind, letztere sich einseitig entwickeln in dem Sinne, daß die zur Erde näher liegende Seite der Rebe durchaus nicht eine Qualität sein kann, mit der entgegengesetzten Seite der Rebe, welche der Sonne nicht ausgelegt, mit Blättern und Triebspitzen beständig beschattet war. Eine jede Pflanze, somit auch die Rebe ist zur vollkommenen Entwicklung, zur gleichmäßigen Ausbildung der Zellen und Zellengewebe Luft, Lichtes und Wärme bedürftig. Diese Bedingungen können nur bei Telegrafensystem und Engensystem zur Geltung gebracht werden. Zum Besuche meiner Rebenanlage, welche derzeit die größte Schule Ungarns ist, lade jeden Interessenten höflich ein. Bahnstation ist Nagy-Ösz.

Bin geneigt zum Versehen der von mir bezogenen Rebenedlungen auch auf weiten Entfernungen geübte Tagelöhner zu stellen, was besonders bei solchen Bestellern ein schätzbarer Umstand ist, die mit dem Versehen von Rebenedlungen gar keine Gewandtheit besitzen. Persönlich erscheinende Interessenten belehre sofort den praktischen Ansatze der Reben. Uebernehme auch das Neuanlegen von Weingärten. Auf andere Anfragen ertheile recht gerne kostenfreie Auskunft und diene mit Beifugung und Rath, wenn die zur Rückantwort nöthige Briefmarke beigelegt wird.

Wie soll ich meine Rebenedlungen setzen?

Mit dieser Frage wenden sich sehr viele an mich. Es ist ganz natürlich, daß der Anwuchs der Edlungen, sowie auch deren späteres Gedeihen vom richtigen Setzen abhängt. Eine unrichtig gesetzte Rebe treibt gar nicht an, oder

a e n a u e l e s e r l i c h e A d r e s s e e r s u c h e m i t A n g a b e d e s W o h n o r t e s ,
t e r P o s t , K o m i t a t , s o w i e d i e N a m h a f t m a c h u n g d e r A b g a b b a h n s t a t i o n
e n t . S c h i f f s t a t i o n .

Liefere kreditfähigen Vereinen, Körperchaften, Genossenschaften, Städten und Gemeinden, ferner mir bekannten kreditfähigen Personen, auch ohne Nachnahme. Gewähre auch mit mäßigem Zinsfusse Credit auf 2—3 Jahre.

Diese Bestellungsart ist besonders solchen Gemeinden empfohlen, in welchen sich die Bevölkerung noch vor Auftreten der Phylloxera ausschließlich mit Weinbau beschäftigte, aber theilweise an Ermangelung von bahnbrechenden Anfängern, theilweise an Ermangelung von finanziellen Opfern sich der Rekonstruktion enthalten. In solchen Gemeinden rathe ich das Zusammenrotten von fünf—zehn Personen, welche ein gemeinschaftliches und gegenseitiges Giro übernehmend, ihre Weingärten in oben erwähneter Art neu anpflanzen. Bin überzeugt, daß sich diejenigen durch dieses Vorhaben den Dank ihrer Gemeindemitgenossen verdienen. Sollte vom Ansehen eines größeren Terrains die Rede sein, bin gerne bereit mit kostenfreien Aufschlüssen, und beim Ansetzen mit bewanderten Vorarbeitern gegen Tagelohn zu dienen.

Allgemeines Wissenwertes.

Meine Edlungen sind laut Abbildung Seite 11 nach Richter'schem System verschult, haben schöne Triebe und gesunde Wurzel. Die min. Mance schreibt 4 lichte Augen vor. Die meisten meiner Nebenedlungen haben 40—60 lichte Augen, und bestimpe selbe gegen die Peronospora allwöchentlich durch Reiprigen. Meine Edlungsschulen befinden sich auf leichtem, magerem Boden, daher selbe keine überkräftige, üppige, aber desto härtere und zellenreichere Triebe erzeugen, was bei meinen Edlungen ein unüberschätzbarer Vortheil ist. Die Illustration S. 12 zeigt eine photographische Aufnahme vom 10. Mai mit 5 wöchentlichen verschulten Edlungen. Im Hintergrunde links mit Rip. Port., rechts Vitis Solonis Mutterschulen. Die Augen sitzen insbesondere beim Ausiprunge des Triebes dermaßen dicht bei einander, daß die von meiner Schule bezogenen Edlungen ein cm. zurückgestuft, in den meisten Fällen mit 6—8 Trieben erscheinen. Das Verlegen meiner Nebenschule in mageren Boden, gleiches bei mir aus Berechnung auch schon deshalb, weil die Augen in festem, starkem Boden erzeugter und üppiger Edlungen weit von einander stehen, gewöhnlich nicht ausreifen, bei kurzem Schnitte blind bleiben und nicht austreiben, bei langem Schnitte hingegen einen unsymmetrischen, unpassenden Kopf bilden. Diese Vorkommnisse sind bei meinen Nebenedlungen ausgeschlossen, nachdem ich meine Schulen — zwar zum Nachtheile langer Triebe — nur in mageren Boden errichte. In denselben können auch die frühen Herbstfröste keinen Schaden anrichten, weil deren Triebe und Augen schon im August und September vollkommen ausgereift sind, von welchem Umstande sich wer immer persönlich überzeugen kann. Welchen Nutzen habe ich denn eigentlich von den meterlangen Trieben, welche sich nur zum Nachtheile der Zellendichtheit bilden und doch abgeschnitten werden? Die Edlung habe gesunde Augen, Mancetrieb, vollkommene Vernarbung und gesunde Wurzel.

Was ich vom Boden meiner Edlungsschule erwähnte, daselbe sieht auch vom Boden meiner Mutterschulen. Bin kein Freund von fingerdicken Unter-

Ingsreben, solche können nur in tiefelegenem üppigen, feuchten Boden entstehen, deren Zellen so ausgemästet und groß sind, daß ihre Widerstandsfähigkeit gegen Frost und anderen Verletzungen nicht so groß ist jener Reben gegenüber, welche in magerem Boden erzeugt und daher all die Bedingnisse besitzen, welche zur Erzeugung gehärteter und lebensfähiger Rebstöcke, d. h. mit dichtem Zellengewebe, versehen sind. Rebenedlungen auf Unterlagen mit dichtem Zellengewebe gedeihen in allen Böden vorzüglich, im mageren wie im fetten; hingegen Edlungen auf Unterlagen mit aufgemästetem Zellengewebe, also mit sehr dicken Unterlagen, in andere Böden verpflanzt, nur kümmerlich vegetieren und mit der Zeit absterben. Meine Muttershulen werden mit Telegrafensystem (oben mit horizontalem Drahte) mit dreier Bindung, und mit Stangensystem mit vierer Bindung gezüchtet. Werden gehörig gesondert, geheftet und sorgfältig geizt (Rebentriebe ausgeschnitten). Zentriebe kommen daher von meiner Anlage nicht in Verkehr. Mein Rebenmaterial ist nicht zu vergleichen, solchem Material gegenüber, welches in unrigoltem, mit Stangen und Draht nicht versehenem und in nicht bearbeitetem Boden gezüchtet wurde. Solche Reben spinnen ähnlich wie Triebe der Kürbisse und Melonen frei auf der Erde, werden nicht behandelt und gepflegt und geizt. In der Regel bleiben solche unreif, weil die Sonnenstrahlen zwischen dieselben nicht eindringen können, daher nicht halb so gut ausreifen, als diejenigen, welche laut dem modernen Verfahren behandelt werden. Nicht umsonst würde solches Material annehmen, welches in sumpfigem, tiefelegenem, mastigem Boden, oder Kürbisartig auf dem Boden kriechend gezüchtet wurde, weil erstere zu üppiges Zellengewebe besitzen, daher gegen Frost sehr empfindlich sind, letztere sich einseitig entwickeln in dem Sinne, daß die zur Erde näher liegende Seite der Rebe durchaus nicht eine Dualität sein kann, mit der entgegengesetzten Seite der Rebe, welche der Sonne nicht ausgesetzt, mit Blättern und Triebspitzen beständig beschattet war. Eine jede Pflanze, somit auch die Rebe ist zur vollkommenen Entwicklung, zur gleichmäßigen Ausbildung der Zellen und Zellengewebe Luft, Lichtes und Wärme bedürftig. Diese Bedingnisse können nur bei Telegrafensystem und Engensystem zur Geltung gebracht werden. Zum Besuche meiner Rebenanlage, welche derzeit die größte Schule Ungarns ist, lade jeden Interessenten höflich ein. Bahnstation ist Nagy-Ósz.

Sin geneigt zum Versehen der von mir bezogenen Rebenedlungen auch auf weiten Entfernungen geübte Tagelöhner zu stellen, was besonders bei solchen Bestellern ein schätzbare Umstand ist, die mit dem Versehen von Rebenedlungen gar keine Gewandtheit besitzen. Persönlich erscheinende Interessenten belehre sofort den praktischen Ansatz der Reben. Uebernehme auch das Neuanlegen von Weingärten. Auf andere Anfragen ertheile recht gerne kostenfreie Auskunft und diene mit Beifug und Rath, wenn die zur Rückantwort nöthige Briefmarke beigelegt wird.

Wie soll ich meine Rebenedlungen setzen?

Mit dieser Frage wenden sich sehr viele an mich. Es ist ganz natürlich, daß der Anwuchs der Edlungen, sowie auch deren späteres Gedeihen vom richtigen Setzen abhängt. Eine unrichtig gesetzte Rebe treibt gar nicht an, oder

ader, geht nach Antreiben recht bald zu Grunde. Liefere dreierlei Nebenedlungen: 1. bewurzelte Holzedlungen, 2. glatte Grünedlungen, und 3. bewurzelte Grünedlungen (sogenannte Stupfergrünedlungen).

Die Nebenedlungen bezieht man entweder im Herbst, und versetzt selbe sofort, oder schlägt dieselben ein, damit diese beim Frühjahrsansatz bei Händen seien. Auch für Frühjahrslieferung werden Nebenedlungen bestellt. Beim Einschlagen der im Herbst bestellter Nebenedlungen befolge man folgendes Verfahren: Im Freien, oder unter Dach auf luftigen Plätzen (z. B.: Scheune, Presshaus, luftigen Keller), zwischen feuchten Sand, oder feinkörniger Erde lege man die Nebenedlungen in etwas schiefer Lage so, daß zwischen den einzelnen Bündeln, womöglich auch zwischen den einzelnen Nebenedlungen Sand und Erde eindringe. Die Wurzeln der Edlungen sollen gegen Frost mit einer 15—20 cm. dicken Erde- oder Sedtschicht geschützt sein. Auch die Triebe bedecke man so hoch mit Erde, damit nur deren Spitzen heraussehen. Bei solchem Einschlagen wird zwischen den einzelnen Bündeln, resp. den einzelnen Nebenedlungen kein leerer Raum bleiben und die Nebenedlungen können auch nicht verderben. Die im Freien eingeschlagene Nebenedlungen brauche man nicht zu begießen. Die unter Dach eingeschlagenen nur dann, wenn man sich überzeugt habe, daß das Einschlagematerial trocken ist. In diesem Zustande bleiben die Nebenedlungen bis zur Setzzeit.

Im Frühjahre setzt man immer nur dann, wenn der Boden gehörig aufgetrocknet und erwärmt ist.

Man pflanze nur immer in durch Rigolen gehörig vorbereitetem Boden. Wer hier spart, verliert sein ganzes Geld, weil Nebenedlungen in unrigoltem Boden nicht gedeihen. Vor dem Ansetzen nehme die Nebenedlungen von ihrem Winterplatze, stecke die Fußwurzel ein wenig ein, damit ich frische Schnittflächen erhalte und nicht, wie dies viele empfehlen, auf 1—2 cm. Länge. Wenn es möglich ist, belasse die Fußwurzeln, auf 10—15 cm., die Seitenwurzeln auf 1—2 cm. Durch Belassen der langen Fußwurzeln erziele ich, daß die versetzte Edlung große Aufsaugungsorgane besitzend, der Anwuchs sicherer, rascher, und der Trieb stärker wird. Das weitere Verfahren besteht darin, daß man den Trieb auf ein lichtiges Auge zurückschneidet. Meine Praxis ist anders. Meine Nebenedlungen haben durch das, in meinen Nebenschulen eingeführte Setzverfahren schon am Platze des hervortretenden Triebes, zwei, drei lichte Augen. Würde die Vorschrift befolgen, so müßte den Trieb ganz kurz beim hervortreten, also ganz knapp beim alten Holze abschneiden, was eine unrichtige Vorbereitung wäre. Dieser Schnitt würde launenhaftem Wetter zufolge eintrocknen, das Leben meiner Nebenedlungen kosten. Ich beschneide den Trieb meiner Nebenedlungen stets auf 1 cm. Länge (an 1 cm. langen Stumpfen befinden sich stets 5—6 lichte Augen).

Auf Wunsch lasse sämtliche Nebenedlungen um den Mehrbetrag von 2 Kronen pro Tausend zum Setzen fertig vorbereiten.

Auf Wunsch beschneide zu jeder Sendung 5 Stück als Muster.

Die Setzgräben werden vorher mit den Spaten hergestellt.

„Millenniumspaten“ werden um 2 Kronen pro Stück den Edlungen beige packt. Das Setzen mit diesen Spaten geschieht mit 50% Zeitersparnis, und sichert einen besseren Anwuchs zu.

1. Das Setzen der bewurzelten Holzedlungen:

Den Setzgräben lasse in Form ABCD herrichten (S. Figur Seite 14—I.)

Die vorbereitete Eblung stelle so an die Wand des Grabens A. B. in senkrechter Richtung, daß die Eblungsstelle E. in eine Linie mit der Oberfläche des Bodens zu stehen komme. Nachher breite die Wurzeln der Eblung sorgfältig auseinander, und drücke gute Gartenerde F in schiefer Richtung an die Eblung. Dann gebe auf Stelle G 3—4 doppelt-handvoll ganz ausgereiften Stalldünger (welcher jedoch den Gährungsprozeß überstanden haben muß, daher aussieht wie Erde) so, daß der Dünger die Rebe nicht berühre. Die noch 5—1 cm. offen gebliebene Grube H fülle mit Erde aus. Zum Schlusse bedecke die so fertig gesetzte Eblung in Form „I“ mit feinkörniger Erde.

2. Das Setzen glatter Eblungen empfehle ebenfalls mit Spaten vorzunehmen, mit dem Unterschiede, wie dies auch Figur II. Seite 14 beweist, daß die Eblung in Form eines Schlittenlaufes abgebogen, in die Grube gelegt werde. Am Fuße der Rebe ist, vor dem Einlegen in die Grube, ein früher Schnitt unter dem letzten Auge zu machen. Die Erde muß hier besonders fest an die Rebe gedrückt werden, damit keine leeren Stellen entstehen. Das Düngen, das Zudecken der Grube geschieht auf gleicher Art, wie vorher. Beim Setzen dieser Nebeneblungen achte man genau, daß der Fuß K der Grüneblung (unterste Ende) in der Grube am tiefsten zu liegen komme, weil wenn er höher liegt, als der Bug (Schlittenbug), der Anwuchs auß's Spiel gesetzt wird, und gewöhnlich sämtliche untere Augen von der wilden Unterlage zum Austreiben gezwungen sind. Figur IV. auf Seite 15 stellt eine so unrichtig gesetzte Grüneblung vor.

3. Bewurzelte Grüneblungen (Stupferedlung) werden ebenso gesetzt, wie die glatten, mit dem Unterschiede, daß man hier der Rebenlänge anpassend die Grube länger macht wie dies Figur III Seite 15 zeigt. Diese Stupferreben sind zweijährige Wurzelreben mit jährigen Eblungen; lasse solche erst seit 2—3 Jahren anfertigen. Erfreuen sich aber einer solchen Beliebtheit, daß ich denselben eine große Zukunft zumuthe. Bei Herausgabe des Ufancegesetzes waren diese Eblungen noch nicht bekannt, sind auch in der Ufance nicht beschrieben und nicht vorfindig. Ihr Hauptvorthail ist der sichere Anwuchs, daher sich zum Ausbessern vorzüglich eignen, vermöge ihres starken 2-jährigen Wurzelsystemes. Der Fruchtanfang zeigt sich schon im 2-ten Jahre. Erfreuen uns oftmal schon im ersten Jahre mit ihren Trauben. Im dritten Jahre bezahlt sie schon reichlich die an ihr verbrachte Zeit und Opfer. (S. S. 15.)

Diese Wurzelgrüneblungen seien nicht mit denjenigen Wurzelgrüneblungen zu verwechseln, welche durch Anhäufeln der Mutterreben über den Sommer zu Wurzelreben geworden sind, an denen sich einige leichte Schmutzhaar ähnliche Wurzelchen befinden; aber auch nicht mit den Staubeinlegern, welche ebenfalls nur mit schwachen jährigen Wurzeln versehen sind. Diese letztbenannten zwei Sorten können die Konkurrenz weder im Preise noch in Qualität mit meinen auf zweijährigen Wurzeln stehenden Stupferreben in keiner Beziehung aufnehmen.

Sowohl meine glatten, wie auch bewurzelten grüne Stupferedlungen sind mit kurzem, einfachem Kopulierschnitte erzeugt, mit ganz kurzem Hals, was bei der weiteren Entwicklung des Stockes ein Hauptvorthail ist, weil man einen schönen Rebenkopf, eine schöne und gesunde Eblung nur bei mit solcher Methode erzeugter Eblung hoffen darf, solcher gegenüber, welche langhalsig ist, dabei mit Keilebeln oder mit Vereblung in den Spalt erzeugt wurde. Bei diesen ist die Vernarbung niemals vollkommen. Der Rebenkopf

zu Folge seines langen Halses niemals schön geformt. Solche Eblungen werden bei mir nicht produziert.

Verbleiben wir beim Sezen. Die Regel ist, wie wir dies schon vorher erwähnten, über die ausgesetzte Eblung mit fein zerkleinerter Erde ein kleines Hügelchen zu bereiten. Dieses Hügelchen bewies sich bei der diesjährigen Trockenheit als ungenügend, besonders bei den glatten Grüneblungen. Von gleichen Schäden kann ich mich in Zukunft nur so schützen, wenn ich meine Reben mit einem größeren Hügel bedecke. Sollte ich bemerken, daß das Frühjahrswetter gehörig feucht ist, kann ich den Hügel vermindern. Der Hügel ist nach jedem Regen, falls die Erde sich kurzzeitig gemacht hätte, zu zerkrümmeln. Der Hügel wird während den Sommerarbeiten (auch vom Regen) immer kleiner und kleiner, bis endlich die Eblung im August schon frei dasteht. Die jungen Triebe — oftmals 3—5, — brechen durch den Hügel hervor, von welchen ich sobald selbe eine Länge von 5—10 cm. erreicht haben, den stärksten belasse, die Uebrigen mit dem Nagel des Fingers entferne. In der Regel bepfählt man im ersten Jahre nicht. Sollte ich dennoch die Pfähle geschlagen haben, so hefte den belassenen Trieb von Zeit zu Zeit an den Pfahl, damit der Wind selbe nicht ausbreche. Habe ich nicht bepfählt, so nehme mir so viel Zeit und Mühe und stecke zu jeder Eblung einen kleinen Schützer (Rohr, Ruthe, Hanfstengel, Abfallpfahl), an welchen man dann die belassene Rebe anhefte. Im ersten Jahre braucht man die Triebe nicht einzustutzen. Aber gegen *Peronospora* mit einer 1%-igen Karboer Lösung (100 l. Wasser, 1 kg. Kupfervitriol, 1 kg. ungelöschter oder 2 g. gelöschter Kalk) oder mit „Unicum“ Spritzmaterial (Prospekt umsonst erhältlich beim Erzeuger Majoros Antal, Budapest Csengeri utca 68. I. e.) dreimal bekämpfen.

Der jungen Plantage werde das nöthige Verhalten zu theil, mit großer Aufmerksamkeit darauf, damit die Eblungen keinen Schaden erleiden. Ein ungeübter Arbeiter kann mit einem einzigen Fehlschlage großen Schaden anrichten. Es kommt vor, daß Insekten unter dem Hügelchen an den jungen Trieben Schaden anrichten, dies ist eine sehr gefährliche Erscheinung. Bei solchen Fällen öffne sorgsam das Hügelchen, tödte das Ungeziefer und bedecke neuerdings die Rebe. Mitte Juli, Anfangs August, entferne den durch Regen und Sommerarbeit noch nicht gänzlich verschwundenen Hügel, schneide die am Edelholze befindlichen europäischen Wurzeln (sogenannte Thauwurzel) mit einem scharfen Messer ab. Nach dieser Arbeit genügt es, wenn ich die Rebe nur so weit mit Erde bedecke, daß die Veredlungsstelle von der Hitze der Sonne verschont sei. Dies ist ein wichtiger Umstand, wegen Zusage der nächsten Triebe, evtl. Frucht.

Somit hätte schon alles angeführt, was man beim Versetzen der Reben für das erste Jahr wissen soll. Im Herbst decke den Weingarten nach dem Abfallen der Blätter zu. Beim Zudecken spielt es immer eine wichtige Rolle, den Boden gut zu bearbeiten, weil bei einem gründlichen Zudecken sich der Boden so bearbeitet, was in Wirkung mit einem Halbdünge gleichsteht. Die Plätze der nicht angewachsenen Stöcke braucht man nicht zuzudecken. Das Ausbessern vollstrecke im Herbst oder im nächsten Frühjahr. Unten beschriebenes Ausbessern empfehle besonders als solches, welches bei mir erprobt, auf meine Empfehlung auch anderwärts geübt, sich vorzüglich bewährt.

Ein jeder, der sich jemals mit Weinbau befaßt, weiß, welche Sorgen ihm das Ausbessern der nicht angewachsenen Weinstöcke verursachen.

Das Ausbessern in den alten Weingärten geschah mittels Einleger, was dem Zwecke auch entsprechend war. Veredelte Reben kann man nicht einlegen, weil die edlen europäischen Reben Wurzel fassend, der *Philloxera* zum Opfer fallen, wir daher unser Ziel nicht erreichen. Veredelten Weingarten kann man nur mit veredelten Reben ausbessern. Mein Verfahren ist folgendes: Um Place des fehlenden Stockes grabe eine 60—80 cm. tiefe Grube den Umständen gemäß mit einem Durchmesser von 60—80 cm. Die aus einer Grube herausgeworfene Erde menge und umhake mit einem kleinen Korbe reifen Dünger, die ich beim Versetzen der Rebe verbrauche.

Die Edlung setze so in die Grube, daß die Veredlungsstelle 3—10 cm. höher zu stehen kommt, wie gewöhnlich. Der Zweck dieses Höhersetzens ist nur der, daß meine Rebe nach einem tüchtigen Regen nicht eventuell tiefer zu stehen komme als die Vorschrift ist. Es ist nämlich bekannt, daß die Erde durch das Herausheben derart gelockert wird, daß der erste gute Regen die Erde sammt Edlung 8—10 cm. tiefer setzt. Nach diesem Systeme ausgebesserte Edlungen wachsen sicher und werden schon im ersten Jahre bei halbwegs guter Pflege $1\frac{1}{2}$ —2 M. Höhe erreichen. Solche Edlungen sind auf einem Trieb zu sondern, auch schon deshalb, weil sich der so belassene eine Trieb kräftig entwickeln wird. Eine solch' versetzte Rebe, — wenn sie auch um 1—4 Jahre jünger ist als der Weingarten, — wird in drei Jahren so kräftig entwickelt sein, daß man sie von den älteren Stöcken nicht unterscheiden kann.

Zum Ausbessern verwende man immer nur bewurzelte Holz- oder bewurzelte Grünedlungen. Besonders gut eignen sich zu diesen Zwecken meine Stupferreben.

Die zweijährige Arbeit beginnt mit dem Aufdecken, wenn bei irgendwelcher Arbeit Vorsicht gerathen ist, so ist es beim Aufdecken. Durch eine Verletzung mit der Hacke geht meine Edlung hin. In sehr vielen Fällen ist es begründet, beim Aufdecken mit der Hand nachzuhelfen. Wenn ich meinen Garten aufgedeckt habe, folgt das Bepfählen, nämlich dann, wenn ich das nicht schon im ersten Jahre gethan hätte. Der Pfahl wird immer zur Nordseite des Stockes auf eine Entfernung von 10—15 cm. eingeschlagen. Es ist gerathen, vorher Löcher mit dem Sechsbolzer zu machen, wodurch ich eine schnelle Arbeit erreiche und dabei meine Pfähle vom übermäßigen Berschlagen schone. Das Bepfählen solcher Art ist viel leichter und billiger. Es ist praktisch den Pfahl in den ersten zwei Jahren etwas schief zu stellen in solchem Sinne, daß sich das obere Ende des Pfahles etwas nach Süden neige. Dadurch erreiche ich, daß ich die Triebe der Edlungen, ohne dieselben abzubiegen, sehr leicht an den Pfahl binden kann. Bei solchem schiefen Bepfählen sind meine Edlungen theilweise auch gegen evtl. Frühjahrsfröste oder Hagel beschützt.

Bei der erstjährigen Behandlung erwähnte, daß man von den 3—5 austreibenden Trieben nur einen, höchstens zwei belasse. Den so belassenen resp. gelassenen Triebe beschneide im zweiten Jahre wie folgt: Bei Stöcken mit einem Triebe schneide auf zwei Augen, (S. S. 18 Figur V a.) bei Stöcken mit zwei Trieben jedoch nur 1—1 Auge, (S. S. 18 Figur V b.), welche Augen an einem $1\frac{1}{2}$ —2 cm. langem Stumpfe vorständig sind. Bei einem solchen Schneiden will ich zwei kräftige Triebe erzielen. Es kommt trotz solchem Schneiden oft vor, daß mehr als 2 Triebe, manchmal auch 5—6 Triebe aus den schlafenden Augen hervorbekommen werden, welche ich mit dem Nagel meines Fingers vom Entspringungsorte aus entferne. Die weitere Behandlung besteht aus dem

Festen, Behacken und Bespritzen. Man behacke so oft, als sich Unkraut zeigt. Bei trockener Zeit wird der Garten nicht sehr grasig, welcher Umstand mich vom Behacken dennoch nicht fernhalten soll. Der Zweck des Behackens ist nicht einzig allein das Vertilgen des Grases, sondern auch die Lockerung des Bodens, damit derselbe der Luft und den Sonnenstrahlen ausgesetzt werde; wodurch die in dem Boden befindlichen Salze und anderen Nährstoffe zu Gunsten meiner Pflanze verwerthet werden. Durch das Behacken schütze auch den Boden vom Austrocknen, nachdem die Kapillarität (Haarröhrchen) zerstört, und das Verdunsten der Bodenfeuchtigkeit verhindert wird. Wenn die aufgehackte Erde in Stücken im Weingarten liegt, kann man immer an ein gutes Behacken schließen. Ich sah schon viele Dilletanten von Gartenbesitzer, welche den behackten Boden mit dem Rechen ebnen, dies Vorgehen ist zu verwerfen. Man vergesse nicht, den Garten zweimal tief zu hacken, im Frühjahr und im Sommer. Das Bespritzen geschieht vom 2-ten Jahre angefangen mit einer 2%-gen Lösung (zu 100 Litter Wasser 2 kg. Kupfervitriol, 2 kg. ungelöschten oder 4 kg. gelöschten Kalk). Die zweijährige Bearbeitung wird ebenfalls mit dem Zudecken beendet.

Das drittmährige Schneiden führe ich folgendermaßen aus: Die im zweiten Jahre gezogenen zwei Reben schneide einzeln auf zwei Augen (Siehe Seite 18, Figur VI. c.), wodurch ich erziele, daß mein Rebstock mit vier kräftigen Trieben zu treiben beginnt; die etw. anderen Triebe breche wie schon beschrieben, aus. Es trifft sich mitunter, daß die Reben sich im zweiten Jahre bis zur fingerdicken Stärke entwickeln; von solchen üppigen Trieben beschneide einen auf 2, den anderen auf 3 Augen. (Seite 18, Figur VI. d) Nach solchen Stöcken werde ich im dritten Jahre schon 5—6 Triebe gezogen haben. Zu der drittmährigen Arbeit gehört noch das Trennen, welches daraus besteht, daß ich die aus den Haupttrieben herauswachsende Nebentriebe (Trenntriebe) soweit zurücksetze, daß selbe nur 1—2 Blätter behalten. Mit dem Zudecken erreicht die drittmährige Arbeit ihr Ende.

Wann soll ich meine Nebenedlungen setzen?

Vorausgesetzt, daß ich über solchen Boden verfüge, welcher im Nachsommer rigolt wurde, daher schon genügend gelagert ist, und ich den Nebendiebstahl nicht befürchte, ist ein Herbstansatz angerathen. Bei Herbstansatz lasse die Reben unbeschnitten, auch hier beschneide im Frühjahr und bedeck den Rebstock wieder zu. Sollte Diebstahl befürchten, welche in neuerer Zeit den Schreck der Ansetzer bilden, oder mein Boden erst im Herbst und Winter rigolt wurde, dann setze im Frühjahr. Im Frühjahr setze man immer dann, wenn der Boden schon gehörig erwärmt ist. Im warmen Boden gepflanzte Reben treiben sofort an.

Es ist jedoch gerathen, die Reben schon im Herbst zu beziehen und nach, auf Seite 50 beschriebener Art über Winter einzuschlagen. Dies ist ein Vortheil des Bestellers, weil er im Frühjahr seine Reben bei Händen hat, und dann versetzen kann, wenn er die Zeit hierzu für günstig findet. Im Uebrigen kann der Besteller viel leichter 1—5000 Eblungen über Winter versorgen, als der Produzent, der Millionen einschlägt.

Welche Eblungen sind besser?

Sowohl bei schriftlichen als auch bei persönlichen Bestellungen werde oftmals über das befragt, ob wohl die Holzedlungen oder Grünedlungen besser seien?

Es ist unmöglich diese Frage mit einem Worte zu beantworten, nachdem zu deren Beurtheilung sehr viele, andere Umstände in Betracht gezogen werden müssen. Die allerkürzeste Antwort wäre: „Die Holzedlung ist gut und die Grünedlung ist gut, wenn sie gut ist.“

Nehmen wir die im allgemeinen Leben so sehr verbreiteten Ansichten in Augenschein, da hat sowohl die eine Eblungsart Vor- und Nachteile, wie die Andere. Der bewurzelten Holzedlung unbestreitbarer Vortheil ist der, — vorausgesetzt, es wurde mit erster Qualität Neben angepflanzt — daß wir mit einem Abgange von 1—5% in den Besitz eines fertig eingestellten Gartens kommen, welcher unter regelmäßigen Umständen im zweiten Jahre mit etwas Fehlung, im dritten Jahre mit ganzer Fehlung die auf ihn verwendete Mühe, Zeit und Geld rückvergütet. Die Plantage ist daher stockvoll und gleichmäßig, dies ist ein Vorzug. Als Nachtheil könnte bloß das verzeichnen, daß sie theurer ist, als die glatte Grünedlung.

Beim Ansätze von glatten Grünedlungen, selbst wenn dieselben mit den Spaten verpflanzt wurden, ist stets ein Abgang von 15—25% zu verzeichnen, vorausgesetzt, daß es Neben waren von 1-ster Qualität. Diesen Abgang kann man im zweiten Jahre nur mit Wurzelreben ausbessern. Die angewachsenen 75—85% bringen im 2-ten Jahre noch keinen, im 3-ten einen Mittel-, im 4-ten einen Vollertrag. Wenn wir in Betracht ziehen, daß wir mit dem Ausbessern auch 3—4 Jahre zu thun haben, ferner der Grünedlung billigen Preis mit dem früher eintretenden Ertrage der Holzedlungen in Vergleichstellen, so wird die Bilanz im 5-ten Jahre unbedingt zu Gunsten der Holzedlungen sprechen, selbst dann, wenn wir uns die Grünedlungen um den halben Preis der Holzedlungen beschaffen konnten. Es ist Thatsache, daß man beim Ansetzen mit glatten Grünedlungen nicht so viel Geld auf einmal ausgeben muß, aber mit dem vielen Ausbessern, Zeitverlust und Ertragsdifferenzen im 5-ten Jahre schon dort halte, als hätte man mit bewurzelten Holzedlungen angepflanzt. All diese Daten können nur dann in Betracht gezogen werden, wenn von guten, glatten Grünedlungen die Rede war. Wenn die Grünedlungen auch nur in kleinerem Maßstabe froßfledig waren, oder andere Ausreifungsfehler hatten, welche Fehler nicht einmal das geübteste Auge im Stande ist, ohne Untersuchung mit dem Messer zu konstatieren, dann ist natürlich das Verhältnis ein noch viel ungünstigeres. In einen Rang mit den bewurzelten Holzedlungen sind die bewurzelten Stupfergrünedlungen zu stellen, nämlich dann, wenn letztere vollkommen ausgereift waren.

Bei den Holzedlungen sind Ausreifungsfehler ausgeschlossen. Meine wilden Neben schneide im Frühjahr. Zur Zeit der Winterfröste sind meine wilden Neben noch am Stocke. Was unreifes Material ist, geht draußen zu Grunde. Sollte eine solche unreife Rebe aus Versehen dennoch eingepflanzt worden sein, so wird mir selbe keinen Kallus (Wachsichweiß) und auch keine Eblung liefern, weil selbe noch in der Erbschule zu Grunde geht. Die Grünedlung könnte die Konkurrenz mit der Holzedlung nur so aufnehmen, wenn man das jährliche ~~die~~ einer jährigen Verschulungsprobe aussetzen würde; dies pflegt man jedoch

nicht zu thun, weil man selbe auch ohne vorherigem Einschulen immer er-
werten kann. Diese zweifelhafte Erscheinung wird durch die frühen Herbstfröhe
hervorgerufen, was in meiner südlichen Gegend vollkommen ausgeschlossen ist,
aber desto mehr eine Krankheit und Vorkommenheit der nördlich und östlich
gelegenen Gegenden ist. Mit diesem hoffe den Punkt gehörig erschöpft zu haben
und pflanze nunmehr ein jeder mit solchen Edlungen, zu welchen sein Vertrauen
größer ist.

Auf wie weite Entfernung soll ich meine Nebenedlungen setzen?

Hier sind immer die lokalen Verhältnisse maßgebend. Gebrauche immer
breitere Reihenweite als Stockweite. (Pflanzenweite.) Die weitere Reihenent-
fernung benütze bei den Sommerarbeiten; nämlich beim Hacken, Binden und
Spritzen. Gebe einem jeden Stocke lieber mehr Platz, damit er sich ausbreiten
könne, als auf wenigem Plage viele Edlungen zusammen zu pressen. In letzterem
Falle werde niemals einen schönen Garten erhalten. In gutem Boden
können die Stöcke immer weiter voneinander stehen als in schlechtem. Um zu
berechnen, wie viel Rebstöcke oder Pfähle ich pro Kat. Foch bei verschiedenen
Reihen- und Stockentfernungen benöthige, bediene mich der Tabelle auf Seite 20.

Welche Traubensorten soll ich pflanzen?

Immer solche, welche bisher in meiner Gegend die besten waren. Tafel-
traubensorten reifen überall, wo Weinsorten gedeihen.

Unser Land ist in 18 Weingegenden einaetheilt. Im unten angeführten
Kapitel sind jene Sorten angeführt, welche in den einzelnen Weingegenden zu
pflanzen empfohlen sind. Es ist jedoch nicht ausgeschlossen, daß eine Trauben-
sorte z. B. die „Kreacza,“ welche in meiner Weingegend besonders gut ge-
beiht und anempfehlens werth ist, nicht auch in der Tokajer Weingegend mit
gutem Erfolge gepflanzt werden kann; und umgekehrt eine Tokajer Sorte, in
meiner Weingegend sich ganz gut fühlt.

Diese Weingegenden sind ersichtlich auf Seiten 21—22.

Die Beschreibung nennenswerther Traubensorten.

1. *) **Welsch-Rissing.** (Großriessler) mit mittelstarkem Triebe. Traube
mittelgroß und fest. Beeren rund, gelblichgrün, wenn vollkommen reif, etwas
rostig. Reifezeit spät, sehr reichtragend. Wein vortrefflich, geschmackvoll. Wünscht
kurzen Schnitt.

2. *) **Sönigler.** Uppig wachsend, mit großen festen Trauben. Reift früh.
Beere hellgelb, saftig und süß. Auch als Tafeltraube sehr gesucht. Reichtragend,
liefert einen guten Tischwein. Verlangt kurzen Schnitt.

Die mit * bezeichneten Sorten sind auch auf Rup. Monticola Unterlage zu haben.

- 3 **Mustafaserweiß** Starkwüchsig. Traube länglich, fest. Beere mittelgroß, grün und saftig. Mittelreifend. Wein fein. Beansprucht kurzen Zapfenschnitt.
4. ***Furmint**. (Mosler, Zapfner, Sehringer, Gemeiner, Silinger, Smiger.) Starkwüchsig mit mittelgroßen Trauben, welche eher locker, als fest sind. Beeren mittelgroß länglich, grünlichweiß, wenn vollkommen reif, goldgelb, an der Sommerseite rostig. Reichtragend, in der Blüthe etwas heiklich. Bei kurzem Zapfenschnitt sehr reichtragend. Mittelreifend und liefert den berühmten Tokayer Wein.
5. **Erdei** (Walbner weiß). Wuchs kräftig. Traube weiß, groß und sehr fest. Beeren mittelgroß, rund und sehr saftig. Mittelreifend und fordert Zapfenschnitt. Sehr reichtragend. Wein ausgezeichnet und feuerig.
6. ***Gzerjó** (Bierfandl, Kolmreißler, Scheinkern). Starkwüchsig mit großen Trauben. Beeren groß, weißlichgrün, durchsichtig und sehr süß. Frühreifend und sehr reichtragend. Der Wein klärt sich rasch, ist feuerig mit einem eigenthümlichen Gemürz. Kurzer Zapfenschnitt.
7. **Semillon blanc**. Mittelwüchsig mit mittelgroßen, eher kleinen Trauben. Beeren länglich, fest, gelblich, mit einem feinem Vanillien-Gemürz. Reifezeit spät. Verlangt eine gute Lage, trägt bei langem Schnitt. Wein ausgezeichnet schmackhaft und werthvoll.
8. **Musc. Lunel**. (Schmäkende weiße, Weyrer, Musf. Rijewaltes.) Mittelwüchsig mit grünlichen Beeren, an der Sommerseite rostiggelb, fleischig. Reichtragend. Giebt ausgezeichneten Muscat Wein. Traube auch als Tafeltraube verwertbar. Verlangt kurzen Zapfenschnitt.
9. **Lindenblättrige**. Starkwüchsig, mit großen, schultrigen Trauben. Beeren sind rund, groß, gelblichweiß, getupft und bethaut mit sehr reichem Saft. Frühreifend. Trägt bei kurzem Schnitt reich. Wein ist stark und beliebt.
10. **Muscat von Alexandrien**. Starkwüchsig mit mittelgroßen Trauben. Beeren mittelgroß, hartschalig, fleischig mit Muskat-Gemürz. Als Tafeltraube auch gesucht. Spätreifend. Wein ausgezeichnet und gewürzt. Langer Schnitt.
11. ***Burgunder weiß**. Wuchs mittelstark mit kleinen, dichten Trauben. Beeren sind klein, länglich, hellgelb, fein getupft, und grau bethaut. In gutem Boden bei langem Schnitt sehr tragbar und liefert einen ausgezeichneten Wein.
12. **Steinschiller roth**. Starkwüchsig, mit mittelgroßen, dichten Trauben. Beeren mittelgroß, dickschalig, widersieht der Fäulnisse am längsten. Sehr reichtragend und erfordert kurzen Schnitt.
13. **Fißerweiß**. Sehr starkwüchsig und sehr reichtragend mit großen Trauben. Beeren groß, rund, gelblichbraun, dünnchalig. Mittelreifend. Bei langem Schnitt liefert einen guten Tischwein.
14. **Schaffswanz**. Starkwüchsig, mit einfachen, langen, dem Schaffschwanz ähnlichen Trauben. Reichtragend. Beeren mittelgroß, rund, wenig getupft, dünnchalig und saftig. Mittelreifend. Liefert einen aromatischen, angenehmen und sauerlichen Wein. Beansprucht kurzen Zapfenschnitt.
15. **Mädchentraube**. Starkwüchsig, mit kleinen, dichten Trauben. Mitteltragend. Beeren klein, weißlichgelb. Frühreifend und liefert einen sehr aromatischen Wein. Verlangt langen Schnitt.
16. **Muscadelle de Nordelais**. Starkwüchsig, mit großen, ästigen Trauben. Beeren mittelgroß, rund, durchsichtig, goldgelb, sehr süß und aromatisch. Mittelreifend. Wein sehr aromatisch und duftig.

17. **Ortlieber gelb.** Starkwüchsig, mit kleinen, einfachen, dichten Trauben. Beeren mittelgroß, weißlichgrau, im reifen Zustande durchsichtig, dünn schalig, saftig, mittelreifend. Sehr reichtragend, ein Stock bringt 40--50 Trauben. Wünscht langen Schnitt und guten kräftigen Boden.

18. **) **Silberweiß groß.** Starkwüchsig, Trauben groß, ästig, mit großen, runden, weiß und schwarz getupften, dünnchaligen, saftigen Beeren. Spätreifend; wünscht kurzen Schnitt. Sehr reichtragend, liefert leichten Wein.

19. **Bakelweiß (Kreacza).** Starkwüchsig, fruchtbar mit großen, oder mittelgroßen, ästigen, dichten Trauben, Beeren mittelgroß, rund, gelb, saftig. Mittelreifend, fault nicht. Sehr reichtragend und liefert einen ausgezeichneten Wein. Zur Verbreitung sehr anempfohlen. Sehr werthvoll als Exporttraube, auch über Winter haltbar. Beansprucht kurzen Zapfenschnitt.

20. **Särscher.** Starkwüchsig mit einfachen oder ästigen Trauben. Beeren mittelgroß, rund, weißlichgelb. In der Blüthe ein wenig heftlich und liefert einen guten Ertrag in gemischtem Ansaß. Liefert ausgezeichneten Wein bei kurzem Zapfenschnitt.

21. **Semendrianer weiß.** Starkwüchsig mit großen Trauben. Beeren sehr groß, weißlichgelb, fleischig und wenn vollkommen reif, Vanilienduftig. Spätreifend, reichtragend, liefert leichten Wein. Wünscht langen Schnitt.

22. **Slankamenka gelb.** Starkwüchsig, mit großen, ästigen Trauben, Beeren groß, länglich, gelblichweiß, an der Sommerseite rostig, dickchalig, und fault nicht. Spätreifend. Sehr reichtragend. Wein leicht. Verlangt Kahlschnitt. **Slankamenka roth**, welche auch sehr reichtragend ist, aber Trauben und Beeren viel größer.

23. **Syloaner grün.** Wuchs schwach; Trauben mittelgroß; Beeren rund, mittelgroß, grün und schwarz getupft. Reichtragend. Frühreifend. Verlangt langen Zapfenschnitt. Wein grünlich, ausgezeichnet und bleibt lange süßlich.

24. **Traminer roth.** Wuchs schwach; Trauben mittelgroß. Beeren länglich, roth, graulichblau bethaut, dickchalig, aromatisch. Frühreifend, liefert einen ausgezeichneten Wein und ist bei langem Schnitte reichtragend.

25. **Muskateller roth.** Starkwüchsig mit großen Trauben. Beeren groß, roth, dickchalig, schleimig, mittelreifend, Wein vorzüglich. Zapfenschnitt.

26. * und **) **Muskateller grün.** Wuchs mittelstark, mit großen Beeren. Trauben länglich, gelblichgrün, dünnchalig, saftig. Sehr reichtragend. Mittelreifend. Wein sehr angenehm. Zapfenschnitt.

27. * und **) **Weißer Arachgutedel.** (Chassl. bl. cr.) Starkwüchsig mit großen Trauben. Beeren groß, fest, fleischig, sehr süß, gelblichweiß und kräftig. Sehr reichtragend. Als Exporttafeltraube sehr gesucht. Frühreifend. Auch zur Weinbereitung geeignet. Bei Zapfenschnitt sehr reichtragend.

28. * und **) **Rother Arachgutedel.** (Chassl. rouge cr.) Dieselben Eigenschaften wie der vorherige, hat aber rothe Trauben.

29. **Weißer Muscatkrachgutedel** (Passatutti, Chassl musque blanc.) Gasselbe wie Ch. bl. croqu. Beeren goldgelb mit einem schwachen, sehr angenehmen Muskat-Gewürz. Heute die gesuchteste und wertvollste Tafeltraube.

30. *) **Muscat Ottonel.** Starkwüchsig mit einfachen, mittelgroßen Beeren. Beeren gelblichgrün, rund, an der Sommerseite mit rostigen Flecken, mit sehr feinem Muskat-Gewürz. Frühreifend. Liefert einen feinen **Erquist-Wein**.

Die mit ** bezeichneten Sorten sind auch auf Solonis zu haben.

1 Rothweine liefernde Sorten.

31. **Oporto (Portugiser).** Starkwüchsig mit dicken Reben. Trauben voll, dunkelblau mit halbgroßen Beeren. Frühreifend. Wein gut und gefärbt. Ueberreifend wird der Wein bitterlich. Als Tafeltraube auch gesucht. Bei kurzem Schnitt reichtragend.

32. *) **Carbenet franc.** Mit kleinen Trauben. Beeren klein, blau und hartschalig. Spätreifend. Giebt einen ausgezeichnet guten Rothwein, aber trägt wenig. Der Wein wird auch zum Verschneiden minderwerthiger Weine benützt. Langer Schnitt.

33. **Malbec.** Ueppigwachsend mit mittelgroßen, länglichen Trauben. Beeren dunkelblau, hartschalig. Giebt einen dunkeln, kräftigen, allerbesten Rothwein. Langer Schnitt.

34. **Alikante Bouquet.** Eine aus Frankreich importirte sehr reichtragende, rothsaftige und große Traube mit süßen Beeren. Der Wein ist dunkelroth. Traube auch als Tafelobst gesucht. Bei Zapfenschnitt enorm reichtragend.

35. **Sjt. Lörincz (Laurenzitraube).** Starkwüchsig mit großen, pyramidenförmigen, festen Trauben. Beere schwarz. Frühreifend und reichtragend. Giebt feuerigen Wein. Langer Zapfenschnitt.

36. **Blaufränkisch.** Starkwüchsig mit dickem Holze. Trauben fest und groß. Schale dick, und widersteht der Fäulnis. Reift früh und liefert einen sehr guten rothen Wein. Reichtragend. Verträgt Zapfen und langen Schnitt.

37. **Arramon** Starkwüchsig und enorm reichtragend. Trauben sehr groß, rund, blaulichschwarz. Reift spät, Wein säuerlich. Kurzen Zapfenschnitt.

38. *) **Kadarka blau.** Wuchs mittelstark mit großen pyramidenförmigen Trauben. Beeren mittelgroß, rund, dünnchalig. Wein ausgezeichnet. Sehr reichtragend bei kurzem Zapfenschnitt.

39. **Merlot.** Starkwüchsig und fruchtbar, mit mittelgroßen, festen Trauben. Beeren mittelgroß, rund, und spätreifend. Feiner Wein. Langer Schnitt.

40. * und **) **Burgunder groß.** Wuchs mittelstark. Trauben mittelgroß, fest, blaulichschwarz. Beeren rund, frühreifend. Sehr reichtragend. Wein fein aromatisch und färbig. Langer Schnitt.

Sortenbeschreibung ist fortgesetzt auf Seite 26.

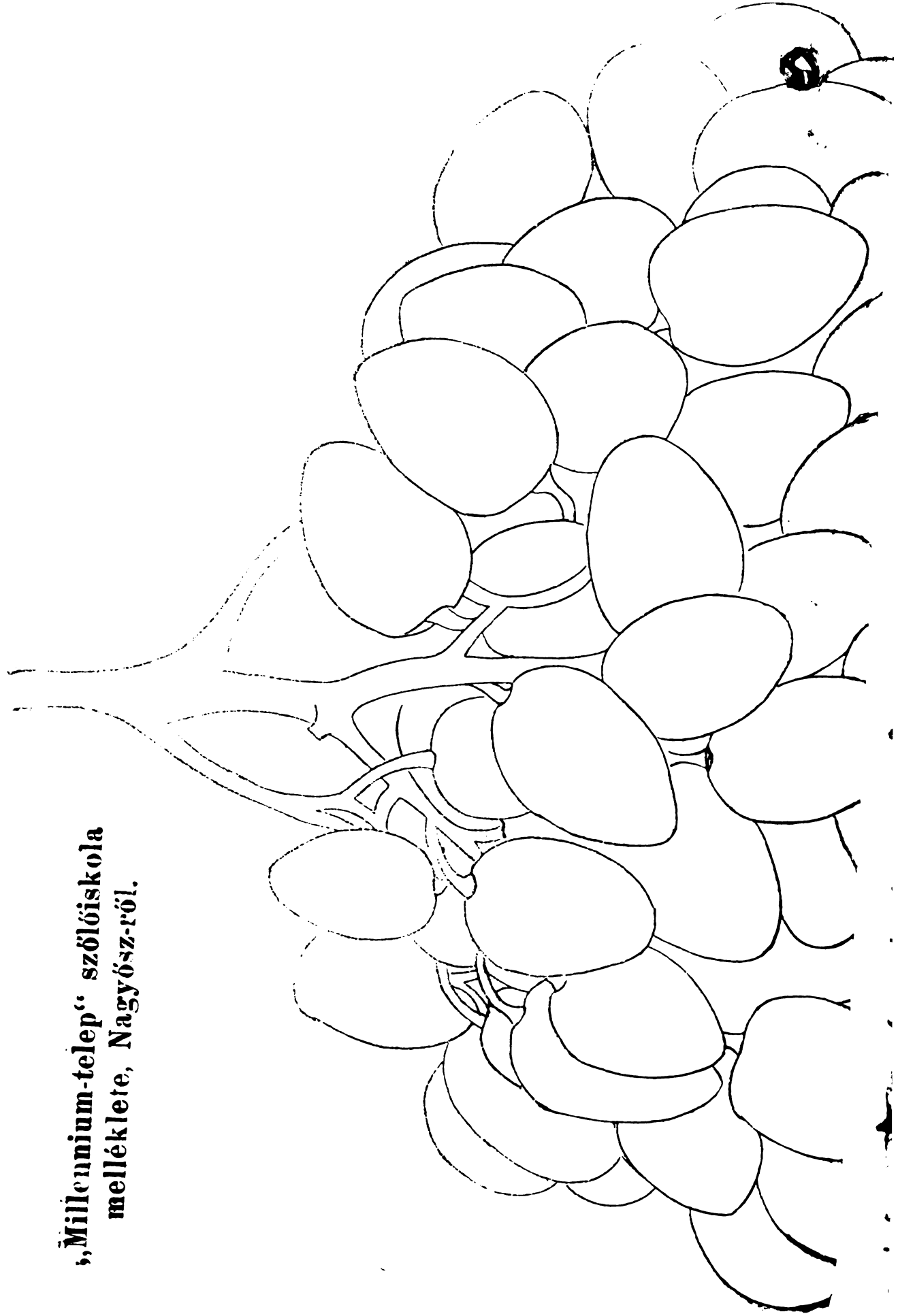
Summi, Flach für Grünebeln 4000-4500 Stück per Ko. 18-20 Kronen. Im Strang, nach beliebiger Länge aufschneidbar 8000-10,000 St. per Ko. 30-32 Kronen. - Bei Einlieferung von 20 Heller Briefmarken sende Muster.

Peronosporaspritze „Millenniumtelep“. Leicht handhabbar, unverwüstlich, aus Kupferblech, mit Eisen- und Stahlkonstruktion, starker Luftpumpe, vollkommen ausgerüstet, in Kiste verpackt 20 Kronen.

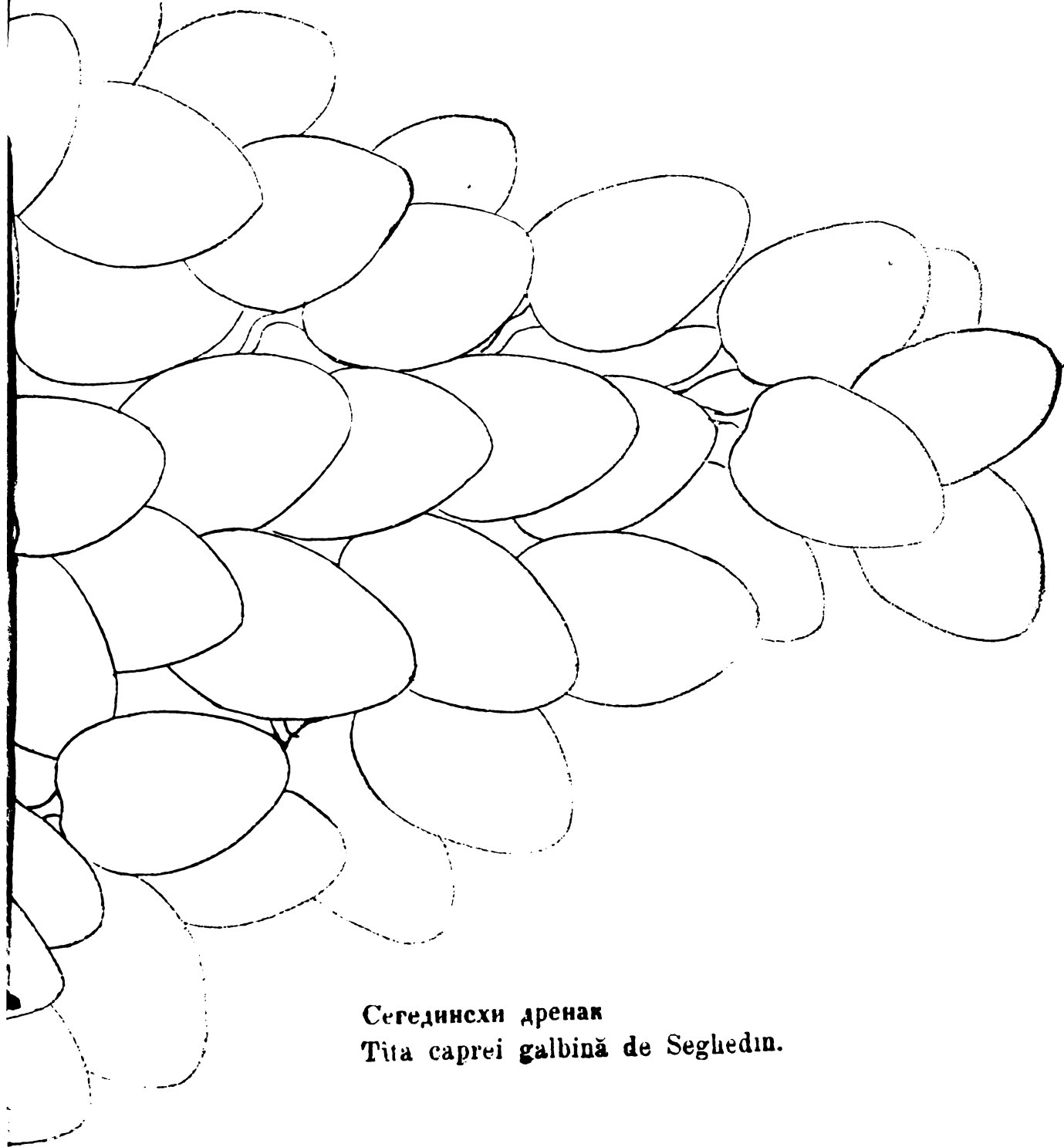
Prachtgestecke, zum Einzäumen von Gärten, mit beliebiger Höhe, Länge, Drahtstärke und Maschenweite lassen häuslich allerbilligst anfertigen, und dienen auf Wunsch mit Offerten.

Ferners hier zu haben: Rassenhühner und deren Eier, Banater und Cypriische Bienen auch deren Kreuzungen, Bienenprodukte, Eigenb...weine, Wein- und Dessertrauben, Rassehornvieh, landw. Samen, Vork... Tiere u. Verhühire Vollblutschweine und deren Kreuzungen.

**„Millennium-telep“ szőlőiskola
melléklete, Nagyósz-ről.**

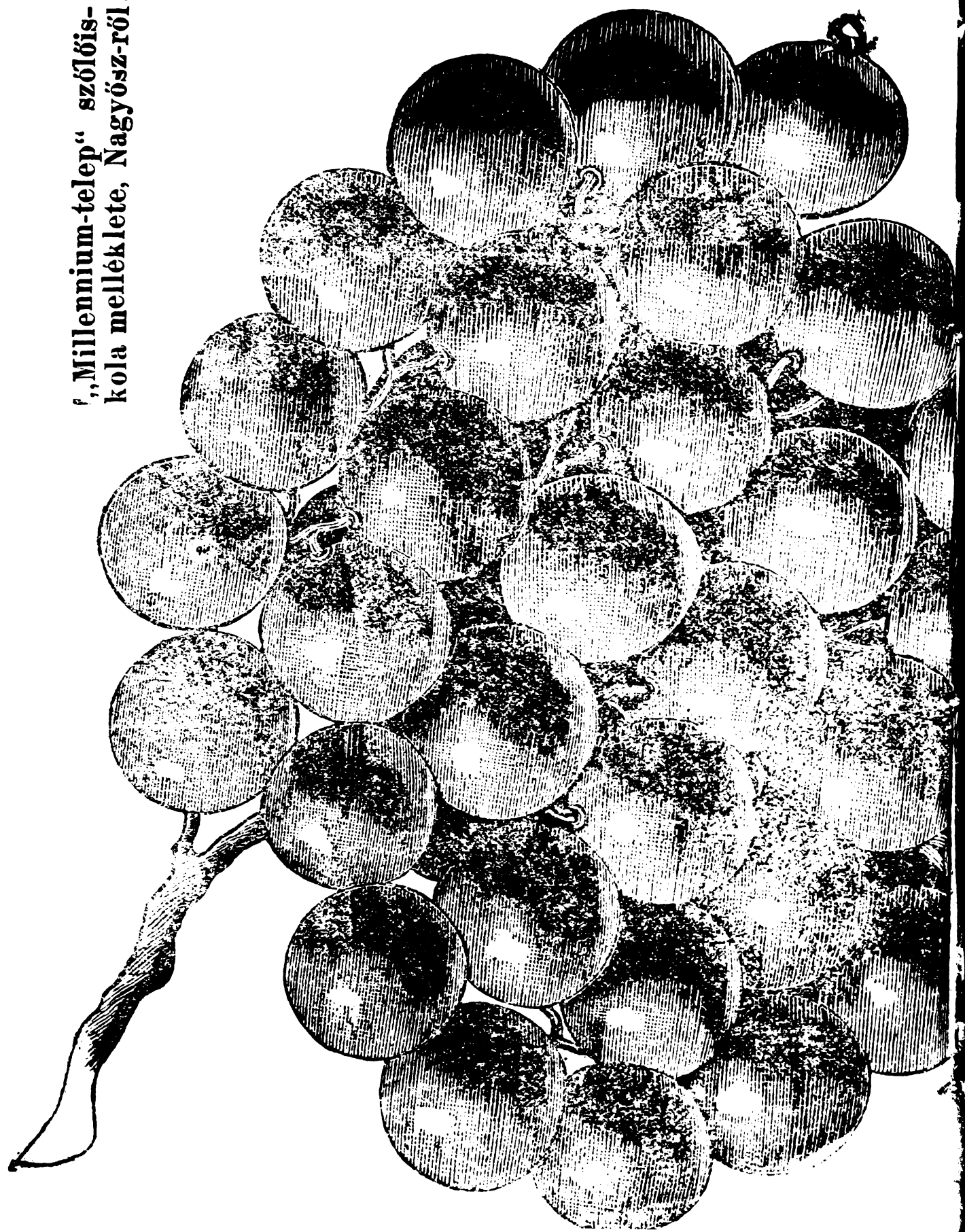

118. sz. Szegedi kecskecsés.
№ro 118. Maroccana.

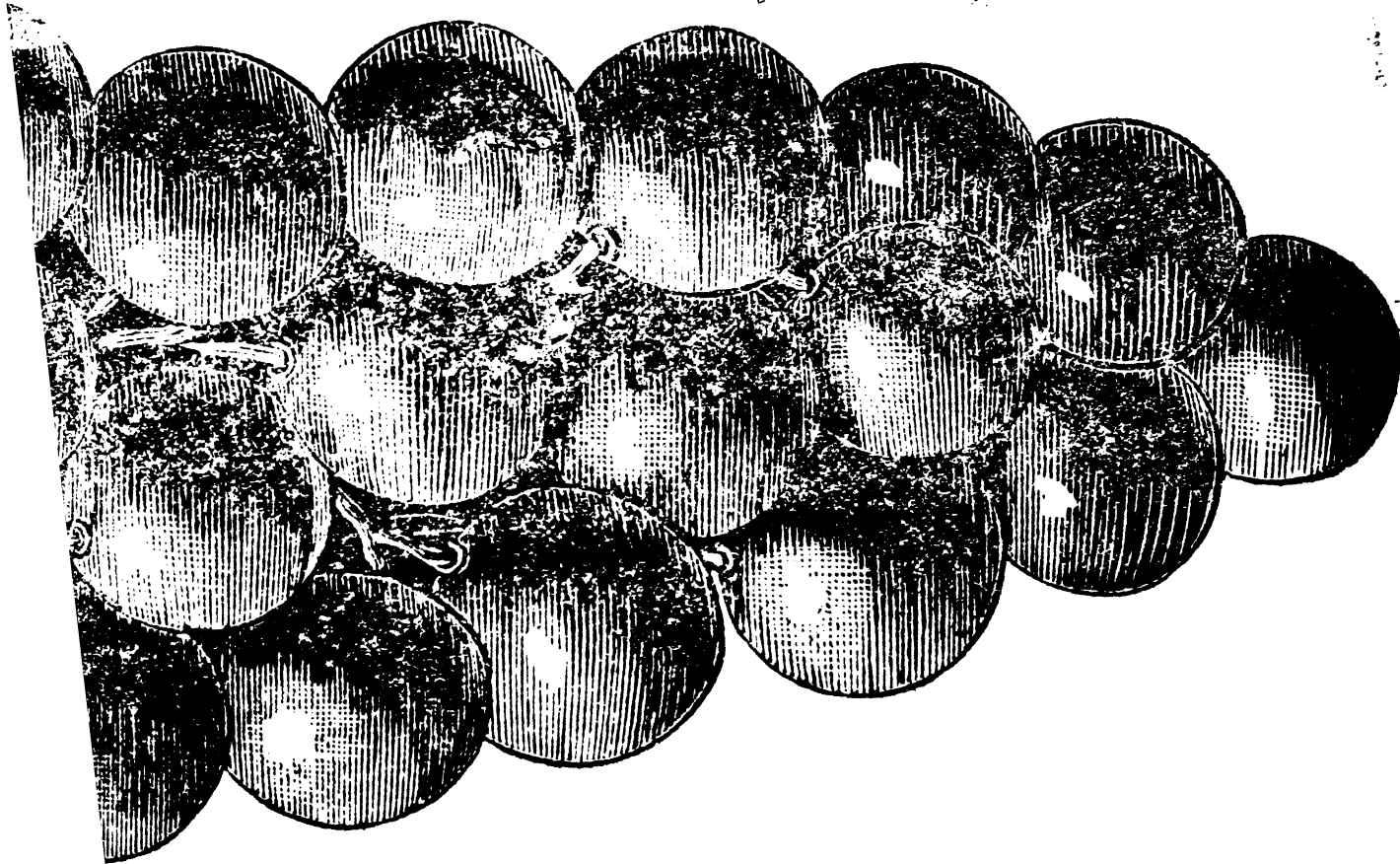

Сегедински дренак
Tita caprei galbină de Seghedin.

„Millennium-telep“ szőlőis-
kola melléklete, Nagyósz-ről.

153 sz. Ezeréves M. O. E.
№ro 153. Millenniumstraube.

Миленијум-грожђе
Strugurele „Suvenire de mileniul unghurese.“

Umlagebeschreibung.

Meine Anlage errichtete im Jahre 1893. Vom Jahre 1896 angefangen nannte sie „Millennium-telep“ zur Erinnerung Ungarns tausendjähriger Festehung. Die ursprünglich 200 Quadratklaster große Rebschule entwickelte sich, wie dies die im Vorworte des Kataloges beigeflossene l. Notariatsurkunden beweisen: zur ersten und größten Rebschule Ungarns, welche heute im Betreff von Leistungsfähigkeit — nachdem selbe schon über 300 Kat. hohe groß ist — von keiner anderen Rebschule übertroffen werden kann. Zur Erzeugung von 10—11 Millionen Schnittreben, 7—8 Millionen Holzbohlen, 2—3 Millionen Stupfern, und großer Anzahl Gräbenanlagen beschäftigte beständig 200—1000 Arbeiter. (S. Bild. S. 36.) Dieses veranschaulicht den Haupteingang der im Jahre 1893 gegründeten Anlage. In den ersten Jahren wurde hier geedelt; mittlerweile bewiesen sich die Geräumigkeiten als für zu enge, und dienen die Gebäude heute bloß als Wingerwohnungen, als Nebenpuz- und Einschlaglokalitäten.

Die Eblungsarbeiten werden jetzt schon in eigens zu diesen Zwecken erbauten mit Aethylbeleuchtung eingerichteten Eblungszimmern verfertigt, welche einzelne Säle zur Aufnahme von 500—600 Edler groß sind. Den Eblungszimmern schließen sich die Anlegzimmer, Dampfzimmer und Packunglokalitäten an, unter all diesen die großen Kellern zum Einschlagen der Rebenprodukte. Unser (S. S. 37) Bild veranschaulicht einen solchen Eblungsaal mit zwei Reihen Eblungstischen, wo 380 Edler in vierer Reihen eben mit der Fertigstellung von Großburger Eblungen beschäftigt sind.

Sämtliches Rebmateriale, bevor es unter die scharfen Messern zum Vorberreten gelangt, wird zuerst von einer Arbeiterabtheilung vorbereitet. Eine solche aus circa 200 Arbeitern bestehende Vorbereitergruppe veranschaulicht das auf Seite 38 befindliche Bild, welche Arbeiter sich vor einem mit Wasserdruckleitung eingerichteten Stratifikationsaal gruppierten, deren jeder einzelne Saal zur Aufnahme von einer-einer Million Eblungen groß ist.

Die sortenweise eingerebten Reben werden in den mit Wasserleitung versehenen Einlegzimmern versorgt. Unser Bild (S. S. 38) veranschaulicht eine Abtheilung eines solchen Einlegzimmers.

Damit meine p. t. Kunden sich über die Herbst-, insbesondere aber über die Größe der Frühjahrs-Expeditionen nur theilweise orientieren können, führe an, daß manchmal täglich 2—3 Waggon Nebenprodukte gepackt und in den Versandt kommen. Eine solche Packungs- und Expeditionsgruppe veranschaulicht unser nächstfolgendes Bild. (S. S. 39.)

Daß es bei solchem großen Unternehmen viel zu schaffen giebt, ist natürlich; dennoch besorge die Arbeitereinteilung, Leitung, die Controlle und Aufsicht selbst, persönlich mit meinem im letzten Bilde (S. S. 40) dargestellten Bureaupersonale, ferner mit den auf den Anlagen angestellten Anlageleitern, Winzern und Vorarbeitern.

Im Hintergrunde des Bildes veranschauliche zwei Riesentrauben, die Eine mit 45 cm., die Andere mit 65 cm. Länge.

Die Preise meiner Produkte befinden sich auf Seite 39—40—41.

Sehr viele meiner werthen Kunden bestellen verschiedene gemischte Spalierreben. Ein solches Bestellen entspricht auch dem Zwecke, wenn ich Trauben zum eigenen Gebrauche für in dem Spalier in verschiedenen Sorten setzen will. Nachdem mir das Zusammenstellen solcher gemischten Spalierforten viele Mühe und Arbeit verursachte, konnte die Eblungen nicht billiger geben, als dieselben in reinen Sorten. Die Erzeugung der kleinen Sorten in reiner Qualität verursacht viele Arbeit, nachdem das Material hierzu separat geschnitten, gewaschen, geedelt, verschult, eingeschlagen, vignettiert und expediert werden muß.

Um meinen p. t. Kunden auch in dieser Hinsicht an die Hand gehen und um billiges Geld feine Sorten liefern zu können, entschloß mich meine Spalierforten von No 41—152 auch gemischt zu edeln, daher jedermann er mögliche, feine, gemischte Spalierforten um 220 Kronen per Tausend anlassen zu können.